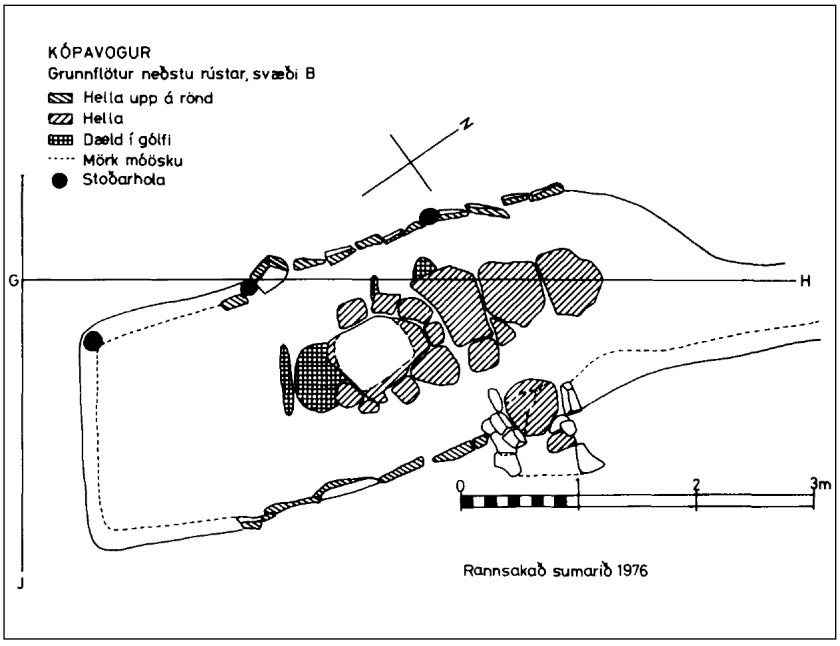
FORNLEIFAFRÆÐISTOFAN

Fornleifaskrá Kópavogs Endurskoðuð

Bjarni F. Einarsson

2020

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Forsíðumyndin sýnir mannvirki á Kópavogsþingstað sem kallað var jarðhús af rannsakanda, fornl. nr. 1:5. (Guðrún Sveinbjarnardóttir 1986:55). Að mati skýrsluhöfundar er þetta mjög líklega hluti af skála frá landnámsöld. Í miðjunni er langeldur í miðskipi hússins og hellurnar sín hvoru megin marka hliðarskipin (setin). C-14 aldursgreining gaf veik fyrirheit um mjög háann aldur eða fyrir 870 e. Kr. Niðurstaðan var ekki leiðrétt, en hér að neðan birtist hún leiðrétt (mynd 1).

Minna þessar leifar mjög á skálann í Vogum í Höfnum, Reykjanesbæ (Bjarni F. Einarsson 2013).

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10 2026

FORNLEIFAFRÆÐISTOFAN

© Bjarni F. Einarsson.
Maí 2020

Efnisyfirlit

1 Inngangur	*Bls. 4*
2 Aðferð og takmörk	*5*
3 Lögin og tilgangurinn	*5*
4 Sagan	*7*
4.1 Sögubrot	*7*
4.2 „Commissionen for oldsagers opbevaring“	*14*
5 Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna - sjálfbær þróun	*15*
6 Fornleifarnar	*18*
7 Heimildir	*19*
8 Fylgirit	*21*
8.1 Loftmyndir	*22*
8.2 Viðauki við heimildaskrá í fornleifaskránni	*29*
8.3 Fornleifaskrá	*32*

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10 2026

1 Inngangur

Árið 2000 voru fornleifar í landi Kópavogs skráðar vegna vinnu að aðalskipulagi bæjarins (Bjarni F. Einarsson 2000). Nú þegar endurskoðun aðalskipulags Kópavogs 2018–2024 hófst var sú krafa gerð af Minjastofnun Íslands að endurskrá þyrfti allar fornleifar á ný vegna nýrra krafna um skráningaraðferð, en þær fela í sér að allar fornleifar skulu nú mældar inn í hnitakerfi Íslands (Ísn 93) og þeim varpað inn á stafrænan loftmyndagrunn.

Undirritaður sá um alla vettvangsvinnu og úrvinnslu, en heimildavinna hafði þegar verið gerð árið 2000 og ekki ástæða til að endurtaka hana nema í takmörkuðum mæli. Tengiliður á milli Fornleifafræðistofunnar og Kópavogs var Bergljót S. Einarsdóttir, arkitekt og verkefnastjóri aðalskipulags í Kópavogi.

Þessi skýrsla byggir á fyrri skýrslu með breytingum eftir atvikum. Árið 2000 voru 21 fornleifar taldar horfnar, að mestu staðir tengdir þjóðtrú. Nú hafa einar fornleifar verið teknar af þeim lista þar sem líkur eru til að minjar finnist undir grasrótinni þar sem þær eru, en það eru leifar býlisins Fífuhvamms. Á móti kemur að tvennar fornleifar sem skráðar voru 2000 finnast ekki nú, en það eru varða syðst á Vatnsendaheiði (nr. 49) sem hugsanlega hefur horfið undir malarplan og vatnsleyðsla (byggð á stríðsárunum) nr. 43:1.

Undirbúningsvinna hófst nú á vormánuðum 2019 og vettvangsvinna fór fram með hléum frá júli–september 2019 til apríl–maí í ár.

Þegar skráningin fór fram árið 2000 taldi undirritaður að landamerki Kópavogs og Reykjavíkur væru austar en þau voru í raun og veru og því var hinn forni þingstaður við Elliðavatn skráður sem hluti af fornleifamengi Kópavogs. Nú er undirrituðum kunnugt um landamerkin og allar rústir sem tilheyra gamla þingstaðnum á Þingnesi (eldra nafn Krossnes?) eru í landi Reykjavíkur.[1] Í staðinn hafa þrjár rústir bæst við á svæðinu og halda þær gamla númerinu. Þessar rústir eru líklega óviðkomandi þingstaðnum. Sérstaklega skal tekið fram að eyjarnar tvær úti fyrir Þingnesi voru ekki kannaðar, en ekki er hægt að útiloka að þar kunni að leynast fornleifar og jafnvel að þær hafi þá tilheyrt þingstaðnum og þá tilheyrir þingstaðurinn tveimur sveitarfélögum.

Undir fyrirsögninni *Heimildir og munnmæli* í fornleifaskrá stendur sum staðar **Frh**. Þá er átt við að fleiri heimildur um viðkomandi fornleifar séu í gagnagrunninum, en sökum plássleysis í gagnagrunninum eru þær hafðar með sem fylgirit 8.2.

[1] Í Friðlýsingaskrá eru allar rústir á hinum forna þingstað í Þingnesi skráðar í landi Kópvogs. (Friðlýstar fornleifar 1990:11).

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Margir hafa veitt ýmsa aðstoð, við báðar skráningarnar, svo sem fólk á förnum vegi og starfsmenn Kópavogs. Þeim eru færðar góðar þakkir.

2 Aðferð og takmörk

Eins og að framan greinir hafði heimildavinna farið fram árið 2000 og nægja þótti að fríska lítilega upp á minnið í þeim efnum án þess að kafa djúp í þær. Slík könnun á heimildum getur aldrei orðið tæmandi enda sjálf fornleifaskráningin ekki endanleg. Ekki er víst að hugtakið fornleifar muni standa óbreytt um aldur og ævi. Má t. d. benda á herminjar (t. d. vestur af Sandskeiði), sem lögum samkvæmt eru ekki fornleifar í dag, en verða það eftir um 20 ár eða svo. Sömu sögu er að segja um samgönguminjar og jafnvel sumarbústaðalóðir sumar hverjar og fleira mætti telja til.

Allt núverandi þéttbýlissvæði Kópavogs var kannað á vettvangi en það nær frá Kársnesi að Elliðavatni sunnanverðu og dálítið inn í Heiðmörk. Megin hluti upplandanna er því enn óskráður. Verður þess vart langt að bíða að þau verði einnig skráð enda skylt samkvæmt lögum.

Fyrri lýsingar á fornleifum voru bornar saman við fornleifarnar eins og þær litu út nú og þeim breytt í fáeinum tilfellum þegar við átti. Í vissum tilfellum var minja- og varðveislugildi breytt og ástandi og aldri sömuleiðis. Ákveðið var að taka ekki nýjar ljósmyndir vegna þess að í afar mörgum tilfellum hefur gróður stóraukist við fornleifar, svo mikið að hann huldi mönnum sýn á fornleifarnar. Því segja upphaflegu myndirnar mun meira um útlit fornleifanna en nýjar myndir myndu gera.

Hver staður fékk eitt aðalnúmer, einstakar fornleifar á hverjum stað, einar eða fleirri, fengu sitt undirnúmer undir viðkomandi aðalnúmeri. Meginreglan var sú að ef 50 m eða meira voru á milli fornleifa fengu þær sitthvort aðalnúmerið. Þetta var þó ekki einhlítt ef sýnt var að fornleifarnar tilheirðu sömu heildinni svo sem sama bæjarstæðinu eða voru beinlínis á sama staðnum eins og Kópavogsbærinn (bæirnir) sem hafa fengið eitt aðalnúmer en 13 undirnúmer (fornleifar nr. 1:1-13). Eru fornleifar 1:13 viðbót við eldri skránna þar sem upplýsingar um hana lágu ekki fyrir fyrr en eftir að sú skrá var tekin saman.

Staðir merktir með X á loftmyndum eru staðsettir með talsverðri ónákvæmni. Reynt var að nota elstu loftmyndir frá Landmælingum Íslands (LIO-22-58) til að freista þess að finna ummerki um fornleifar á Kársnesi, en það tókst ekki.

3 Lögin og tilgangurinn

Fornleifar eru hvers kyns leifar fornra mannvirkja og annarra staðbundinna minja sem menn hafa gert eða mannaverk eru á. Einnig eru til fornleifar

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

sem engin mannverk eru á eins og staðir tengdir þjóðtrú, náttúruleg eyktarmörk eru dæmi um. Að jafnaði eru minjar eldri en 100 ára taldar til fornleifa. Hægt er að friðlýsa yngri minjar (Lög um menningarminjar 2012, 3. gr.).

Engin má spilla fornleifum, granda þeim né breyta, ekki heldur hylja þær, laga né aflaga né úr stað flytja nema með leyfi Minjastofnunar Íslands (21. gr.).

Allar fornleifar eru friðaðar samkvæmt lögum um menningarminjar og sumar þeirra eru friðlýstar. Munurinn þar á er fyrst og fremst sá að friðlýstum fornleifum fylgir 100 m friðhelgt svæði út frá ystu sýnilegu mörkum þeirra, en 15 m við friðaðar fornleifar. „*Ef fyrirsjáanlegt er að minjastaður spillist vegna breyttrar landnotkunar eða framkvæmda skal framkvæmdaraðili eða viðkomandi sveitarfélag gera Minjastofnun Íslands viðvart með sannanlegum hætti með minnst fjögurra vikna fyrirvara áður en áætlaðar framkvæmdir hefjast og lýsa þeim breytingum er af framkvæmd mun leiða*.“ Verði almenningujr var við að fornleifar liggi undir skemmdum skal hann tilkynna það til Minjastofnunar Íslands. (23. gr). Jafnvel ófundnar fornleifar eru friðaðar. Komi slíkar minjar í ljós við framkvæmdir ber að stöðva verkið og tilkynna Minjastofnun Íslands svo fljótt sem auðið er og sama skylda hvílir á landeiganda og ábúanda. (24. gr.). Minjastofnun Íslands úrskurðar svo hvort halda megi verki áfram og með hvaða skilmálum. Ekki má halda verkinu áfram nema með skriflegu leyfi Minjastofnunar Íslands.

Ef aðilar telja sig þurfa að raska eða fjarlægja fornleifar vegna framkvæmda skulu þeir eða viðkomandi sveitarfélag tilkynna það með minnst fjögurra vikna fyrirvara. Minjastofnun Íslands ákvarðar svo hvort verkið megi fram halda eða ekki og þá með hvaða skilmálum.

Við allar framkvæmdir ber sá sem fyrir þeim stendur kostnað af nauðsynlegum rannsóknum að mati Minjastofnunar Íslands. (28. gr.).

Í 16. gr. laganna segir að skylt sé að fornleifaskráning fari fram á skipulagsskyldum svæðum áður en gengið er frá aðalskipulagi eða deiliskipulagi. Skal sú skráning ævinlega fara fram á vettvangi.

Í skipulagslögum segir „*Skipulagsskylda nær til lands og hafs innan marka sveitarfélaga*.“ (Skipulagslög 2010, 12 gr). Markmið laganna er m.a. að tryggja varðveislu náttúru- og menningarverðmæta og koma í veg fyrir umhverfisspjöll og ofnýtingu, með sjálfbæra þróun að leiðarljósi (1. gr.). Minjar í sjó hafa fram að þessu lítt verið kannaðar, en þess brátt að vænta að skráningu í sjó verði sinnt jafnhliða skráningu á landi. Um sjálfbæra þróun á sviði minjavörslu og fornleifa verður fjallað hér að neðan.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Það er ekki aðeins lagaleg ástæða fyrir því að fornleifar eru skráðar. Til koma aðrar ástæður svo sem siðferðislegar, sögulegar, fræðilegar og menningarpólitískar.

Ef minjavarslan á að geta sinnt hlutverki sínu varðandi fornleifar verður hún að hafa yfirlit yfir þær sem til eru, hvar og hverjar þær eru. Fornleifarnar eru mikilvægur hluti af þjóðarímynd Íslendinga og söguskilningi þeirra og í þeim eru fólgnar upplýsingar sem hvergi annarsstaðar er að finna. Vegna þess hve íslenskt samfélag var íhaldsamt eru margar rústir yngri en 100 ára mikilvægar til að varpa ljósi á eldri rústir, þær voru hluti af eins samfélagi og byggðar úr sömu efnum út frá sömu hugmyndafræði og þjónuðu sama tilgangi.

Hlutverk minjavörslunnar er m.a. að velja út fornleifar og umhverfi þeirra til varðveislu um ókomin ár. Ef valið á að vera markvisst er fornleifaskrá nauðsynlegur grundvöllur úrvalsins. Ef velja á fornleifar sem eru einkennandi fyrir ákveðið hérað eða svæði er mikilvægt að vita hvaða fornleifar eru til svo hægt sé að velja. Um nánari umfjöllun á mikilvægi fornleifaskráninga; sjá t.d. Bjarna F. Einarsson 1996 (a & b), 1997 og Orra Vésteinsson 1996.

4 Sagan

4.1 Sögubrot

Í hugum margra er Kópavogur tiltölulega sögulaust sveitarfélag, sem á upphaf sitt að rekja til 20. aldar. Það má vissulega til sanns vegar færa þar sem sveitarfélagið sjálft er ekki stofnað fyrr en 1948, en þétting byggðar hafði hafist nokkrum árum áður eða um 1936 (Lýður Björnsson 1990:46 og 146). Kaupstaðarréttindi fengust svo árið 1955. Á seinustu tveimur öldum var Kópavogur ekki í brennidepli og þótti jafnvel ekki búsældarlegt um að litast. Segir danski fræðimaðurinn Kristian P.E. Kålund svo frá jörðinni Kópavogi í ferðalýsingu sinni er birtist á prenti árin 1877-82*: „Bærinn er á leiðum og ömurlegum stað; umhverfis hann eru lág grýtt hæðardrög eða dökkleitar þýfðar mýrar.*“ (Kålund 1984:15).

Kópavogsjörðin var lang rýrasta jörðin af þeim jörðum sem eru í Kópavogslandi. Ekki er víst að jarðirnar hafi talist eftirsóknarverðar til ábúðar (Magnús Þorkelsson 1990(a):160). Það að nafnið á Hvammi breyttist í Hvammskot árið 1552 gefur vísbendingar um það. Hvammskotsnafninu var svo breytt um 1875 af Þorláki Guðmundssyni alþingismanni í Fífuhvamm (Guðlaugur R. Guðmundsson 1970:26 og 29). Ekki hefur þó þróunin alltaf verið neikvæð því í jarðarbókum 17. aldar og Jarðamati Johnsens árið 1847 og yngri jarðamötum, hækkaði jarðarmat

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

allra jarða innan bæjarlandsins nema Digraness (Magnús Þorkelsson 1990(a):164).

Elsta ritaða heimild um byggð í landi Kópavogs er frá árinu 1234. Þá bregður Vatnsenda fyrst fyrir í Máldagaskrá um eignir Maríu kirkju og staðar í Viðey. Segir m.a. svo í skránni:

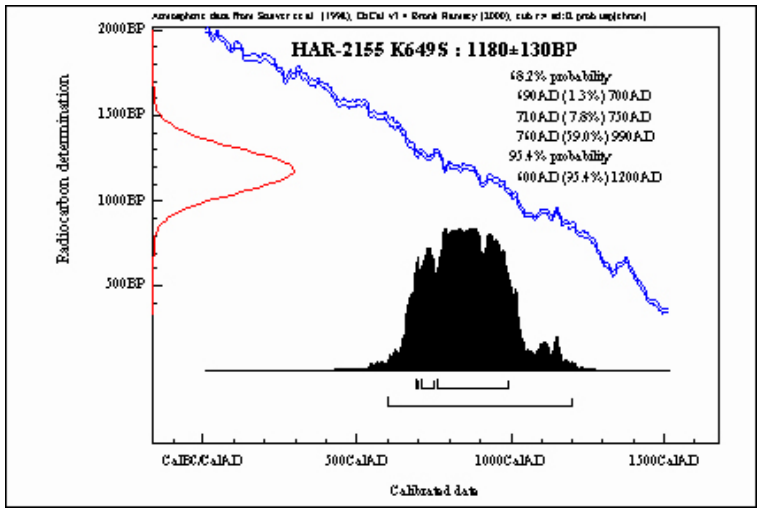
> „hvn a oc Elliðavatz land hálft. Oc allt land at vatzenda. Með þeim veiðvm oc gæðvm er þeim hafa fylgt at fornv. ... Hamvndur gaf til staðarins holm þann. Er liggr j elliða am. niðr fra Vatzenda holmi.“ (Ísl. fornbréfasafn I 1857-76:507).

Heimildir segja svo ekkert um svæðið fyrr en árið 1313, í skrá um leigumála á jörðum Viðeyjarklausturs. Þá eru nefndir til sögunnar bæirnir Hvammur og Digranes, auk Vatnsenda. Segir m.a. svo um leigumálana í skránni:

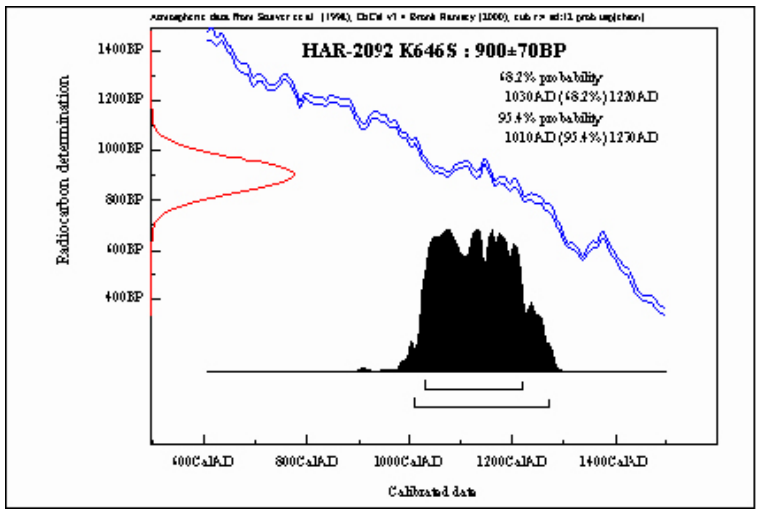
> „At vatz ennda iij merkur.
> J hvamme c leigv.
> J digranesi iij merkur:“ (Ísl. fornbréfasafn II 1888:377).

Nafnið Kópavogur kemur fyrst fyrir í heimildum árið 1523. Er þar átt við Kópavogsþingstaðinn og tilefnið var dómur yfir Týla Péturssyni hirðstjóra, sem fundinn var sekur um morð o. fl. (Ísl. fornbréfasafn IX 1909-13:139-142). Bærinn Kópavogur kemur ekki fyrir í rituðum heimildum fyrr en 1553, þá í afgjalda-reikningum Eggerts hirð-stjóra Hannessonar á Bessastöðum. Er þar afgjald Þorsteins ábúanda tilgreint, en það var „*viij alne vatmell*.“ (Ísl. fornbréfasafn XII 1923-32:577).

Til eru aðrar og eldri heimildir um byggð í Kópavogi, en það eru

Mynd 1. Leiðréttingarkúrfa C-14 greiningar (HAR-2155. K649S) úr jarðhúsi á Kópavogsþingstað (rúst 1:5). Niðurstaðan er óleiðrétt í bók Guðrúnar Sveinbjarnardóttur 1986:60. Hér leiðrétt skv. Stuiver et. al. (1998).

Mynd 2. Leiðréttingarkúrfa C-14 greiningar (HAR-2092. K646S) úr þró á Kópavogsþingstað. Niðurstaðan er óleiðrétt í bók Guðrúnar Sveinbjarnardóttur 1886:65. Hér leiðrétt skv. Stuiver et. al. (1998).

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

fornleifarnar sem þar finnast. Margt er enn ósagt um þær, aðeins nokkrar þeirra hafa verið rann-sakaðar og fæstar þeirra til fulls. Elsta mannvirki sem fundist hefur í Kópavogi er svonefnt jarðhús[2] (Guðrún Sveinbjarnardóttir 1986), sem staðsett er undir minjum hins gamla Kópavogsþingstaðar, norðanvert við árósa Kópavogslækjar (fornleifar nr. 1:5 og jafnvel fleiri). Jarðhúsið er C-14 aldursgreint og var niðurstaðan óleiðrétt 1180±130 BP (*Before Present*). Sé niðurstaðan hins vegar leiðrétt með 95,4% vissu, er niðurstaðan sú að húsið hafi verið í notkun einhverntíma á bilinu 600–1200. Þungamiðja greiningarinnar er ca. 750–950 AD (sjá mynd 1). Viðurinn sem greindur var reyndist úr víði eða ösp, sem gerir aldursákvörðunina örlítið óvissa og sama má segja um óvenjulega mikil skekkjumörk eða 130 ár[3]. Talið er að jarðhúsið geti jafvel verið frá 9. öld (Sama 1986:77). Eins og segir í skýringu við forsíðumyndina telur höfundur að ekki sé um jarðhús að ræða, heldur hluta af skála frá landnámsöld. Sé það rétt er það eini þekkti skálinn í landi Kópavogs og elsta mannvirkið í sveitarfélaginu. Frekari rannsókn á mannvirkinu myndi skera úr um það og C-14 greiningar eru orðnar mun betri í dag en þær voru á fyrri hluta áttunda áratug síðustu aldar.

Ofan á áðurgreindu jarðhúsi fannst smiðja (fornleifar nr. 1:4) sem var mun eldri en frá 1500 miðað við afstöðu gjóskulaga, en reyndist vera frá því um 1800 samkvæmt C-14. Ástæðan fyrir þessu misræmi hlýtur að vera sú að viðurinn sem var aldursgreindur hefur borist í húsið á seinni tímum eða mistök átt sér stað á tilraunastofunni. Talið er að smiðjan geti verið frá 12. öld (sama 1986:73).

Skammt suður af jarðhúsinu var byrgð þró. Viðarkolasýni úr henni var aldursgreint og niðurstaða þeirrar greiningar var 900±70 BP. Sé sú niðurstaða leiðrétt með 95,4% öryggi, verður niðurstaðan sú að þróin hafi verið gerð eða í notkun á tímabilinu 1010–1270 AD. Þungamiðja greiningarinnar segir að sýnið sé u. þ. b. frá árunum 1050–1200 AD (sjá mynd 2).

Sýnið reyndist eins og fyrrnefnda sýnið vera úr víði eða ösp, en skekkjumörkin eru mun minni eða 70 ár. Þessi aldursákvörðun er mikilvæg fyrir jarðhúsið þar sem það er tekið úr mannvirki sem virðist hafa legið ofan á jarðhúsinu.

Rannsóknin á Kópavogsþingstað sýnir svo að varla verður um villst að búseta hefur hafist á staðnum þegar á landnámsöld, kannski við upphaf hennar í lok 9. aldar þó ekki sé hægt að útiloka að viðvera fólks hafi hafist

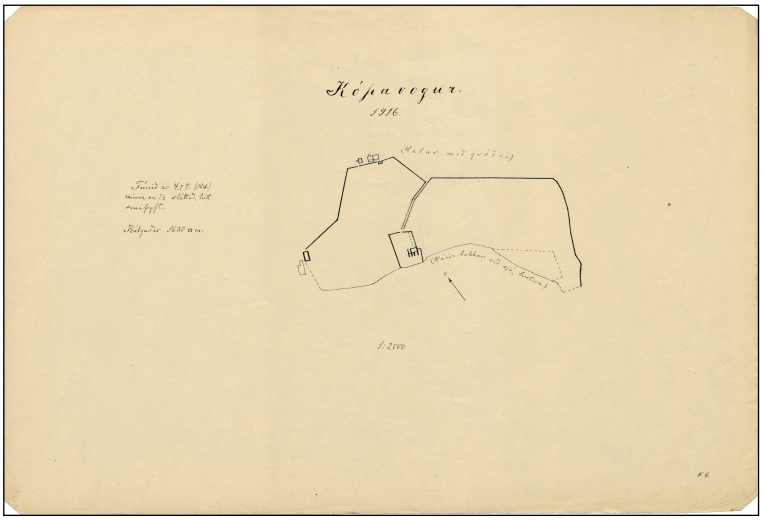
[2] Gjarnan er notað heytið jarðhýsi yfir þessi hús, en húsið í Kópavogi á þó ekkert skylt við þau.

[3] Í dag eru skekkjumörk yfirleitt um 30 ár.

Skjal sótt af '000000000000' dags: 25.10.2026

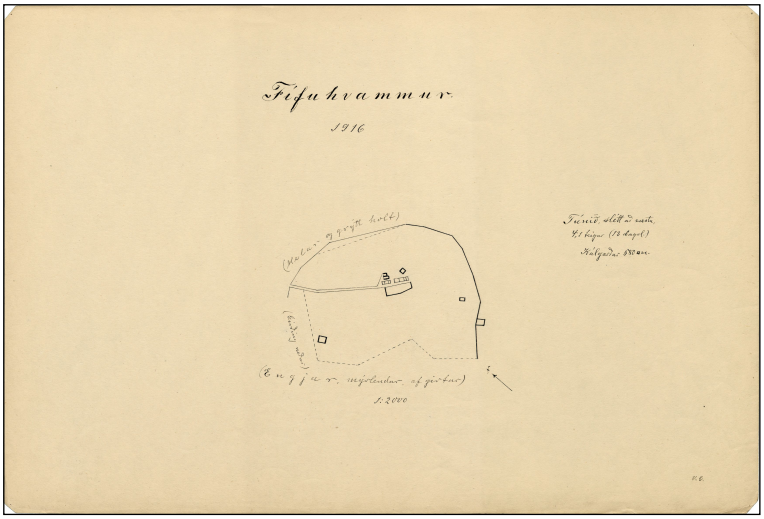
enn fyrr. Hús af þessari gerð (jarðhýsi) finnast nær aldrei ein og sér, þau eru ævinlega á bæjarstæðum, verslunarstöðum, þingstöðum eða á kumlateigum.

Ekki er líklegt að jarðhúsið í Kópavogi hafi tilheyrt neinu öðru en bæjarstæði, sem er þá elsta bæjarstæði Kópavogs sem vitað er um í dag. Hvar bærinn hefur nákvæmlega staðið er ekki gott að segja ef við göngum enn út frá því að um jarðhús hafi verið að ræða, en þau jarðhýsi sem fundist hafa á bæjarstæðum hérlendis eru öll nálægt bæjarhúsunum, varla meira en 10 m frá þeim. Jarðhúsið í Kópavogi sker sig þó úr flestum öðrum jarðhýsum hér á landi hvað nokkur atriði varðar.

Mynd 3. Túnakort Kópavogs frá árinu 1916. Túnið var 4,7 teigar eða 15 dagsláttur og smáþýft. Kálgarður var 1630 m^2. (Þjóðskjalasafn Íslands)

Húsið er aðeins grafið niður um 20 sm í jökulruðninginn, sem er mjög lítið miðað við önnur jarðhýsi hér heima og erlendis. Þau jarðhýsi sem komast næst jarðhúsinu í Kópavogi hvað dýptina varðar eru frá Hrísheimum sem grafið var niður um 0,4–0,5 m (Ragnar Edvardsson 2005) og Vogum í Höfnum sem grafið var niður um 0,54–0,59 m. (Bjarni F. Einarsson 2015).

Mynd 4. Túnakort Fífuhvamms frá árinu 1916.. Túnið var 4,1 teigar eða 13 dagsláttur og slétt að mestu. Kálgarður var 580 m^2. (Þjóðskjalasafn Íslands)

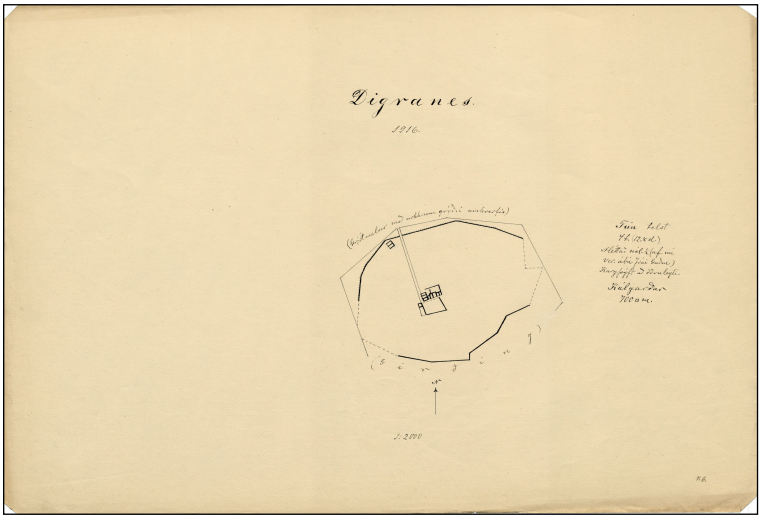
Húsið er lengra miðað við breidd en önnur jarðhýsi og það hefur ekki eldstæði eða ofn í einu horninu eins og öll önnur jarðhýsi sem hafa ofn eða eldstæði á annað borð.

Á gólfinu er steinalögn sem talið var vera eldstæði, öll lögnin eða hluti hennar. Hús það sem líkast er þessu meinta jarðhúsi á Íslandi verður að

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10 2026

teljast eldhús (Hús 9C) landnámsbýlisins Granastaða á Eyjafjarðardal í Eyjafirði, sem grafið var 1990-91. Var það hús áfast skálanum. (Bjarni F. Einarsson 1995(a):83-85). Annað hús má nefna en það er hús í Breiðuvík á Tjörnesi (Guðmundur Ólafsson 2001). Það var talið vera sömu gerðar og húsið á Granastöðum, áfast skála. Hvorugt húsið er þó sömu gerðar og húsið í Kópavogi sem getur ekki talist til jarðhýsa samkvæmt norrænni skilgreiningu þó það sé lítið eitt grafið niður. Til eru skálar sem eru grafnir niður í svörðinn og jafnvel kirkjur.

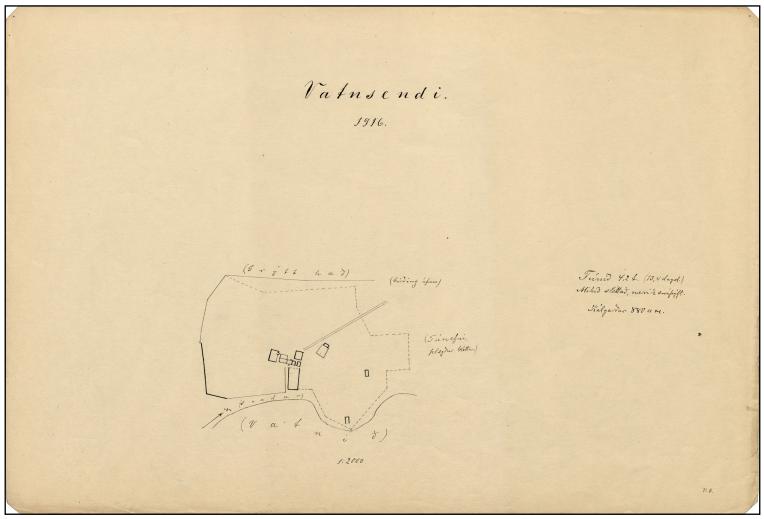
Smiðjan ofan á jarðhúsinu segir okkur einnig að skammt frá hafi verið býli um 1200. Smiðjur virðast stundum hafa verið einhvern spöl frá bæjarhúsum í öndverðu en færst svo nær býlunum, trúlega í upphafi miðalda, sbr. Stöng o.fl. bæi.

Mynd 5. Túnakort Digraness frá 1916. Túnið var 4 teigar eða 12,8 dagsláttur. Segir að öðru leiti hafi verið kargaþýft. Kálgarðurinn var 1000 m². (Þjóðskjalasafn Íslands).

Niðurstaðan er því sú að allt bendir til þess að hið svokallaða jarðhús í Kópavogi sé í raun hluti af skála sem var hugsanlega lítið eitt grafinn niður í svörðinn.

Við önnur bæjarstæði í Kópavogi, Hvamm (Fífuhvamm), Digranes og Vatnsenda, eru/voru vafalítið mjög fornar minjar. Fífuhvammur er horfinn að mestu leyti af yfirborði (sjá túnakort á mynd 4), og Digranes horfið að talsverðu leyti (sjá túnakort á mynd 5) þó ýmislegt markvert kunni að leynast þar enn undir grasrótinni. Við Vatnsenda er enn búið og bæjarstæðið og nánasta umhverfi þess geymir örugglega mikið af upplýsingum um forsögu þess bæjar sem gæti hafa

Mynd 6. Túnakort Vatnsenda frá 1916. Túnið var 4,2 teigar eða 13,4 dagsláttur. Var það mikið sléttað en um helmingur smáþýfður. Kálgarðurinn var 880 m². (Þjóðskjalasafn Íslands).

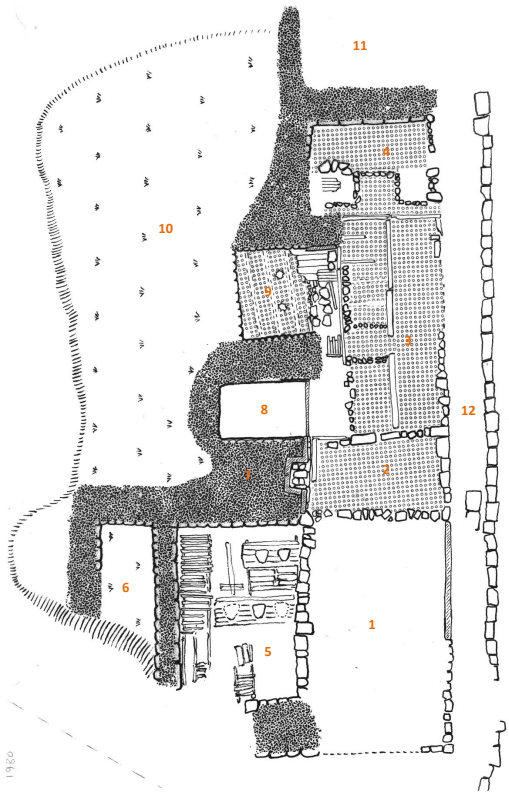
Skjal sótt af '000000000000' dags: 25.10.2026

verið talsverð, samanber orðalag Máldagaskrá Viðeyjarkirkju hér að framan. Í raun má segja að núverandi íbúðarhús standi á eða við bæjarhól, en slíkir hólar geyma yfirleitt gríðarlegt magn upplýsinga um búskaparhætti á liðnum öldum (sjá túnakort á mynd 6).

Niðurstaðan er því sú að þó að ritaðar heimildir segi ekki mikið um mannlífið á Kópavogsbæjunum að fornu og að svæðið virðist ekki hafa komið við sögu helstu atburða Íslandssögunnar, þá geyma fornleifarnar gríðarlegt magn af upplýsingum sem eru enn mikilvægari þegar hinar rituðu heimildir skortir. Í tilviki Kópavogs eru þær að sumu leyti einu heimildirnar sem við höfum um mannlíf og sögu svæðisins fyrstu aldirnar.

Að lokum skal getið þeirra fornleifarannsókna eða kannana sem farið hafa fram í bænum til viðbótar við Kópavogsrannsóknina.

Bæjarstæði Digraness var lítilega kannað af Þjóðminjasafni Íslands árið 1980 (Guðmundur Ólafsson 2013). Var vinnuskóli Kópavogs fenginn til að hreinsa ofan af bæjarstæðinu og í kjölfarið mættu starfsmenn Þjóðminjasafns og hreinsuðu hleðslurnar og teiknuðu upp bæinn. Þegar þetta var gert nutu minjarnar ekki verndunar þjóðminjalaga sökum aldurs síns, en þær voru frá fyrri hluta 20. aldar. Að öðru leyti virðist bærinn ekki hafa verið rannsakaður frekar og við eftirgrennslan var það staðfest (Þór Magnússon 1987:177).

Mynd 3. Grunnmynd af rústum Digraness. Strikalínan neðst til vinstri sýnir vegg íþróttahússins. Norðurátt er til vinstri (Digranes T-1, G.Ó. og Á.Ó.G.).

5

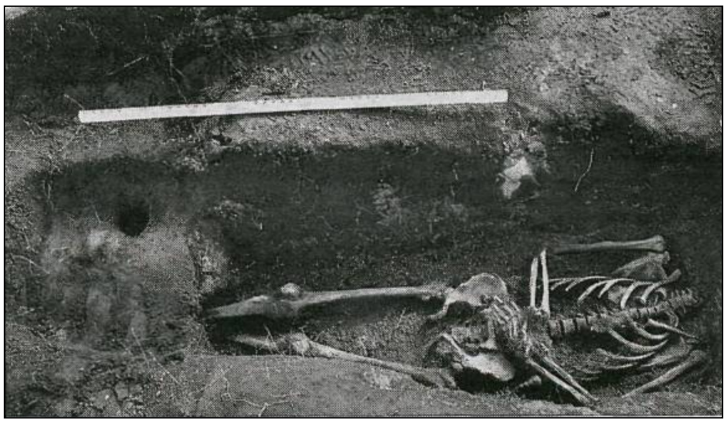
Mynd 7. Flatarteikning af Digranesbænum eins og hann leit út á síðasta skeiði sínu. (Guðmundur Ólafsson 2013:8). Að mati höfundar (BFE) gætu hlutverk húsanna hafa verið: 1 stofa. 2 líklega eldhús. 3 líklega baðstofa eða skáli. 4 gæti hafa verið skemma. 5 fjós. 6 hugsanlega hlaða. 7 fallið hús. 8 hugsanlega búr. 9 ?. 10–11 voru ókönnuð og 12 var bæjarstéttin.

Skammt frá Digranesi stóð rúst sem líklega var fjárhús frá bænum. Var rústin fjarlægð með vélgröfu undir eftirliti Þjóðminjasafns. Engin skýrsla er

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10 2026

til um þessar framkvæmdir en við eftirgrennslan fengust ýmsar upplýsingar sem sjá má í fornleifaskrá (sjá fornleifar nr. 16:4).

Í ársskýrslu Þjóðminjasafns Íslands árið 1986 er þess getið að könnun hafi verið gerð við hið gamla bæjarstæði Kópavogs og hafi Kópavogur kostað þær (Þór Magnússon 1987:177). Við eftirgrennslan kom í ljós að aðeins hafi verið um framkvæmdaeftirlit að ræða. Árið 2014 kom skýrsla um framkvæmdirnar sem komu til vegna holræsagerðar meðfram sjávarbakkanum á milli bæjarhóla Kópavogsbæjanna. Fannst þar ein útihúsarúst sem var talin vera eigi eldri en frá 16. öld og yngstu byggingarskeiðin frá síðari hluta 19. aldar. Þessar rústir fá númerið 1:13 í fornleifaskrá.

Mynd 8. Ljósmynd af beinagrind Sigurðar Arasonar þegar hún var rannsökuð. Á vantaði höfuðið enda hafð það verið sett á staur við líkið. (Guðmundur Ólafsson 1986).

Í Sögu Kópavogs I segir að þegar klóak hafi verið grafið fyrir neðan Kópavogshælið, meðfram Fífuhvammsvegi, hafi verið fylgst með verkinu af fornleifafræðingi og hann skráð og teiknað upp eftir þörfum (Magnús Þorkelsson (a) 1990:176). Hér var um sömu framkvæmdir að ræða og frá er sagt á undan.

Árið 1988 voru tvær dysjar rannsakaðar er gengu undir heitinu Hjónadysjar (sjá mynd 8). Kom í ljós að þar hvíldu maður og kona og getum að því leitt að þau hafi verið Sigurður Arason frá Árbæ og Steinunn Guðmundsdóttir, einnig frá Árbæ sem dæmd voru árið 1704 fyrir morð á eiginmanni Steinunnar, Sæmundi Þórarinssyni (Guðmundur Ólafsson 1996, Magnús Þorkelsson 1990(b):209-10 & Matthías Þórðarson 1929:9-10).

Vegna fyrirhugaðrar íbúðabyggðar í nágrenni Vatnsendabæjarins þurfti að raska gamla túngarði bæjarins og var hann kannaður haustið 2000 með því að grafa þrjú þvernsið og þá komu í ljós tveir túngarðar, eða öllu heldur eldri og yngri kynslóð garðsins. Um aldur þeirra varð ekki komist, en líkur á að sá eldri væri eigi eldri en 1776 og sá yngri líklega hlaðinn úr grjóti hins eldri að hluta eftir fyrri heimsstyrjöld. (Bjarni F. Einarsson 2001:13).

Haustið 2018 voru rústir undir Hádegishólum rannsakaðar vegna stígagerðar í nágrenninu. (Bjarni F. Einarsson 2018). Niðurstöðurnar bentu til þess að um stekk hafi verið að ræða frá 1550-1650. Vísbendingar voru um að eldri minjar væru að hluta undir stekknum og vestan við hann.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Tvær aðrar rannsóknir hafa farið fram í sveitarfélaginu, annarsvegar á ungum húsgrunni og steinhleðslum í Vatnsendahvarfi (Bjarni F. Einarsson 2004) og hins vegar ungum kartöflu- eða kálgarði í Vatnsendahvarfi. (Sandra Sif Einarsdóttir 2008). Báðar rústirnar höfðu lítið sem ekkert minjagildi.

Í ágúst 2019 var Hallberuhellir mældur og teiknaður upp í tengslum við verkefnið *Dysjar hinna dæmdu*. Einnig var könnunarskurður grafinn á miðju gólfi í hellinum og í eldstæði í honum vestanverðum. Ekki var hægt að aldursgreina neitt nema minjar um veru skáta í hellinum. (Sigrún Hannesdóttir o. fl. 2019:7).

Mynd 9. Flatar- og sniðteikning af túngarðinum á Vatnsenda. Dökku steinarnir sýna ytri steina garðsins, hins eldri og yngri.

Um rannsóknirnar í Þingnesi árin 1982-86 verður ekki fjallað hér, enda staðurinn að mestu í landi Reykjavíkur og rannsóknirnar þeim megin.

4.2 „Commissionen for oldsagers opbevaring“

Árið 1807 var með konungsboði sett á laggirnar nefnd til varðveislu fornminja í Danmörku og nýlendum hennar (Frásögur um fornaldarleifar 1983). Fékk nefnd þessi nafnið *Commissionen for oldsagers opbevaring*. Nefndin sendi spurningalista til allra sókna konungsveldisins og til Íslands bárust þessir listar árið 1809, á dönsku. Listarnir skiluðu sér illa vegna lélegra samgangna og ófriðar í álfunni.

Nokkrum árum síðar, eða árið 1817, bættust tveir nefndarmenn í *Commissionen* eins og nefndin var kölluð. Var annar þeirra Finnur Magnússon prófessor. Hann fékk það hlutverk að sjá um tensl nefndarinnar við Ísland. Hann þýddi og staðfærði spurningalista *Commissionen* og sendi þá þegar til Íslands sama ár. Viðbrögðin voru nú snöggtum skárri og alls bárust svör frá u. þ. b. 170 prestum.

Áður en að Finnur varð nefnarmaður hafð hann gert úttekt á fornleifum í landinu fyrir nefndina. Á grundvelli þessarar úttektar var fyrsta friðlýsingin gerð á fornleifum hér á landi árið 1817. Alls voru 10 fornleifar friðlýstar á grundvelli úttektar Finns og bar þar mest á rúnasteinum, 5 talsins. Að auki var ein rúnaáletrun í Múlakirkju í Þingeyjarsýslu, Borgarvirki í Húnavatnssýslu, dómhringur á Þingvöllum og á Þórsnesi og Snorralaug í Reykholti.

Árni Helgason (1777–1869), dómkirkjuprestur í Reykavík árin 1814–1825, svaraði nefndinni árið 1821. Í fornleifaskýrslu sinni telur hann upp

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

þrjá gripi, alla tilheyrandi Dómkirkjunni í Reykjavík. Í bréfi til Finns, dags. 1. mars sama ár, barmar Jón sér yfir fátækt sóknarinnar. Hann segir:

> Hún er fyrst ein sú fátækasta á landinu af gömlum Meniagripum, þad sem hingad hefur komid, er jafnodum burtflutt til Kaupenhavnar af þeim utlendu er hellst hafa reist um sudurland. Af Sogum vorum er ecki ad ráda ad her á Nesi hafi nockud Hof verid i fornöld, þes siást ej heldur Menjar. Eingin veit her til Hauga, nema Óbóta manna sem dysiadir eru nálægt Kopavogi, Þingstad fornum her i Sveit. Þad er furdulegt ad í þeim stad sem fyrst bygdist á landinu skuli hvérgi siást neitt þeirra handaverk og nærri hvergi í Sögum getid þeirra sem hér hafa búid. (Frásgöur um fornaldarleifar 1983:252).

Lýsingar af þessu tagi voru algengar um allt land og ekkert einsdæmi að prestar teldu sínar sóknir skorta fornaldarminjar jafnt sem önnur gæði.

Í bréfi sem Árni prestur sendi með skýrslu sinni dagsettu þann 20 júní 1821 skýrir hann nánar út ástæður þess að á hans ófrjósama landshorni finnist ekkert markvert, þrátt fyrir að sjálfur Ingólfur Arnarson hafi numið þar land. Árni skrifar:

> Vel tog Ingolf den förste Landnamsmand sig Boepæl i Reykevig; men baade dadlede hans Folkl da strax, denne hans Beslutning, og sagde de havde reist over alt for frugtbare Strækninger for at nedsætte sig her paa den nögne Kyst; og tillige fortælles at Jngolf siden efter, fandt det raadeligt at flytte her fra til Ølveset i sine ældre Aar, hvor hans Gravhöj ogsaa er at see. ... Hof eller Tingstæd tales ikke heller om i dette Sogn; de som boede her sögte först Kialarnes, og siden til Hofstad på Alftenes ... Her af synes jeg det er rïmeligt at paa dette Sted skulle man ikke vænte at finde Oldsagers Levninger. (Sama 1983:256).

Á þessum árum var skilgreining manna á fornleifum talsvert önnur en í dag og rústir í venjulegum skilningi ekki taldar til fornleifa. Yfirleitt áttu menn við leifar frá hinum glæsta þjóðveldistíma, sérstaklega tengdar rituðu máli (rúnaristum, gömlum bókum), þinghaldi og trúarbrögðum.

5 Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna - sjálfbær þróun

Um sjálfbæra þróun í fornleifavörslu hefur ekki margt verið ritað áður. Hér skal gerð tilraun til að skilgreina hana með tilliti til minjavörslunnar. Hugtakið fornleifavarsla er hér notað sem hluti af hugtakinu minjavarsla, sem er víðtækara hugtak og nær m. a. yfir hús og stríðsminjar svo að dæmi séu tekin. Fornleifavarsla nær því yfir vörslu fornleifa samkvæmt strangri skilgreiningu laga um menningarminjar um hugtakið fornleifar.

Á heimsráðstefnu Sameinuðu þjóðanna í Ríó vorið 1992 var ákveðið að semja Staðardagsskrá 21 (*Agenda 21*). Á veraldarvefnum segir svo um dagskrána:

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Staðardagskrá 21 er heildaráætlun um þróun hvers samfélags um sig fram á 21. öldina. Þessi áætlun á að vera nokkurs konar forskrift að sjálfbærri þróun, þ.e.a.s. lýsing á því hvernig samfélagið ætlar að fara að því að tryggja komandi kynslóðum viðunandi lífsskilyrði á Jörðinni. Áætlunin snýst ekki eingöngu um umhverfismál, heldur er henni ætlað að taka jafnframt tillit til efnahagslegra og félagslegra þátta. Eitt aðalatriðið í hugmyndafræðinni sem að baki liggur, er að umhverfismál verði aldrei slitin úr samhengi við önnur mál, heldur beri að skoða áhrif mannsins á umhverfi sitt í víðu samhengi.

12. mars 1998 var undirritaður samstarfssamningur milli utanríkisráðuneytisins og Sambands ísl. sveitarfélaga um 18 mánaða verkefni sem miðaði að gerð umhverfisáætlana í sveitarfélögum – Staðardagskrá 21. Hluti af vinnuferli Staðardagskrárinnar er m.a. að afla upplýsinga um menningarminjar sem kunna að finnast í einstökum sveitarfélögum. Liður í frumvinnu að Staðardagskrá 21 var að skrá allar fornleifar í Kópavogi, auk þess að vera lögbundinn hluti af endurskoðun aðalskipulags eins og fram kemur m.a. í inngangi. Lykilhugtakið í Staðardagskrá 21 er *sjálfbær þróun*. Hugtakið hefur verið skilgreint á eftirfarandi hátt: *Sjálfbær þróun* er þróun sem gerir okkur kleift að mæta þörfum okkar án þess að stefna í voða möguleikum komandi kynslóða til að mæta þörfum sínum.

Umhverfismál fjalla um nýtingu auðlinda, mengun og um samskipti okkar við náttúruna sem við byggjum lífsafkomu okkar á. Vaxandi álag og ágengni á umhverfið og gæði náttúrunnar sýna okkur að nauðsynlegt sé að umgangast umhverfi okkar og auðlindir með aðgát og virðingu. *Sjálfbær þróun* er heiti á hugmyndafræði sem miðar að því að nýta þessi grundvallargæði á skynsamlegan hátt, þannig að komandi kynslóðir geti notið þeirra til jafns við okkur. Í dag er yfirskriftin Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun sem samþykkt voru árið 2015 og er áætlun til ársins 2030 (www.heimsmarkmidin.is). Eitt af undirmarkmiðum heimsmarkmiðanna er að blásið verði til sóknar til þess að vernda og tryggja náttúru- og menningararfleifð heimsins (undirmarkmið 11:4).

Umhverfið er samsett úr áþreifanlegum hlutum eins og bergi, gróðri og mannvirkjum. Í því er einnig að finna minningar um liðna tíma sem geta verið hlutgerðir í föllnum rústum sem við köllum fornleifar. Eins geta minningarnar verið óhlutgerðar í örnefnum og sögnum í umhverfinu. Ef við eyðum þessum rústum eða minningum gerum við afkomendum okkar ókleift að rýna í þessa hluti til gagns og gamans og að upplifa samhengi hlutanna og stöðu sinnar eigin tilveru. Þar með tökum við frá þeim hluta af sögunni. Við gerum þeim með öðrum orðum ókleift að rannsaka sína eigin sögu.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Nr.	Teg.	Fj.	Hætta	Ástand	Aldur	Minjagildi	Varðveislug.	Friðlýst	Mótv.	Mynd
1:1	Þingbúð	1	Engin	Sæmilegt	1550-1900	Hátt (8)	Hátt (8)	Já	Engar	1
1:2	Hringgarður	1	Engin	Sæmilegt	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Engar	1
1:3	Stétt (hringstétt)	1	Engin	Sæmilegt	-1550	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Engar	1
1:4	Smiðja	1	Engin	Sæmilegt	-1550	Hátt (7,5)	Hátt (7,5)	Nei	Engar	1
1:5	Jarðhús **(skáli?)**	1	Engin	Lélegt	-1550	Hátt (9)	Hátt (9)	Nei	Rannsókn	1
1:6	Túngarður	1	Mikil	Lélegt	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Snið	1
1:7	Rúst	1	Lítil	Lélegt	1550-1900	Hátt (7,5)	Hátt (7,5)	Nei	Rannsókn	1
1:8	Rúst	1	Lítil	Ágætt	1550-1900	Hátt (7,5)	Hátt (7,5)	Já	Rannsókn	1
1:9	Gata	1	Lítil	Ágætt	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Snið	1
1:10	Bæjarhóll	1	Mikil	Sæmilegt	1550-1900	Hátt (8)	Hátt (8)	Nei	Rannsókn	1
1:11	Rúst	1	Engin	Sæmilegt	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Rannsókn	1
1:12	Rústahóll (bæjarhóll)	1	Engin	Lélegt	1550-1900	Hátt (8)	Hátt (8)	Nei	Rannsókn	1
1:13	Rúst	1	Mikil	Lélegt	1550-1900	Lítið (4)	Lítið (4)	Nei	Rannsókn	1
2:1	St. tengdur þjóðtrú	1	-	Horfin	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Nei	Engar	2
3:1	St. tengdur þjóðtrú	1	-	Horfin	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Nei	Engar	2
4:1	Bæjarstæði	1	-	Horfin	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Rannsókn	2
5:1	Bæjarstæði	1	-	Horfin	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Rannsókn	2
6:1	St. tengdur þjóðtrú	1	Lítil	Ágætt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Engar	2
7:1	Garður	1	Talsverð	Lélegt	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Nei	Snið	2
8:1	St. tengdur þjóðtrú	1	Engin	Ágætt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Engar	2
9:1	Stekkur og garður	2	Mikil	Lélegt	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Snið	2
10:1	St. tengdur þjóðtrú	1	Engin	Ágætt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Engar	3
11:1	St. tengdur þjóðtrú	1	-	Horfin	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Nei	Engar	3
12:1	Landamerki	1	Mikil	Ágætt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Engar	5
13:1	Garður	1	Mikil	Sæmilegt	1900-	Lítið (1)	Lítið (1)	Nei	Engar	4
14:1	Garður og mannv.lag	2	Mikil	Lélegt	1550-199	Lítið (2)	Lítið (2)	Nei	Snið	4
15:1	St. tengdur þjóðtrú	1	Lítil	Ágætt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Engar	4
16:1	Bæjarstæði	1	Mikil	Lélegt	1550-1900	Hátt (7,5)	Hátt (7,5)	Nei	Rannsókn	3
16:2	Stétt (traðir)	1	Mikil	Ágætt	1550-1900	Talsvert (5)	Talsvert (5)	Nei	Snið	3
16:3	Kálgarður	1	Mikil	Sæmilegt	1550-1900	Talsvert (5)	Talsvert (5)	Nei	Snið	3
16:4	Rúst (fjárhús)	1	-	Horfin	1550-1900	Lítið (4)	Lítið (4)	Nei	Engar	3
17:1	Brú	1	Lítil	Lélegt	1550-1900	Lítið (4)	Lítið (4)	Nei	Engar	3
18:1	Bæjarstæði	1	Mikil	Léleggt	1550-1900	Hátt (7,5)	Hátt (7,5)	Nei	Rannsókn	6
19:1	Rústir og garður	3	Lítil	Ágætt	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Rannsókn	6
20:1	St. tengdur þjóðtrú	1	-	Horfin	1550-1900	Talsvert (5)	Talsvert (5)	Nei	Engar	6
21:1	Vatnsból	1	-	Horfin	1550-1900	Lítið (4)	Lítið (4)	Nei	Engar	6
22:1	St. tengdur þjóðtrú	1	-	Horfin	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Nei	Engar	6
23:1	Landamerki	1	Engin	Ágætt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Engar	3
24:1	Fjárborg og gerði	2	Mikil	Sæmilegt	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Rannsókn	4
25:1	Vað	1	Mikil	Lélegt	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Nei	Engar	4
26:1	Fornleið	1	Mikil	Sæmilegt	1550-1900	Lítið (4)	Lítið (4)	Nei	Engar	1
27:1	Náma	1	Engin	Ágætt	1900-	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Prufuholur	5
28:1	Eyktarmark	1	-	Horfin	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Nei	Engar	5
29:1	Eyktarmark	1	Mikil	Lélegt	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Nei	Engar	7
30:1	Eyktarmark	1	Engin	Ágætt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Engar	6
31:1	Rúst	1	Engin	Sæmilegt	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Rannsókn	6
32:1	Eyktarmark (landam.)	1	Lítil	Lélegt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Engar	8
33:1	Dysjar	2	-	Rannsakaðar	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Já	Engar	1
34:1	Dysjar	2	-	Horfnar	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Já	Engar	1
35:1	Dysjar	>2	-	Horfnar	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Engar	3
36:1	Vað	1	-	Horfin	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Nei	Engar	1
37:1	Vað	1	-	Horfin	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Nei	Engar	3
38:1	Landamerki	1	-	Horfin	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Engar	7
39:1	Landamerki	1	Engin	Ágætt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Engar	9
40:1	Vað	1	-	Horfin	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Nei	Engar	13
41:1	Vað	1	-	Horfin	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Nei	Engar	13
42:1	Rúst (stekkur?)	1	Engin	Ágætt	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Rannsókn	10
43:1	Vatnsleyðsla	1	-	Horfin	1900-	Lítið (1)	Lítið (1)	Nei	Engar	10
44:1	Túngarður	1	Mikil	Rannsakaður	1550-1900	Talsvert (5)	Talsvert (5)	Nei	Engar	10
45:1	Rústahóll	1	Lítil	Lélegt	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Rannsókn	10
46:1	Varða	1	Engin	Sæmilegt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Rannsókn	11
47:1	Fjárhús (beitarhús)	1	Engin	Ágætt	1900-	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Rannsókn	11
48:1	Beitarhús	1	Engin	Ágætt	1550-1900	Talsvert (6,5)	Talsvert (6,5)	Nei	Rannsókn	11
49:1	Varða	1	-	Horfin	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Engin	11
50:1	Varða	1	Engin	Ágætt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Rannsókn	11
51:1	Varða	1	Engin	Ágætt	1550-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Rannsókn	11
52:1	Rúst	1	Engin	Ágætt	1550-1900	Talsvert (7)	Talsvert (7)	Já	Rannsókn	12
52:2	Rúst	1	Engin	Ágætt	1550-1900	Talsvert (7)	Talsvert (7)	Já	Rannsókn	12
52:3	Rúst	1	Engin	Ágætt	1550-1900	Talsvert (7)	Talsvert (7)	Já	Rannsókn	12
53:1	Rúst	1	Engin	Ágætt	1900-	Lítið (2)	Lítið (2)	Nei	Engar	4
53:2	Rúst	1	Engin	Ágætt	1900-	Lítið (2)	Lítið (2)	Nei	Engar	4
57:1	Garður (rækt.steinar)	1	Engin	Lélegt	1550-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Nei	Snið	4
58:1	Rúst	1	Engin	Lélegt	1550-1900	Lítið (4)	Lítið (4)	Nei	Rannsnókn	10
77:1	Beitarhús	1	Engin	Ágætt	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Rannsókn	9
78:1	Rúst	1	Engin	Ekkert	1550-1900	Talsvert (5,5)	Talsvert (5,5)	Nei	Rannsókn	1
79:1	Landamerkjastólpi	1	Engin	Ekkert	-1900	Lítið (3)	Lítið (3)	Nei	Engar	4
80:1	Ræktunarsteinar	1	Engin	Ekkert	-1900	Lítið (2)	Lítið (2)	Nei	Engar	4
84:1	Landamerki	1	Engin	Ekkert	1550-1900	Lítið (4)	Lítið (4)	Nei	Engar	7
85:1	Dys?	1	Engin	Ekkert	1550-1900	Talsvert (6)	Talsvert (6)	Nei	Rannsókn	1
	Samtals:	*87*				**Meðaltal:** *6,67*	**Meðaltal:** *6,67*			

Tafla 1. Skrá yfir fornleifar/minjar sem skráðar voru í Kópavogi 2019. Sérstaklega er bent á að upplöndin voru ekki skráð í þessari umferð. Þó að forneifar séu horfnar, er samt lagt mat á minja- og varðveislugildi og þá miðað við sambærilega staði og þeirra gildi. Einkun hins svokallaða jarðhúss er hér miðuð við að greining höfundar sé rétt og að um fornan skála sé að ræða. Aftasta röðin, Loftmynd vísar á númer loftmynda sem fornleifarnar eru merktar inn á.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Þess vegna er mikilvægt að þegar fornleifar eru í uppnámi vegna framkvæmda, að þær séu rannsakaðar á fræðilega viðunandi hátt. Við rannsókn öðlast fornleifarnar annað líf, líf sem er geymt á bókum eða í skýrslum. Þannig tryggjum við aðgang komandi kynslóða að fornleifunum og því sem þær geyma, sem er hluti af menningarsögunni. Þetta er sjálfbær þróun í minjavörslunni. Íslenskar fornleifar eru hluti af menningararfleifð heimsins og einstakar í sinni röð.

6 Fornleifarnar

Í Kópavogi voru 61 staðir skráðir og á þeim voru meira en 87 fornleifar/minjar, en það stafar af því að staður nr. 35 hefur óþekktan fjölda fornleifa. Eru það dysjar þær sem breskir setuliðsmenn komu niður á þegar þeir byggðu kampa sína við Hamraborg og kölluðu *Skeleton hill*. Hér eru þær taldar a. m. k. tvær. Einnig má ganga út frá því sem vísu að bæjarstæðin geymi fleiri en einar fornleifar, þó hér séu þær taldar einar við hvert bæjarstæði nema þega annað er augljóst.

Ekki eru allar minjarnar eiginlegar fornleifar (100 ára eða eldri), sbr. töflu 1. Þær eru þó skráðar vegna þess að þær gætu verið ofan á eldri minjum, eru einkennandi fyrir byggingarhefð svæðisins, eru skráðar til að fyrirbyggja seinni tíma rugling og/eða eru einstakar.

Fjórir staðir eru friðlýstir. Eru þeir *Kópavogsþingstaður*, *Hjónadysjar*, *Systkinaleiði* (allar undir sömu friðlýsingu) og *Þingnes*. Allir staðirnir voru friðlýstir sama daginn árið 1938 (Fornleifaskrá 1990:11). Þingnes er þó að mestu leyti í landi Reykjavíkur þó rústirnar séu taldar vera í landi Kópavogs í friðlýsingarskránni. Þær fornleifar sem þar voru skráðar nú í landi Kópavogs hafa ekkert með þingrústirnar að gera, en vegna orðalags friðlýsingarinnar teljast þær einnig friðlýstar. Í friðlýsingunni segir:

> Mannvirkjaleifar á hinum forna Kjalarnessþingstað í Þingnesi, sem gengur út í Elliðavatn að sunnanverðu (Fornleifskrá 1990:11).

Þetta þýðir að allar rústir, bæði þær sem tilheyra sjálfum þingstaðnum sem og aðrar rústir á nesinu óháð sveitarfélögsmörkum eru friðlýstar.

Í friðlýsingu Kópavogsþingstaðar segir:

> 1. Þinghústóft syðst á túninu [nr. 1:1] og fangakofatóftir skamt frá [nr. 1:7-8]. 2. Dysjar austan túns, nefndar Hjónadysjarnar [nr. 33:1] og Systkinaleiðin [nr. 34:1].

Ekki er svæðið tilgreint nánar. Tvær rústir við sjálfan þingstaðinn eru því taldar friðlýstar. Það þyrfti að endurskoða friðlýsinguna og friðlýsa allt svæðið við þingstaðinn.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Þinghústóftin (þingbúð, nr. 1:1) á Kópavogsþingstað var rannsökuð árin 1973–76, auk nokkurra minja undir henni (Guðrún Sveinbjarnardóttir 1986). Rústin virðist síðan hafa verið endurhlaðin á staðnum. Hjónadysjar voru rannsakaðar og fjarlægðar árið 1988 (Guðmundur Ólafsson 1996), en Systkinaleiði hvarf á fyrri helmingi síðustu aldar án nokkurra rannsókna. Á Þingnesi hófst rannsókn sumarið 1982 og stóð yfir í nokkur sumur (Guðmundur Ólafsson 2004(a-b). Ekki er víst að rannsóknum þar sé lokið.

Sé endurtúlkun höfundar á hlutverki hins svokallaða jarðhúss á Kópavogsþinstaðnum rétt eru þarna fleiri rústir frá því að fólk tók að koma til landsins. Um ástand þeirra verður lítið sagt, en líklega er það þokkalegt þar sem nútíminn náði aldrei að setja mark sitt á staðinn með tilheyrandi jarðraski.

Heimildir

Bjarni F. Einarsson (a). *The Settlement of Iceland; a Critical Approach. Granastaðir and the Ecological Heritage*. Reykjavík 1995.

Sami (b). Fornleifaskrá Reykjavíkur. *Skýrslur Árbæjarsafns XLVI*. Reykjavík 1995.

Sami (a). „Um fornleifaskráningu á Íslandi, upphaf og ástæður. Fyrri grein: Upphafið og lögin.“ *Sveitarstjórnarmál*. 1. tbl. 1996.

Sami (b). „Um fornleifaskráningu á Íslandi, upphaf og ástæður. Síðari grein: Skyldur okkar gagnvart fortíðinni. *Sveitarstjórnarmál*. 2. tbl. 1996.

Sami. „Fornleifaskráning á Íslandi: Forsendur og markmið.“ *Fréttabréf* safnmanna. 6. árg. 1. tbl. 1997.

Sami. *Fornleifaskrá Kópavogs*. Fornleifafræðistofan. Reykjavík 2000.

Sami. Vatnsendi. *Snið í túngarð. Skýrsla um prufuholugröft haustið 2000*. Fornleifafræðistofan. Reykjavík 2001.

Sami. *Vogur. Landnámsaldarbýli í Höfnum, Reykjanesbæ*. Skýrsla IV. Fornleifafræðistofan. Reykjavík 2013.

Sami. *Landnám og landnámsfólk. Saga af bæ og blóti*. Skrudda 2015.

Sami. *Rúst undir Hádegishólum. Rúst 31: í Kópavogi, Gullbringusýslu*. Skýrsla um rannsókn á skepnuhúsi. Fornleifafræðistofan. Reykjavík 2018.

Frásögur um fornaldarleifar 181 7- 1823. Fyrri hluti. Sveinbjörn Rafnsson bjó til prentunar. Reykjavík 1983.

Guðlaugur R. Guðmundsson. Hinar fornu jarðir Kópavogskaupsstaðar. *Örnefnastofnun*. Handrit 1970.

Guðmundur Ólafsson. „Þingnes by Elliðavatn: The first Local Assembly in Iceland.“ *Proceedings of the Tenth Viking Congress*. Universitetets Oldsaksamlings Skrifter. Ny Rekke. Nr. 9. Ósló 1987.

Sami. „Sakamannadysjar í Kópavogi.“ *Lesbók*

Skjal sótt af '000000000000' dags: 25.10.2026

Morgunblaðsins 23. mars 1996.
Sami. *Fornt jarðhús í Breiðuvík og fleiri minjar á Tjörnesi*. Rannsókn vegna vegagerðarl. Rannsóknarskýrslur 2000. 7. Þjóðminjasafn Íslands. Reykjavík 2001.
Sami(a). *Þingnes við Elliðavatn og Kjalarnesþing*. Rannsóknarsaga 1841 - 2003. Vinnuskýrslurs fornleifa 2004.
Sami(b). *Þingnes við Elliðavatn*. Fornleifarannsókn 2004 - Framvinduskýrsla. Reykjavík 2004:3.
Sami. *Fornleifakönnun á bæjarhól Digraness, Kópavogi*. 1980/4 Vinnuskýrslur Þjóðminjasafns Íslands. Reykjavík 2013.
Sami. *Fornleifakönnun í Kópavogi*. Rannsóknarskýrslur fornleifadeildar Þjóðminjasafns Íslands 1986:1. Reykjavík 2014.
Guðrún Sveinbjarnardóttir. *Rannsókn á Kópavogsþingstað*. Með *viðaukum*. *Kópavogur 1986*.
Íslenskt fornbréfasafn. *Fyrsta bindi*. *Kaupmannahöfn 1857-76*.
Íslenskt fornbréfasafn. Annað bindi. Kaupmannahöfn 1888.
Íslenskt fornbréfasafn. Níunda bindi. Reykjavík 1909-13.
Íslenskt fornbréfasafn. Tólfta bindi. Reykavík 1923-32.
Kaalund, Kristian P.E. *Íslenskir sögustaðir I*. Sunnlendingafjórðungur. Reykjavík 1984.
Landmælingar Íslands. Loftmyndir teknar 1950. LIO-22-58.
Lýður Björnsson. „Kópavogur 1936 – 1955.“ *Saga Kópavogs II*. Frumbyggð og hreppsár 1935 – 1955. Safn til sögu byggðarlagsins. Ritstjóri Adolf J.E. Petersen. Kópavogur 1990.
Lög um menningarminjar. Lög nr. 80 29. Júní 2012.
Magnús Þorkelsson (a). „Af Kópavogsbæjum frá fyrri öldum.“ *Saga Kópavogs I*. Saga lands og lýðs á liðnum öldum. Safn til sögu byggðarlagsins. Ritstjóri Árni Waag. Kópavogur 1990.
Sami (b). „Þingstaðir í Kópavogslandi.“ *Saga Kópavogs I*. Saga lands og lýðs á liðnum öldum. Safn til sögu byggðarlagsins. Ritstjóri Árni Waage. Kópavogur 1990.
Orri Vésteinsson. „Fornleifaskráning og fornleifarannsóknir.“ *Fréttabréf safnmanna*. 5. árg. 4. tbl. 1996.
Ragnar Edvardsson (ritstj.). *Hrísheimar 2004: Interim Report*. Fornleifastofnun Íslands. Reykjavík 2005.
Ragnheiður Traustadóttir. Fornleifaskráning Arnarnes[s] í Garðabæ. Deiliskipulag Arnarness. Atikva ehf. 2019.
Sandra Sif Einarsdóttir. *Minjar við Vatnsendahvarf*. *Könnun á ungum minjum í Kópavogi*. Fornleifafræðistofan. Reykjavík 2008.
Sigrún Hannesdóttir, Snædís Sunna Thorlacius, Ómar Valur Jónasson og Steinunn Kristjánsdóttir. *Dysjar hinna dæmdu*. Rannsókn á Hallberuhelli í Lækjarbotnum. Reykjavík 2019.
Skipulagsög. Lög nr. 123 22. September 2010.
Matthías Þórðarson. „Nokkrar Kópavogsminjar.“ *Árbók Hins íslenska* fornleifafélags 1929. Reykjavík 1929.

Skjal sótt af '000000000000' dags: 25.10.2026

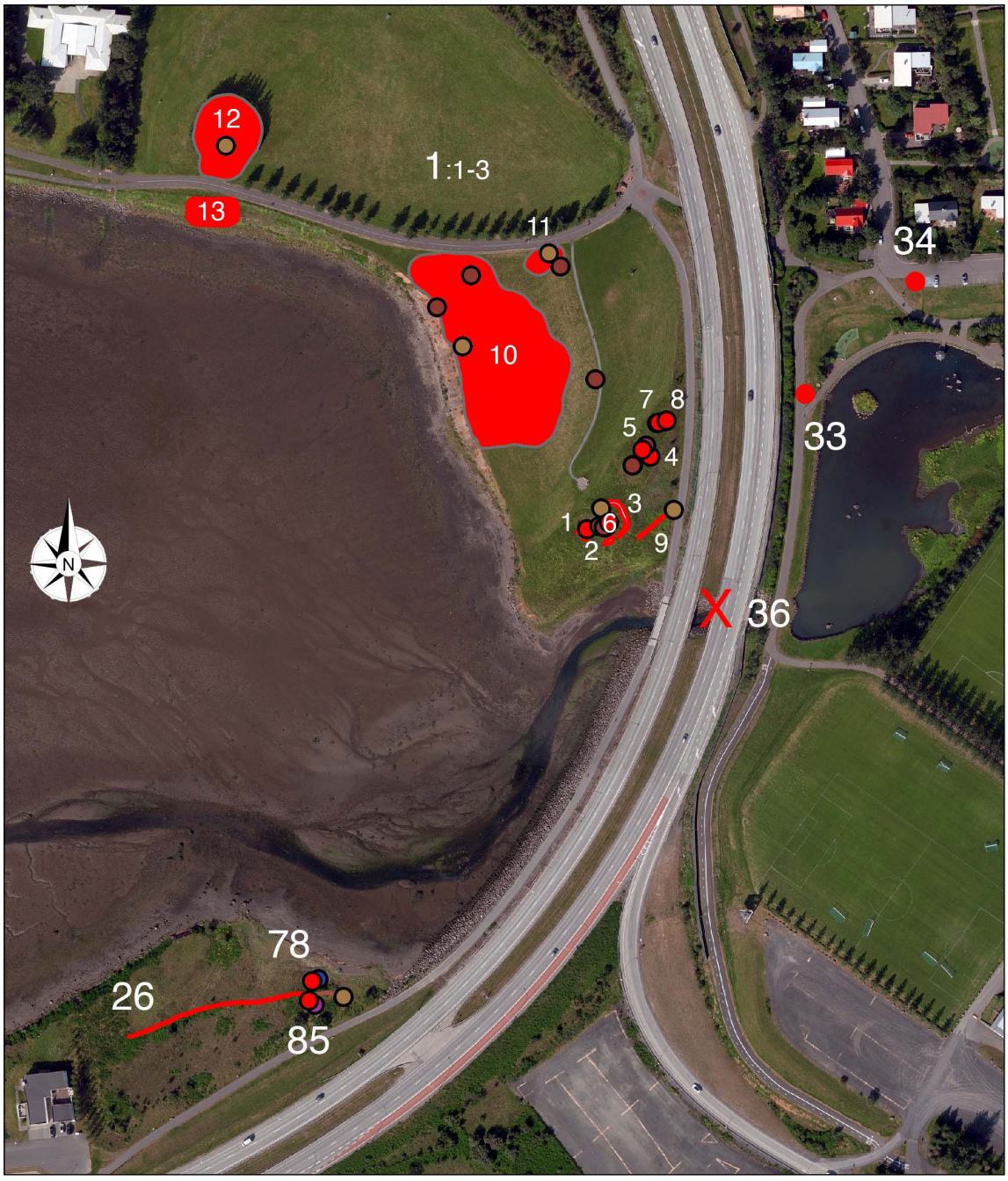
Þór Magnússon. „Skýrsla um Þjóðminjasafnið 1986.“· *Árbók Hins ísl*. fornleifafélags 1986. Reykjavík 1987.
www.heimsmarkmiðin.is Markmið um sjálfbæra þróun - áætlun til ársins 2030. Sótt 4. mars 2020.
www.map.is/minjastofnun. Minjagátt Minjastofnunar Íslands.

Fylgirit:

8.1 Loftmyndir 1 - 13.
8.2 Viðauki við heimildaskrá í fornleifaskránni.
8.3bFornleifaskrá Kópavogs nr. 1:1–53:1–2, 57:1–58:1, 77:1–80:1 og 84:1–85:1.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10 2026

Fylgirit 8.1 Loftmyndir

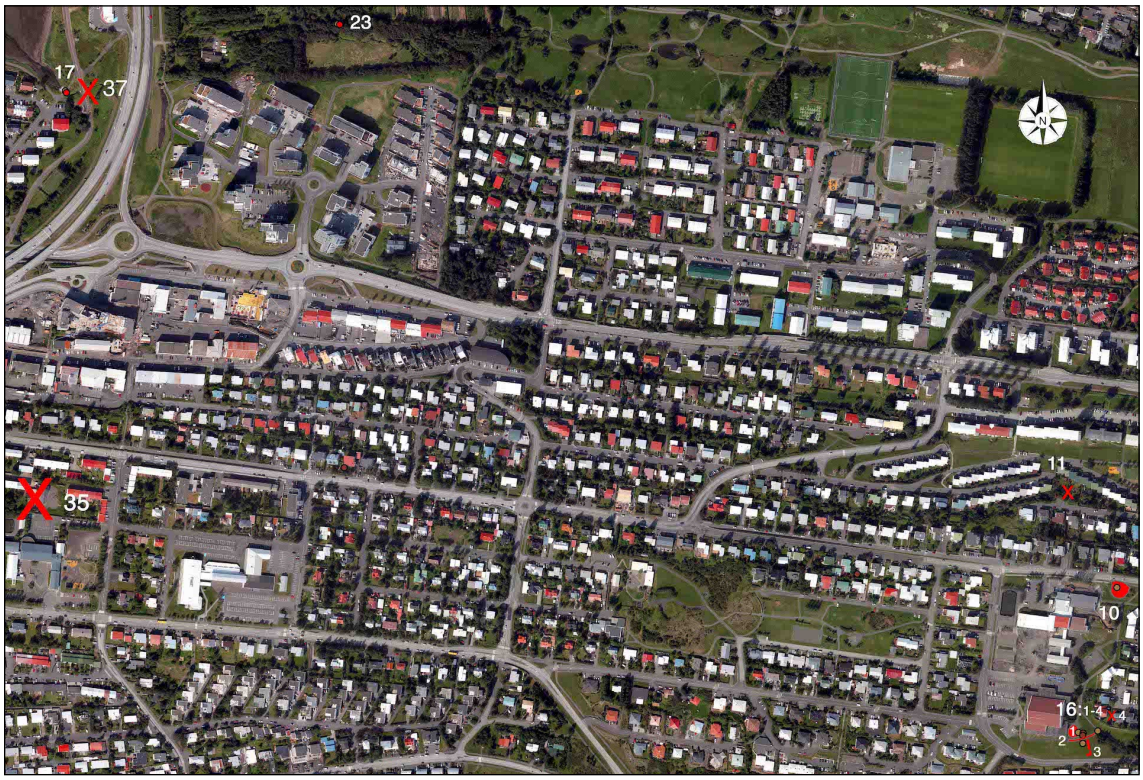

Loftmynd 1. Yfirlit yfir staðsetningu fornleifa á og við Þinghólinn og umhverfi hans. X táknar fornleifar sem ógerningur er að staðsetja nánar miðað við þær upplýsingar sem liggja nú fyrir. (Loftmynd: Loftmyndir ehf. Viðbætur: Kópavogsbær - BFE).

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

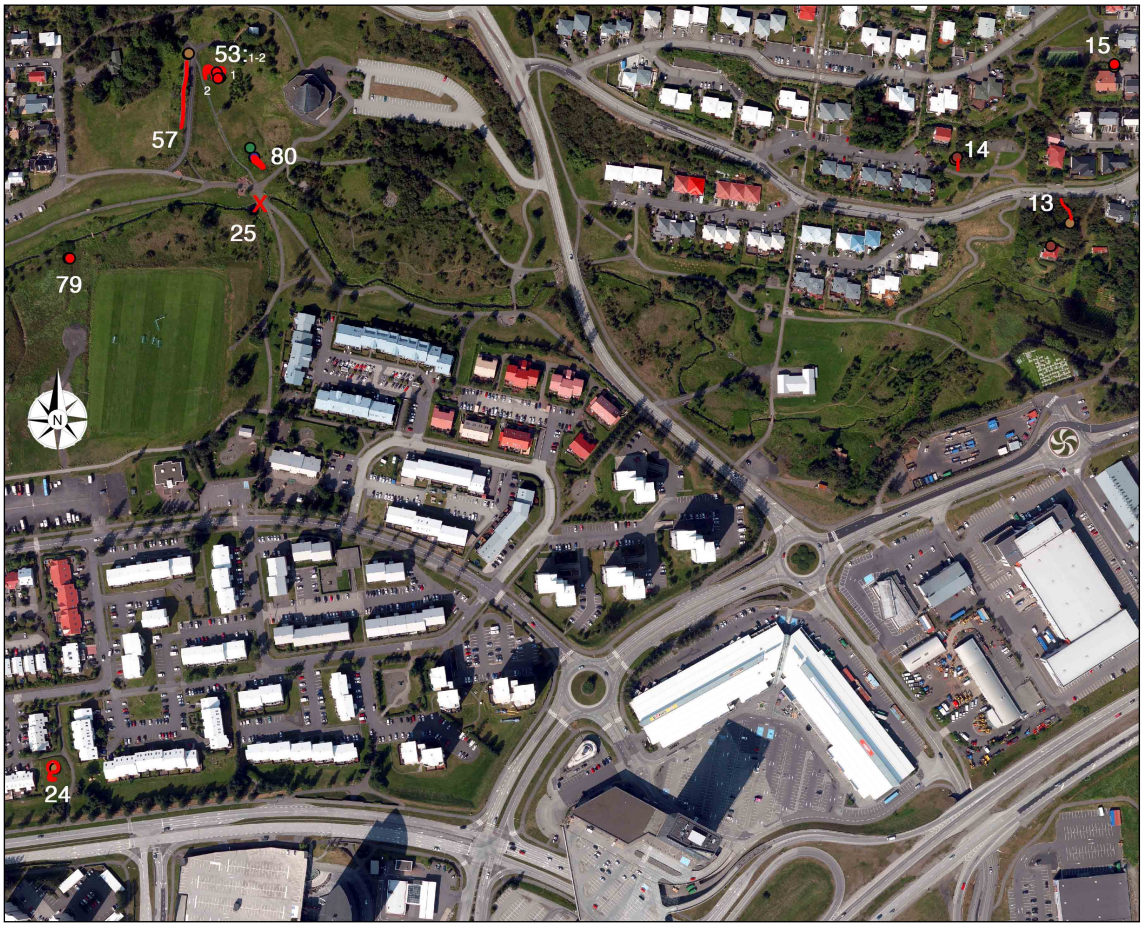

Loftmynd 2. Yfirlit yfir staðsetningu fornleifa á Kársnesinu. X táknar fornleifar sem ógerningur er að staðsetja nánar miðað við þær upplýsingar sem liggja nú fyrir. (Loftmynd: Loftmyndir ehf. Viðbætur: Kópavogsbær - BFE).

Loftmynd 3. Yfirlit yfir staðsetningu fornleifa í miðhluta Kópavogsbæjar. X táknar fornleifar sem ógerningur er að staðsetja nánar miðað við þær upplýsingar sem liggja nú fyrir. (Loftmynd: Loftmyndir ehf. Viðbætur: Kópavogsbær - BFE).

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Loftmynd 4. Yfirlit yfir staðsetningu fornleifa í nágrenni Digraneskikju (Loftmynd: Loftmyndir ehf. Viðbætur: Kópavogsbær

Loftmynd 5. Yfirlit yfir staðsetningu fornleifa ofan við Skemmuveg (Loftmynd: Loftmyndir ehf. Viðbætur: Kópavogsbær - BFE).

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Loftmynd 6. Yfirlit yfir staðsetningu fornleifa í nágrenni Lindakirkju. X táknar fornleifar sem ógerningur er að staðsetja nánar miðað við þær upplýsingar sem liggja nú fyrir. (Loftmynd: Loftmyndir ehf. Viðbætur: Kópavogsbær - BFE).

Loftmynd 7. Yfirlit yfir staðsetningu fornleifa í nágrenni Nónhæðar. X táknar fornleifar sem ógerningur er að staðsetja nánar miðað við þær upplýsingar sem liggja nú fyrir. (Loftmynd: Loftmyndir ehf. Viðbætur: Kópavogsbær - BFE).

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Loftmynd 8. Yfirlit yfir staðsetningu fornleifa austan við Iðalind á milli Stýtusels 3 og 4. (Loftmynd: Loftmyndir ehf. Viðbætur: Kópavogsbær - BFE).

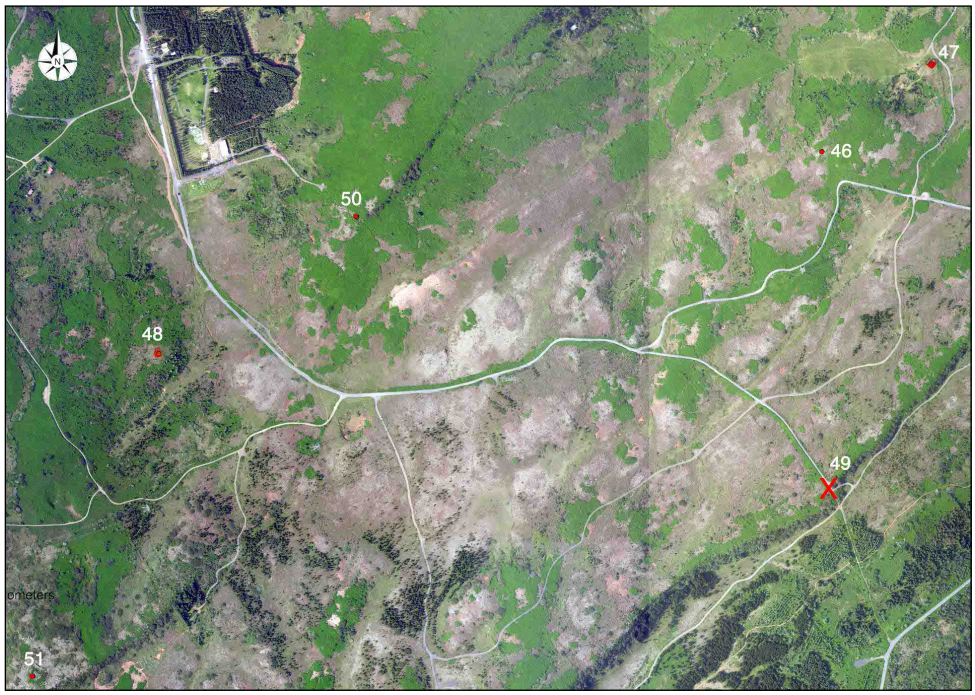

Loftmynd 9. Yfirlit yfir staðsetningu fornleifa við Austurkór 76 og 78 (Loftmynd: Loftmyndir ehf. Viðbætur: Kópavogsbær - BFE).

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Loftmynd 10. Yfirlit yfir staðsetningu fornleifa í nágrenni Vatnsenda. X táknar fornleifar sem ógerningur er að staðsetja nánar miðað við þær upplýsingar sem liggja nú fyrir. (Loftmynd: Loftmyndir ehf. Viðbætur: Kópavogsbær - BFE).

Loftmynd 11. Yfirlit yfir staðsetningu fornleifa í nágrenni Vatnsenda. X táknar fornleifar sem ógerningur er að staðsetja nánar miðað við þær upplýsingar sem liggja nú fyrir. (Loftmynd: Loftmyndir ehf. Viðbætur: Kópavogsbær - BFE).

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Loftmynd 12. Yfirlit yfir staðsetningu fornleifa á Þingnesi. (Loftmynd: Loftmyndir ehf. Viðbætur: Kópavogsbær - BFE).

Loftmynd 13. Yfirlit yfir mögulega staðsetningu fornleifa við Dimmu, NA við Elliðavatn. X táknar fornleifar sem ógerningur er að staðsetja nánar miðað við þær upplýsingar sem liggja nú fyrir. (Loftmynd: Loftmyndir ehf. Viðbætur: Kópavogsbær - BFE).

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fylgirit 8.2

Viðauki við heimildaskrá í fornleifaskránni

Fornleifar nr. 1:1-13

Anna Hedvig Þorsteinsdóttir og Inga Þóra Þórisdóttir. *Þjóðsögur og sagnir úr Kópavogi*. [Kópavogi 1995]. Bls. 47 & 56.

Árni Magnússon og Páll Vídalín. *Jarðabók*. Gullbringu- og Kósarsýsla. Þriðja bindi. 2. útg. Reykjavík 1982. Bls. 229-30.

Frásögur um fornaldarleifar 1817-1823. Fyrri hluti. Sveinbjörn Rafnsson bjó til prentunar. Reykjavík 1983. Bls. 252 & 257.

Guðlaugur R. Guðmundsson. *Hinar fornu jarðir Kópavogskaupstaðar*. Handrit. Örnefnastofnun 1970.

Guðmundur Ólafsson. *Fornleifakönnun í Kópavogi*. Rannsóknarskýrslur fornleifadeildar Þjóðminjasafns Íslands 1986. Reykjavík 2014.

Guðrún Sveinbjarnardóttir. *Rannsókn á Kópavogsþingstað*. Kópavogur 1986.

Gylfi Gröndal. *Við byggðum nýjan bæ*. Endurminningar Huldu Jakobsdóttur. Reykjavík 1988. Bls. 113 og 120.

Íslenskt fornbréfasafn, II., IX.-X. og XII.-XV.bindi. Kaupmannahöfn og Reykjavík 1888-1951.

Jónas Hallgrímsson. *Rit III*. Dagbækur, yfirlitsgreinar og fleira. Reykjavík 1933. Bls. 142.

Kålund, P.E. *Íslenskir sögustaðir I*. Sunnlendingafjórðungur. Reykjavík 1984. Bls. 15.

Magnús Þorkellsson. „Af Kópavogsbæjum frá fyrri öldum." *Saga Kópavogs I*. Saga lands og lýðs á liðnum öldum. Safn til sögu byggðalagsins. Kópavogi 1990. Bls. 151 – 177.

Magnús Þorkellsson. „Þingstaðir í Kópavogslandi." *Saga Kópavogs I*. Saga lands og lýðs á liðnum öldum. Safn til sögu byggðalagsins. Kópavogi 1990. Bls. 178-239.

Matthías Þórðarson. „Nokkrar Kópavogs-minjar." *Árb. Hins ísl. fornleifafélags 1929*. Reykjavík 1929. Bls. 1-33.

Túnakort Kópavogs. Þjóðskjalasafn.

www.map.is/minjastofnun. Minjagátt Minjastofnunar Íslands.

Þór Magnússon. „Skýrsla um Þjóðminjasafnið 1986."*Árb. Hins íslenska fornleifafélags 1986*. Reykjavík 1987. Bls. 177.

Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar og næsta nágrennis þess. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum. 1990.

Fornleifar nr. 2:1

Andrés Kristjánsson. „Hafnargerð við Kársnes." *Saga Kópavogs III*. Kópavogur 1990. Bls. 235-239.

Anna H. Þorsteinsdóttir og Inga Þóra Þórisdóttir. *Þjóðsögur og sagnir úr Kópavogi*. Rótarýklúbbur Kópavogs [1995]. Bls. 102.

Helgi Hallgrímsson. Álfabústaðir og álagablettir í Kópavogi. *Heima er best 38.2*. 1988. Bls. 2:53.

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Örnefnaskrá. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar. Handrit. Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Fornleifar nr. 3:1

Andrés Kristjánsson. „Hafnargerð við Kársnes." *Saga Kópavogs III*. Kópavogur 1990. Bls. 235-239.

Anna H. Þorsteinsdóttir og Inga Þóra Þórisdóttir. *Þjóðsögur og sagnir úr Kópavogi*. Rótarýklúbbur Kópavogs [1995]. Bls. 102.

Skjal sótt af '000000000000' dags: 25.10.2026

Helgi Hallgrímsson. Álfabústaðir og álagablettir í Kópavogi. *Heima er best 38.2*. 1988. Bls. 2:53.
Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.
Örnefnaskrá. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar. Handrit. Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Fornleifar nr. 16:1-4

Árni Magnússon og Páll Vídalín. *Jarðabók*. Gullbringu- og Kjósarsýsla. Þriðja bindi. 2. útg. Reykjavík 1982. Bls. 276.
Guðlaugur R. Guðmundsson. *Hinar fornu jarðir Kópavogskaupstaðar.* Handrit. Örnefnastofnun 1970.
Guðmundur Ólafsson. *Fornleifakönnun á bæjarhól Digraness, Kópavogi*. 80/4. Vinnuskýrslur Þjóðminjasafns. Reykjavík 2013.
Gylfi Gröndal. *Við byggðum nýjan bæ*. Endurminningar Huldu Jakobsdóttur. Reykjavík 1988. Bls. 113.
Íslenskt fornbréfasafn, II. bindi. Kaupmannahöfn 1893. Bls. 377.
Sama. III. bindi. Kaupmannahöfn 1890. Bls. 397.
Magnús Þorkellsson. „Af Kópavogsbæjum frá fyrri öldum." *Saga Kópavogs I*. Saga lands og lýðs á liðnum öldum. Safn til sögu byggðalagsins. Kópavogi 1990. Bls. 151 – 177.
Magnús Þorkellsson. „Þingstaðir í Kópavogslandi." *Saga Kópavogs I*. Saga lands og lýðs á liðnum öldum. Safn til sögu byggðalagsins. Kópavogi 1990. Bls. 178-239.
Matthías Þórðarson. „Nokkrar Kópavogs-minjar." *Árb. Hins ísl. fornleifafélags 1929*. Reykjavík 1929. Bls. 1-33.
Túnakort Digraness. Þjóðskjalasafn.
Þór Magnússon. „Skýrsla um Þjóðminjasafnið 1986.“ *Árb. Hins íslenska fornleifafélags 1986*. Reykjavík 1987. Bls. 177.
Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar og næsta nágrennis þess. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Örnefnastofnun.
Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Fornleifar nr. 16:1

Árni Magnússon og Páll Vídalín. *Jarðabók*. Gullbringu- og Kjósarsýsla. Þriðja bindi. 2. útg. Reykjavík 1982.Bls. 276.
Guðlaugur R. Guðmundsson. *Hinar fornu jarðir Kópavogskaupstaðar*. Handrit. Örnefnastofnun 1970.
Guðmundur Ólafsson. *Fornleifakönnun á bæjarhól Digraness, Kópavogi*. 80/4. Vinnuskýrslur Þjóðminjasafns. Reykjavík 2013.
Gylfi Gröndal. *Við byggðum nýjan bæ*. Endurminningar Huldu Jakobsdóttur. Reykjavík 1988. Bls. 113.
http://www.kopavogur.is/thjonusta/umhverfi-og-skipulag/ umhverfismal/verndud-svaedi/baejarverndud-svaedi/ Sótt 4.3.2020.
Íslenskt fornbréfasafn, II. bindi. Kaupmannahöfn 1893. Bls. 377.
Sama. III. bindi. Kaupmannahöfn 1890. Bls. 397.
Magnús Þorkellsson. „Af Kópavogsbæjum frá fyrri öldum." *Saga Kópavogs I*. Saga lands og lýðs á liðnum öldum. Safn til sögu byggðalagsins. Kópavogi 1990. Bls. 151 – 177.
Magnús Þorkellsson. „Þingstaðir í Kópavogslandi." *Saga Kópavogs I*. Saga lands og lýðs á liðnum öldum. Safn til sögu byggðalagsins. Kópavogi 1990. Bls. 178-239.
Matthías Þórðarson. „Nokkrar Kópavogs-minjar." *Árb. Hins ísl. fornleifafélags 1929*. Reykjavík 1929. Bls. 1-33.
Þór Magnússon. „Skýrsla um Þjóðminjasafnið 1986.“ *Árb. Hins íslenska fornleifafélags 1986*. Reykjavík 1987. Bls. 177.
Túnakort Digraness. Þjóðskjalasafn.
Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar og næsta nágrennis þess. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Örnefnastofnun.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Fornleifar nr. 18:1

Anna Hedvig Þorsteinsdóttir og Inga Þóra Þórisdóttir. Þjóðsögur og sagnir úr Kópavogi. [Kópavogi 1995]. Bls. 16-18, 21, 47-49, 50-51, 70-73.

Árni Magnússon og Páll Vídalín. *Jarðabók*. Gullbringu- og Kósarsýsla. Þriðja bindi. 2. útg. Reykjavík 1982. Bls. 276-77.

Guðlaugur R. Guðmundsson. *Hinar fornu jarðir Kópavogskaupstaðar.* Handrit. Örnefnastofnun 1970.

Íslenskt fornbréfasafn, II.-III. og XII.bindi. Kaupmannahöfn og Reykjavík 1888-1951.

Lýður Björnsson. „Kópavogur 1936-1955.“ *Saga Kópavogs II*. Frumbyggð og hreppsár 1935-1955. Kópavogur 1990. Bls. 65).

Magnús Þorkellsson. „Af Kópavogsbæjum frá fyrri öldum." *Saga Kópavogs*. Saga lands og lýðs á liðnum öldum. Safn til sögu byggðalagsins. Kópavogi 1990. Bls. 154 og 164.

Túnakort Fífuhvammur. Þjóðskjalasafn.

Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar og næsta nágrennis þess. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Örnefnastofnun.

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Fornleifar nr. 52:1

Bjarni F. Einarsson. Fornleifaskrá Reykjavíkur. *Skýrslur Árbæjarsafns XLVI*. Reykavík 1995.

Brynjúlfur Jónsson. „Rannsóknir í Gullbringusýslu og Árnessýslu sumarið 1902.“ *Árbók Hins ísl. fornleifafélags*. Reykjavík 1903.

Bruun, Daniel. *Fortidsminder og nutidshjem paa Island*. København 1928.

Guðmundur Ólafsson. „Rannsóknir á hinum fornu héraðsþing- stöðum.“ Félag áhugam. um réttarsögu. Reykjavík 1984.

Guðmundur Ólafsson. „Þingnes by Elliðavatn: The First Local Assembly in Iceland?“ *Proceedings of the Tenth Viking Congress*. Oslo 1987.

Jónas Hallgrímsson. Dagbækur, yfirlitsgreinar o.fl. III bd. Reykjavík 1933.

Kaalund, Christian. Bidrag til en historisk-topografisk beskrivelse af Island I-II. Reykjavík 1877-82.

Kristinn Magnússon. Tingsplatser från Islands fristatstid. Lokaritgerð við Háskólann í Lundi, Svíþjóð. Handrit. [Lundi).

Magnús Þorkelsson. „Þingstaðir í Kópavogslandi.“ *Saga Kópavogs I*. Kópavogur 1990.

Sigurður Vigfússon. „Rannsókn í Kjalarnesþingi (við Elliðavatn, Krossnesþing) 1889.“ *Árbók Hins isl. fornleifafélags*. Reykjavík 1893.

Smith, R. Angus. On some ruins at Elliða Vatn and Kjalarnes in Iceland. Proceedings of the Society of Antiquaries of Scotland. Vol. X. Edinborg 1874.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		1

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	Kópavogsþingstaður	1-13

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	18-19.7.2019	E 358363.1 N 403499.6	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Þingstaður og eyðibýli		Kóp 19	13

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Landeyðing	Lítil	Sæmilegt	-1550	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Hátt	8	Hátt	8	-	Já	1938

Lega og staðhættir

Við botn Kópavogs að norðanverðu hjá ósum Kópavogslækjar.

Heimildir og munnmæli

Guðrún Sveinbjarnardóttir. *Rannsókn á Kópavogsþingstað.* Kópavogur 1986.

Jónas Hallgrímsson. *Rit III.* Dagbækur, yfirlitsgreinar og fleira. Reykjavík 1933. Bls. 142.

Magnús Þorkellsson. „Af Kópavogsbæjum frá fyrri öldum." *Saga Kópavogs I.* Saga lands og lýðs á liðnum öldum. Safn til sögu byggðalagsins. Kópavogi 1990. Bls. 151 – 177.

Matthías Þórðarson. „Nokkrar Kópavogs-minjar." *Árb. Hins ísl. fornleifafélags 1929.* Reykjavík 1929. Bls. 1-33. **Frh.**

Lýsing

Þingstaður og eyðibýli.

Hið friðlýsta svæði er um 40 x 110 m stórt (NV - SA) og afmarkast það af voginum að sunnan, af þjóðveginum að austan og norðan og túni Kópavogs að vestan. Á svæðinu sjást fáar minjar, en þær sem sjást þar nú eru: Þingbúðarrúst, hringgarður, stétt, smiðja, túngarður, gata og rústir (bæjarhólar).

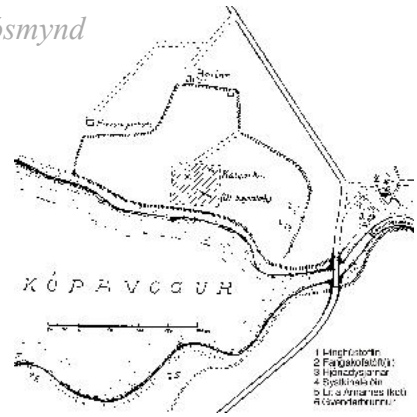
Svæðið er vel gróin og að miklu leyti sléttað á 20. öld. Á þessum stað, þann 28. júlí 1662, fór fram erfðahylling, er Íslendingar sóru Friðriki III Danakonungi hollustu sem einvaldi. Er þetta merkasti atburðurinn sem gerst hefur á staðnum og sögur greina frá. Elsta ritaða heimild um þing á Kópavogsþingstað er frá árinu 1523 er tylftardómur dæmdi Týla Pétursson, fyrrverandi hirðstjóra, til lífláts. Eins og fornleifarannsóknir hafa leitt í ljós á staðurinn sér lengri og víðfemari sögu en sögu þingstaðar. Má rekja hana til landnámsaldar.

Á staðnum voru tvö svæði grafin upp, svæði A og B, sbr. neðri teikningu hér til hliðar. Aðeins eru heillegar rústir úr rannsóknarskýrslu Guðrúnar Sveinbjarnardóttur skráðar, en ekki veggjastubbar (túngarður skráður), ruslahaugar, þrær né brot af veggjahleðslum (túngörðum, húsum o.s.frv.) sem ummerki fundust um við rannsóknirnar. Um slíkt má lesa í rannsóknarskýrslunni. Á svæðinu norðanverðu stendur minnisvarði sem reistur var árið 1962 í tilefni þess að 300 ár voru liðin frá erfðahyllingunni.

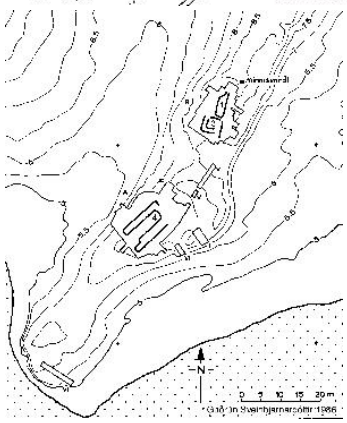
Vafalaust eru fleiri rústir undir grassverðinum, jafnvel á stærra svæði en hér er afmarkað.

Rústahóllinn var skráður árið 2016 undir númerinu 1780-3431 (www.map.is/minjastofnun).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	-
Filma nr./teg. myndar	-

Athugasemdir

Þingstaðurinn var rannsakaður árin 1973-76. Hluti svæðisins (sjálfur þingstaðurinn) er friðlýst. Elstu leifarnar sem fundust voru taldar vera frá landnámsöld og því er staðurinn sagður eldri en 1550. Þrjár C-14 greiningar liggja fyrir. Sjá rúst nr. 4 og 5. Þriðja greiningin úr eystri þró ofan á jarðhýsinu og undir smiðjunni gaf óleiðrétt niðurstöðuna 900±70 BP. Leiðrétt er hún frá 1010-1270 AD (2 zigma).

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		1

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	Þinggerði	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	18.7.2019	E 358426.9 N 403420.2	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Þingbúð		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Sæmilegt	1550-1900	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Hátt	8	Hátt	8	-	Já	1938

Lega og staðhættir

Við botn Kópavogs að norðanverðu, hjá ósum Kópavogslækjar.
Á grasi grónum melhól er Þinghóll heitir, 28 m VNV frá minnisvarða. Rústin er um 50 m NV frá brú og um 25 m NA frá ströndinni. Í túni.

Heimildir og munnmæli

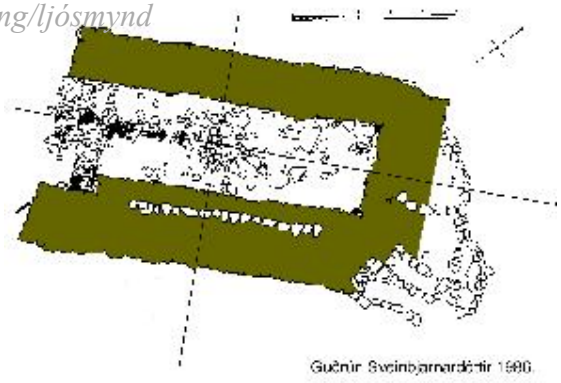
Guðrún Sveinbjarnardóttir. Rannsókn á Kópavogsþingstað. Kópavogur 1986. Bls. 35-38.
Jónas Hallgrímsson. *Rit III.* Dagbækur, yfirlitsgreinar og fleira. Reykjavík 1933. Bls. 142.
Matthías Þórðarson. „Nokkrar Kópavogs-minjar." *Árb. Hins ísl. fornleifafélags 1929*. Reykjavík 1929. Bls. 30-31.
Íslenskt fornbréfasafn. IX. bindi. Reykjavík 1909. Bls. 140-142.

Sjá nánar heimildaskrá á höfuðblaði.

Lýsing

Þingbúð.
Skv. skýrslu má lýsa þingbúðinni á svofelldan hátt:
Um 6,8 x 13 m stór (NA - SV). Veggir úr grjóti, torfi og mold, 1,5 - 2 m breiðir og um 0,5 m háir. Var um tvær grjóthleðslur að ræða, innri og ytri hleðslu, með torfi og mold á milli. Enginn veggur var fyrir suðurgafli og þar hefur væntanlega verið timburþil með dyrum mót SV. Markaðist gaflinn af röð smásteina. Inn af gaflinum var fordyri, um 1,5 m langt og markað kömpum langveggjanna. Glergripir benda til þess að gluggi hafi verið á þilinu. Austur langveggur hefur verið breikkaður og rústin þar með mjókkað að innanmáli. Á norðurgaflinn vantaði að mestu ytri brún en veggurinn hefur verið um 2 m breiður á þessum stað. Á gólfi var talsvert af grjóti og syðst myndaði það stétt sem gekk frá fordyri inn í rústina. Gólf var þunnt og óverulegt, um 4-5 sm þykkt í suðurhlutanum. Í NA og NV hornum voru stoðarsteinar. Yfir búðinni hefur að öllum líkindum verið þak með torfi og er það ólíkt þeim fáu búðum sem rannsakaðar hafa verið (sem oftast eru taldar hafa haft þak úr vefnaði einhverskonar).
Rústin er í dag vel gróin og greinileg.
Undir þingbúðinni var hringgarður, nr. 2.
Sjá teikn. Jónasar af þingbúðinni á næsta blaði. Sú teikning eða riss er í fullu samræmi við rannsóknina.
Rústin er mosa- og grasi gróin. Mikill mosi í gólfi.
Rústin var rannsökuð árið 1973-76

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson 2000
Filma nr./teg. myndar	Olympus C-820L

Athugasemdir

Þinghúsatóftin (þingbúðin) hafði tvö byggingarskeið, eldra og yngra. Byggingarnar eru yngri en 1500 og væntanlega eldri en 1751, en þá var þingstaður settur í Reykjavík. Myndin sýnir yngra byggingaskeið búðarinnar, en eldra skeið hennar hefur verið meiri að innanmáli eins og sjá má við suðurgaflinn og á steinaröðinni í austur langvegg.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		1

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	-	2

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	19.7.2019	E 358434.4 N 403417.0	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Hringgarður (hestarétt)		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Sæmilegt	1550-1900	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	6	Talsvert	6	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Við botn Kópavogs að norðanverðu hjá ósum Kópavogslækjar.
Á grasi grónum melhól, um 25 m VSV frá minnisvarða. Rústin er um 45 m NV frá brú og um 15 m N frá ströndinni. Rústin liggur að hluta undir þingbúð nr. 1. Í túni.

Heimildir og munnmæli

Guðrún Sveinbjarnardóttir. *Rannsókn á Kópavogsþingstað.* Kópavogur 1986. Bls. 39-41.
Jónas Hallgrímsson. *Rit III.* Dagbækur, yfirlitsgreinar og fleira. Reykjavík 1933. Bls. 142.
Matthías Þórðarson. „Nokkrar Kópavogs-minjar." *Árb. Hins ísl. fornleifafélags 1929.* Reykjavík 1929. Bls. 31.

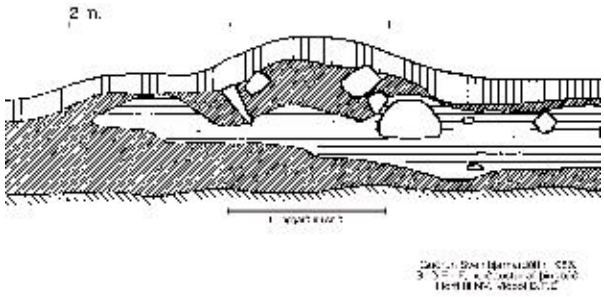
Sjá nánar heimildaskrá á höfuðblaði.

Lýsing

Hringgarður (hestarétt).
Skv. frásögn Guðrúnar Sveinbjarnardóttur má lýsa rústinni á eftirfarandi hátt:

Um 13 m í þvermál að innanmáli, NNV-SSA, (ca. 18 m að utanmáli). Veggir úr torfi og grjóti, 1,5 - 4,3 m breiðir og 0,8 m háir.
Garðurinn lá undir þingbúðarúst nr. 1.
Jónas Hallgrímsson kallar hring þennan dómhring. Eru það ímyndanir einar.
Hringgarðurinn er vel gróinn og austur hlutinn ógreinilegur. Gamall friðlýsingarhæll stóð upp úr garðinum, en er nú farinn. Á hann vantaði spjaldið með textanum.
Garðurinn var rannsakaður 1973-76.
Erfitt að átta sig á nákvæmum áttum vegna þess hve óljósar minjarnar eru núna.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	-
Filma nr./teg. myndar	-

Athugasemdir

Skurður var grafinn þvert á garðinn þar sem hann er fjærst frá þingbúðarrústinni og eins kom hann í ljós á stöku stað í skurðum á uppgraftarsvæði A. Garðurinn er hugsanlega yngri en 1500, en það er þó óvíst.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		1

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	-	3

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	19.7.2019	E 358437.8 N 403424.2	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Stétt (hringstétt)		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Sæmilegt	-1550	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	6	Talsvert	6	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Við botn Kópavogs að norðanverðu hjá ósum Kópavgogslækjar. Á grasi grónum melhól, um 20 m VNV frá minnisvarða. Rústin er um 40 m A frá brú og um 20 m NA frá fjörunni. Rústin liggur að mestu leyti undir rúst 1 og 2. Í túni.

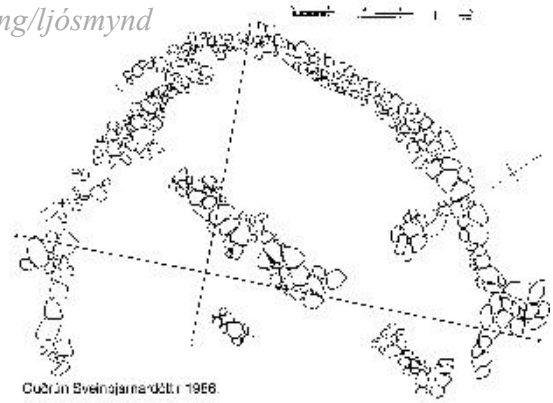
Heimildir og munnmæli

Guðrún Sveinbjarnardóttir. *Rannsókn á Kópavogsþingstað*. Kópavogur 1986. Bls. 23-24.

Lýsing

Stétt (hringstétt).
Stéttin (hringstéttin) lá undir þingbúðarrústinni, ofan á óhreyfðum jölkulruðningi. Trúlega væri réttnefni að kalla þessar fornleifar fyrir gerði.
Skv. rannsóknarskýrslu má lýsa mannvirkinu á eftirfarandi hátt:
4 x 11 m (NNV - SSA), úr grjóti (hellum, grágrýti og hrauni) um 0,5 - 1,3 m breið. Hellurnar voru mjög misstórar og stærstar voru þær í suður- og norðaustur hlutanum. Gerðið er misvel hlaðið. Austurhlutann virðist vanta.
Við gerðið virtust vera leifar af ýmsum mannvirkjum og um hlutverk gerðisins og þessara mannvirkjabrota er ekki vitað.
Ekkert sást til stéttarinnar fyrir rannsókn.
Við vettvangskönnun virtist það ná lengra til austurs og alla leið að þeim stað þar sem hringgarðurinn nr. 2 sameinaðist þingbúðinni (endurhlaðin?). Þó virtist vera hlið á gerðinu á þessum stað.
Gerðið er vel gróið.
Minjarnar voru rannsakaðar 1973-76.
Erfitt að átta sig á nákvæmum áttum vegna þess hve óljósar minjarnar eru núna.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson 2000
Filma nr./teg. myndar	Olympus C-820L

Athugasemdir

Miklar líkur eru á því að gerðið (hringstéttin) sé eldra en 1550. Krossinn (sá stærri) á teikningunni er á sama stað og krossinn á myndinni af þingbúðinni nr. 1 (sjá Guðrún Sveinbjarnardóttir 1986).

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		1

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	-	4

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	19.7.2019	E 358459.8 N 403474.0	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Smiðja		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Sæmilegt	-1550	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Hátt	7,5	Hátt	7,5	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Við botn Kópavogs að austanverðu hjá ósum Kópavogslækjar. Austan í hrygg við jaðar túns. 7 m A frá fornleifum nr. 3 og um 13 m V frá minnisvarða.

Heimildir og munnmæli

Guðrún Sveinbjarnardóttir. *Rannsókn á Kópavogsþingstað.* Kópavogur 1986. Bls. 67-74.

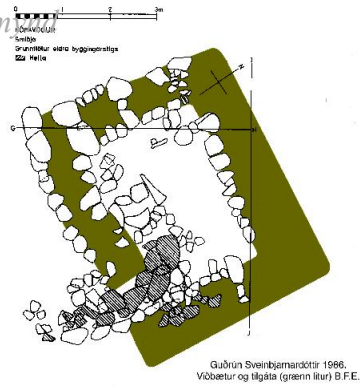
Nordahl, Else. *Reykjavík from the archaeological point of wiew.* Reykjavík 1988.

Þorkell Grímsson. „Miðaldarbyggð á Reyðarfelli.“ *Minjar og menntir.* Afmælisrit helgað Kristjáni Eldjárn. Reykjavík 1976. Bls. 565-576.

Lýsing

Smiðja.
Skv. rannsóknarskýrslu má lýsa smiðjunni svo (smiðjan hafði tvö byggingarskeið og voru þau nánast ofan á hvort öðru. Helsta breytingin á milli þeirra var að dyr færðust eilítið til vesturs á yngra skeiðinu. Hér er eldra skeiðinu lýst).
Um 4,5 x 6 m stór (A - V. Innanmál 2,4 x 3,4). Veggir úr grjóti, torfi og mold, 1 - 1,2 m breiðir og 0,2 - 0,4 háir.
Austur veggur var farinn og ytri brún (grjótröð) norður veggjar sömuleiðis. Var um tvær grjóthleðslur að ræða, innri og ytri hleðslu, með torfi og mold á milli.
Dyr voru við SA-horn smiðjunnar og snéru mót suðri.
Voru dyrnar lagðar hellum og hallaði því út (vantað í það yngra).
Við vesturkamp dyranna var afl, um 1,5 m frá austurveggnum. Var hann 0,9 x 1,2 (0,5 x 0,7 að innanmáli) og 0,45-0,5 m djúpur. Aflinn var m.a. fullur af viðarkolum, sindri og gjalli. Austan við aflinn lá hugsanlega aflsteinn og suður af aflinum gæti hafa veri steðji (frá seinna skeiði?). Smiðjan var ofan á jarðhýsi nr. 5, en á milli voru ýmis torráðin mannvirki svo sem hellulagnir og þrær.
Rústin sást ekki á yfirborði fyrir rannsókn.
Við vettvangskönnun var rústin ógreinileg, en þó mátti sjá veggjabrot, sennilega A - gaflinn.
Rústin er vel gróin grasi (sinu).
Fast upp við rústina norðanverða er rúst 5, jarðhýsi.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson 2000
Filma nr./teg. myndar	Olympus C-820L

Athugasemdir

Sýni úr koluðum viði var C-14 greint og var niðurstaðan óleiðrétt: 1800 ±70 AD. Þessi niðurstaða er óábyggileg. Trúlega er smiðjan eldri en 1500 og gæti hafa veri í notkun frá 12. öld. Smiðjan er afar lík smiðjunni í Reykjavík, Suðurgötu 3-5, auk þess að líkjast fleiri miðaldasmiðjum (m.a. á Reyðarfelli). Hluti af teikningunni er tilgáta B.F.E.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		1

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	-	5

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	19.7.2019	E 358457.8 N 403467.4	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Skáli (áður kallað jarðhús)		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Lélegt	-1550	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Hátt	9	Hátt	9	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Við botn Kópavogs að austanverðu hjá ósum Kópavgogslækjar. Í kvos á hrygg við jaðar túns, um 25 m vestur af þjóðvegi. Upp við rúst 4, smiðju, að norðanverðu.

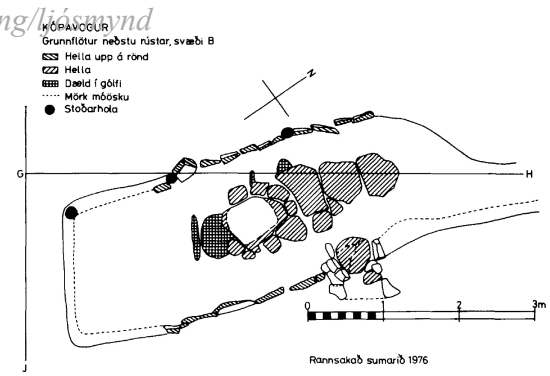
Heimildir og munnmæli

Guðrún Sveinbjarnardóttir. *Rannsókn á Kópavogsþingstað*. Kópavogur 1986. Bls. 53-59.

Lýsing

Skáli.
Skv. skýrslu má lýsa rústinni á eftirfarandi hátt:
Um 2,0 x 6,0 m stór (NNA - SSV). Gólf hússins er grafið 0,2 m niður í jökulruðninginn. Norðurendi hússins mjókkar talsvert og verður aðeins 0,5 - 0,6 m breiður á þessum kafla. Í norðurhluta stóðu hellur á rönd við endimörk hússins, mörkuðu þessar hellur gólf þess, en það var að meðaltali 0,06 m þykkt, þakið bleiku móöskulagi. Á miðju gólfi lágu mjög stórar hellur á allt að 1 x 2,4 m stóru svæði (eldstæði?). Við suður- enda hellulagnarinnar var hola, um 0,40 x 0,55 m stór og 0,6 m djúp. Var holan full af móösku, viðarkola- molum, gráum leirlinsum og morknuðum beinum (feluhola?). Sunnan við hana var um 0,6 m löng, 0,08 m breið og 0,15 m djúp rauf sem lá þvert á húsið (eftir hellu sem staðið hefur á rönd?). Annað eldstæði gæti hafa verið við austur langvegg. Þrjár stoðarholur lágu með jöfnu millibili með vestur langhlið. Syðsta holan var í SV horni hússins.
Um veggi hússins segir höfundur skýrslu ekkert með vissu og ekki fullvíst hvort hellurnar á rönd hafi afmarkað útlínur hússins eða miðskip þess. Þykir undirrituðum víst að torfveggir hafi staðið utan við hellurnar á rönd og hafi þær því afmarkað innri breidd hússins (byggt á sniðum í og við húsið). Við rannsókn hússins komu ýmis brot af mannvirkjum í ljós svo sem veggstubbar, hellulagnir og þrær. Rústin lá undir ýmsum mannvirkjum og smiðju. Ekkert sást til hússins fyrir rannsókn. Við vettvangskönnun sást aðeins til nokkurra steina á rönd og trúlega er hún heil undir sverðinum. Fornleifarnar voru rannsakaðar 1973-76.
Ekki er hægt að útiloka að hér sé kominn hluti af skála og langvegg. Hellurnar á rönd og stoðarholurnar gætu verið mörk á milli miðskips og hliðarskipa.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson 2000
Filma nr./teg. myndar	Olympus C-820L

Athugasemdir

Viðarkolasýni var tekið úr gólfi hússins og var niðurstaðan óleiðrétt 1180±130 BP. Leiðrétt er hún frá árunum 600-1200 AD (2 zigma). Sýnið var úr víði eða ösp og verður að telja niðurstöðuna óræða og óvissa. Minja- og varðveislugidlið miðast við að um skála frá fornöld sé að ræða, en ekki jarðhús.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		1

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	-	6

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	19.7.2019	E 358461.6 N 403468.5	Isn 93	-	-

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Túngarður		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Landeyðing	Mikil	Lélegt	1550-1900	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	5	Talsvert	5	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Við botn Kópavogs að norðanverðu hjá ósum Kópavogslækjar. Austast á hrygg um 40 m vestur af þjóðveginum. Garðurinn liggur utan um gamla bæjarstæði Kópavogsbæjarins sbr. neðri mynd.

Heimildir og munnmæli

Guðrún Sveinbjarnardóttir. *Rannsókn á Kópavogsþingstað*. Kópavogur 1986. Bls. 76-77.
Matthías Þórðarson. „Nokkrar Kópavogs-minjar." *Árb. Hins ísl. fornleifafélags 1929*. Reykjavík 1929. Bls. 1-33.

Lýsing

Túngarður.
Garðurinn liggur frá sjónum fyrir botni Kópavogs til NA, í átt að minnisvarða. Alls er hann um 100 m langur og liggur m.a. upp að rúst nr. 3 að austan. Garðurinn er mjög ógreinilegur á köflum og víða mjög illa farinn á þessum kafla. Skv. lýsingu í rannsóknarskýrslu var garðurinn:
Úr grjóti, torfi og mold. Ytri (syðri) brúnin var úr vel hlöðnu grjóti, en sú innri (nyrðri) úr grjóthröngli, torfi og mold.
Þessi garður getur hafa komið í ljós í skurði I á svæði A og sennilega er þetta sami garður og umlykur gamla bæjarstæðið á Kópavogi, sbr. mynd Matthíasar Þórðarsonar á neðri myndinni. Efri teikningin sýnir garðinn í plani í skurði við sjávarbakkann að austanverðu.
Við vettvangskönnun kom í ljós að aðeins brot af túngarðinum sést austast á svæðinu.
Garðurinn var rannsakaður 1976.
Mikið af garðinum var raskað um 1988 þegar Hafnarfjarðarvegur var breikkaður og líkur til þess að allur austurhluti hans hafi horfið þá. Leifar af garðinum gætu leynst í túninu og skógræktinni þar.

Teikning/ljósmynd

Guðrún Sveinbjarnardóttir 1986.
Breidd á milli skástrika um 1 m.
N vísar í átt að Þingstaðnum.

Ljósmynd

Ljósmyndari	-
Filma nr./teg. myndar	-

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að grafa hana með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		1

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	-	7

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	19.7.2019	E 358450.7 N 403453.4	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rúst (jarðhýsi?)		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Vegagerð	Lítil	Lélegt	1550-1900	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Hátt	7,5	Hátt	7,5	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Á austanverðum hrygg, um 18 m vestur af þjóðvegi.

Heimildir og munnmæli

Guðrún Sveinbjarnardóttir. *Rannsókn á Kópavogsþingstað*. Kópavogur 1986. Bls. 14-15.
Jónas Hallgrímsson. *Rit III*. Dagbækur, yfirlitsgreinar og fleira. Reykjavík 1933. Bls. 142.

Lýsing

Rúst.
4 x 4 m (N - S). Veggir úr torfi og grjóti, um 1 - 1,5 m breiðir og 0,2 - 0,4 m háir.
Rústin er afar ógreinileg og úr lagi færð vegna seinni tíma röskunar. Hún er vel gróin.
Þessi rúst gæti verið ein af fangakofatóttunum sem Jónas Hallgrímsson sá.
Við rústina vestanverða stendur minnisvarði um erfðahyllinguna 1662.
12 m NA frá nr. 7 er rúst nr. 8.
Rústin mun hafa raskast þegar Hafnarfjarðarvegur var breikkaður um 1988.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson 2000
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að grafa hana með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		1

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	-	8

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	19.7.2019	E 358429.5 N 403487.3	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rúst (jarðhýsi?)		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Vegagerð	Lítil	Ágætt	1550-1900	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Hátt	7,5	Hátt	7,5	-	Já	1938

Lega og staðhættir

Nyrst á austanverðum hrygg, um 10 m norður af þjóðvegi. 12 m S af rúst nr. 7.

Heimildir og munnmæli

Guðrún Sveinbjarnardóttir. *Rannsókn á Kópavogsþingstað*. Kópavogur 1986. Bls. 14-15.

Jónas Hallgrímsson. *Rit III*. Dagbækur, yfirlitsgreinar og fleira. Reykjavík 1933. Bls. 142.

Lýsing

Rúst.

3 x 3 m (NNV- SSA). Veggir sjást ekki, en niðurgröftur eða hola er um 0,6 m djúp. Trúlega hefur op eða dyr snúið mót SSA, en rústin er við brún eða barð á hryggnum.

Hún er vel gróin.

Þessi rúst gæti verið ein af fangakofatóttunum sem Jónas Hallgrímsson sá.

Við rústina vestanverða stendur minnisvarði um erfðahyllinguna 1662.

12 m NA frá nr. 7 er rúst nr. 8.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson 2000
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að grafa hana með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		1

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	-	9

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	19.7.2019	E 358446.0 N 403448.1	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Gata		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Vegagerð	Lítil	Ágætt	1550-1900	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	6	Talsvert	6	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Ca. 5 m vestur af þjóðvegi, austan megin við hrygg. Austur endi er um 10 m VSV af ljósastaur.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Gata.
18 m löng (NA - SV), 2 m breið og 0,1 - 0,3 m djúp. Gatan er vel mosa- og grasi gróin.
Austur endinn er afskorinn vegna vegagerðar en vestur endi hverfur inn í hólinn, sennilega undir frákast frá rannsóknunum 1973-76.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari Bjarni F. Einarsson 2000

Filma nr./teg. myndar Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að grafa hana með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		1

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	Kópavogur	10

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	19.7.2019	E 358385.9 N 403597.9	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Bæjarhóll		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Landeyðing	Mikil	Sæmilegt	1550-1900				Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Hátt	8	Hátt	8	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Við sjávarbakka innarlega í Kópavogi við ósa Kópavogslækjar. Í túni.

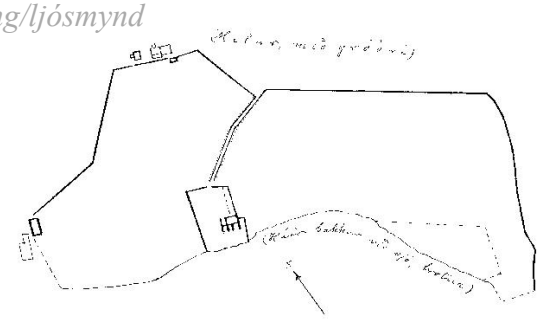
Heimildir og munnmæli

Sjá höfuðblað.
Guðmundur Ólafsson. *Fornleifakönnun í Kópavogi.* Rannsóknarskýrslur fornleifadeildar Þjóðminjasafns Íslands 1986. Reykjavík 2014.
Túnakort Kópavogs. Þjóðskjalasafn.
Þór Magnússon. „Skýrsla um Þjóðminjasafnið 1986.“ *Árb. Hins íslenska fornleifafélags 1986.* Reykjavík 1987. Bls. 177.

Lýsing

Bæjarhóll.
Um 40 x 70 m (NNV - SSSA). Gamli bæjarhóll Kópavogs eftir færslu sbr. nr. 1:12.
Hóllinn er sléttaður og sjást nær engin mannvirki svo að heitið geti. Þó má sjá leifar af garði eða stalli austan við háhólinn, um 42 m NNV frá þingbúðinni (nr. 1). Á túnakorti má sjá þennan garð/stall, sbr. efri mynd. Einnig má sjá þar sem traðirnar koma upp hólinn og víða á hólnum eru bungur sem nær örugglega geyma rústir og þær er sennilegast að finna út um allan hólinn undir grassverðinum. Einnig er hugsanlegt að á milli bæjarhólsins og þingstaðarins (þingbúðarinnar) sé að finna rústir undir sverðinum. Þegar skilti var komið fyrir á staðnum sáust mannvistarlög á um 1 m dýpi.
Vestur- og suðurhluti hólsins liggur undir stórfelldum skemmdum vegna landeyðingar og trúlega er þess ekki langt að bíða að náttúruöflin fari að éta úr mannvirkjum. Við skoðun sáust fáeinar torfflyksur í rofinu austarlega. Þær sáust ekki 2000.
Skv. niðurstöðum fornleifarannsóknanna á þingstaðnum komu í ljós mannvirki sem eru mun eldri en þingstaðurinn og sennilegt er að þau hafi tilheyrt bænum á einn eða annan hátt. Elstu mannvirkin þar voru sennilega frá landnámsöld. Segir þetta að búseta hefur verið á staðnum í þúsund ár eða svo.
Í ársskýrslu Þjóðminjasafns Íslands fyrir árið 1986 segir að bæjarstæði Kópavogs hafi verið kannað og verkkaupi hafi verið Kópavogsbær. Mun skurður hafa verið grafinn í túninu vegna framkvæmda. (Guðmundur Ólafsson 2014).
Ekki er hægt að útiloka að allir hólar í námundan við bæjarstæðið kunni að geyma rústir.
1986 var borað með kjarnabor í bæjarhólinn og komið niður á veggjaleifar með K1500 gjósku (Guðm. Ólafsson 2014:8).

Teikning/ljósmynd

Túnið 4,7 teigar (15 dagsl.)
Kálgarður 1630 ferm.

Kópavogur 1916
Túnakort

Ljósmynd

Ljósmyndari Bjarni F. Einarsson 2000
Filma nr./teg. myndar Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Rofið verður brátt brýnt að stöðva. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi rústarinnar þarf að grafa hana með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		1

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	-	11

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	19.7.2019	E 358263.4 N 403597.9	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rúst		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Sæmilegt	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	6	Talsvert	6	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Á miðju túni, 2 m S af malbikuðum göngustíg og um 30 m V af styttu („Kópurinn“).

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Rúst.
10 x 15 m (ANA - VSV), sporöskjulaga og 0,6 m há.
Rústin er sléttuð og engin nánari lögun greinanleg. Traðirnar að bænum (bæjarhólnum nr. 10) liggja fast upp við norður hliðina.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson 2000
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að grafa hana með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		1

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	Bæjarhóll	12

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	19.7.2019	E 358407.3 N 403541.3	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rústahóll (bæjarhóll)		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Lélegt	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Hátt	8	Hátt	8	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Um 45 m NV af bæjarhólnum (nr. 10) og um 4 m N af malbikuðum göngustíg. Í túni.

Heimildir og munnmæli

Örnefnaskrá. Kópavogur. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Guðmundur Ólafsson. Fornleifakönnun í Kópavogi. Rannsóknarskýrslur fornleifadeildar Þjóðminjasafns Íslands 1986:1. Reykjavík 2014.

Lýsing

Rústahóll (bæjarhóll).
Um 40 m í þvermál. Hóllinn er sléttaður. Engar eiginlegar rústir eru sýnilegar, en afar líklegt er að rústir séu undir grassverðinum og eru líklega allir hólar í næsta nágrenni í túninu undir í þeim efnum. Erfitt er að aðgreina svæðið svo að vel fari, en þó er austur hlutinn greinilegur.

Í örnefnaskrá er getum að því leitt að Kópavogsbærinn hafi staðið hér áður en hann var fluttur nær sjónum og enn síðar þangað sem hann stendur nú.

Ekki er hægt að útiloka að allir hólar í námundan við bæjarstæðið kunni að geyma rústir.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson 2000
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Í Ársskýrslu Þjóðminjasafns Íslands er þess getið að könnun hafi verið gerð við hið gamla bæjarstæði Kópavogs og hafi Kópavogur kostað þær (Þór Magnússon 1987:177). Mun þetta hafa verið framkvæmdaefturlit (Guðmundur Ólafsson 2014). Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að grafa hana með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		1

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur			13

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	17.9.2019	-	-	-	-

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rúst	Útihús	Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Landeyðing	Mikil	Lélegt	1550-1900				Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	4	Lítið	4	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Á sjávarbakkanum á milli bæjarhólanna (nr. 10 og 12).

Heimildir og munnmæli

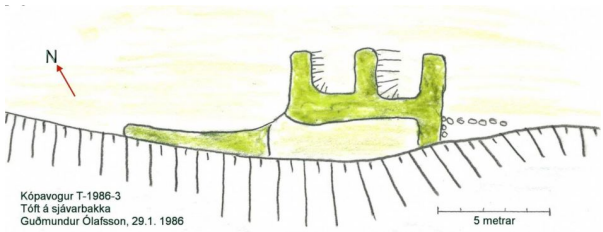
Guðmundur Ólafsson. *Fornleifakönnun í Kópavogi.* Rannsóknarskýrslur fornleifadeildar Þjóðminjasafns Íslands 1986. Reykjavík 2014.

Lýsing

Rúst.
5 x 8 m (NV–SA). Veggir úr torfi og grjóti, um 1 m breiðir og 0,3 - 1 m á hæð. Tvö hólf voru í rústinni. *„Rústin var opin til norðurs og snýr gafli að sjávarbakkanum, sem er í eins til tveggja metre fjarlægð frá gafli. Þetta bil á milli rústar og bakka er 0,3 m hærra en svæðið umhverfis, sem bendir til þess að þlar sé hluti af mannvirki sem hefur upphaflega náð lengra til suðurs, en nú hefur landbrotið tekið stærsta hluta rústarinnar á sjávarbakkanum. Vestur af rústinni lá um sjö metra langur garður fremst á bakkanum. Hann virðist hafa verið hlaðinn, þó ekki sé hægt að útiloka að þetta sé aðeins moldarhryggur sem myndast hefur þegar túnið var sléttað.*
Austur af rústinni var um þriggja metra löng garðhleðsla úr grjóti, sem endar út við sjávarbakkann.“ (Guðmundur Ólafsson 2013:4–5).

Rúst þessi hefur vafalaust tilheyrt eldri Kóvavogsbænum (nr. 12).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Guðmundur Ólafsson
Filma nr./teg. myndar	-

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að leita leyfis Minjastofnun Íslands og sæta þeim skilmálum sem embættið kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		2

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	Kórssker (Kárasker)	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	30.3.2000	-		-	-

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Staður tengdur þjóðtrú		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
-	-	Horfin	1550-1900	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	2	Lítið	2	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Var úti fyrir Kársnesinu og sást þegar fjaraði.

Heimildir og munnmæli

Andrés Kristjánsson. „Hafnargerð við Kársnes.“ *Saga Kópavogs III*. Kópavogur 1990. Bls. 235-239.

Anna H. Þorsteinsdóttir og Inga Þóra Þórisdóttir. *Þjóðsögur og sagnir úr Kópavogi.* Rótarýklúbbur Kópavogs [1995]. Bls. 102.

Helgi Hallgrímsson. Álfabústaðir og álagablettir í Kópavogi. *Heima er best 38.2.* 1988. Bls. 2:53.

Frh.

Lýsing

Staður tengdur þjóðtrú.

Í skerjunum bjó Kársnesormurinn. Lá hann á gulli og beit í sporðinn á sér. Hann hélt til í skúta (á flóði) er Kór hét og heitir nesið eftir honum, eða Kórsnes. Sumir segja að ormurinn hafi verið í selslíki. Nákvæm staðsetning óviss.

Að sumra mati er hér um unga sögu að ræða sem er tómur uppspuni.

Staðsetning á korti er áætluð og ónákvæm.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	-
Filma nr./teg. myndar	-

Athugasemdir

Landuppfylling átti sér stað á staðnum 1952-55. Skerin ættu að sjást á eldri loftljósmyndum.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		3

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	Kór	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	30.3.2000	-		-	-

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Staður tengdur þjóðtrú		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
-	-	Horfin	1550-1900	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	2	Lítið	2	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Kór var einn hellisskúta í klöppum eða klettum með sjó fram á utanverðu Kársnesinu.

Heimildir og munnmæli

Andrés Kristjánsson. „Hafnargerð við Kársnes.“ *Saga Kópavogs III*. Kópavogur 1990. Bls. 235-239.

Anna H. Þorsteinsdóttir og Inga Þóra Þórisdóttir. *Þjóðsögur og sagnir úr Kópavogi*. Rótarýklúbbur Kópavogs [1995]. Bls. 102.

Helgi Hallgrímsson. Álfabústaðir og álagablettir í Kópavogi. *Heima er best 38.2*. 1988. Bls. 2:53.

Frh.

Lýsing

Staður tengdur þjóðtrú.

Í Kór bjó ormur, sem hafðist við á Kórsskeri þegar fjaraði (sjá nr. 2). Nákvæm staðsetning óviss. Hugsanlega var skútinn yst og syðst á nesinu.

Að sumra mati er hér um unga sögu að ræða sem er tómur uppspuni.

Staðsetning á korti er áætluð og ónákvæm.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	-
Filma nr./teg. myndar	-

Athugasemdir

Hafnargerð hófst á staðnum 1952-55. Lágu þær svo niðri til um 1980, en þá hófust þær að nýju. Skerin ættu að sjást á eldri loftljósmyndum.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		4

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	Stóra Bæjarstæði	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	30.3.2000	-		-	-

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Bæjarstæði (eyðibýli)		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
-	-	Horfin	1550-1900	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	6	Lítið	2	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Fremst á Kársnesi norðanverðu, nú horfið.

Heimildir og munnmæli

Matthías Þórðarson. „Nokkrar Kópavogs-minjar.“ *Árb. Hins íslenska fornleifafélags 1929.* Reykjavík 1929. Bls. 32.

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Örnefnaskrá. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar. Handrit. Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Lýsing

Bæjarstæði (eyðibýli).
Minjar um býlið munu hafa sést í byrjun aldarinnar. Sást þá til fornra túngarða.
Ekkert sést til minja nú og nákvæm staðsetning óviss.
Árið 1926 mun hafa sést til dálítilla túna og mjög fornra túngarða. Engar rústir sáust. Taldi Matthías Þórðarson að hér hafi líklega aldrei getað verið verulegir bæir, heldur hafi hér verið smákofar eða búðir úr timbri, sem fólk hafi hafst við í. (Matthías Þórðarson 1929:32).
Allt eins líklegt er að hér hafi staðið þurrabúðir, eins og algengt var á öllu Reykjanesinu og víðar. Hlýtur þá útræði að hafa verið á utanverðu Kársnesinu.

Ekki er hægt að útiloka að einhverjar minjar um bæinn kunni að finnast við jarðrask á lóðunum í nágrenni bæjarins.

Staðsetning á korti er áætluð og ónákvæm.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	-
Filma nr./teg. myndar	-

Athugasemdir

Hugsanlega hefur þessi staður verið einhverskonar þurrabúð sem hefur fest sig í sessi og íbúarnir stundað eitthvert skeppnuhald (ekki þurr búð).

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		5

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	Litla Bæjarstæði	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	30.3.2000	-		-	-

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Bæjarstæði (eyðibýli)		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
-	-	Horfin	1550-1900	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	6	Lítið	2	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Fremst á Kársnesi, sunnanverðu, nú horfið.

Heimildir og munnmæli

Matthías Þórðarson. „Nokkrar Kópavogs-minjar.“ *Árb. Hins íslenska fornleifafélags 1929*. Reykjavík 1929. Bls. 32.

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Örnefnaskrá. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar. Handrit. Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Lýsing

Bæjarstæði (eyðibýli).
Minjar um býlið munu hafa sést í byrjun aldarinnar. Sást þá til fornra túngarða.
Ekkert sést til minja nú og nákvæm staðsetning er óviss, en þó vitað að staðurinn var sunnan við Stóra Bæjarstæði.
Árið 1926 mun hafa sést til dálítilla túna og mjög fornra túngarða. Engar rústir sáust. Taldi Matthías Þórðarson að hér hafi líklega aldrei getað verið verulegir bæir, heldur hafi hér verið smákofar eða búðir úr timbri, sem fólk hafi hafst við í. (Matthías Þórðarson 1929:32).
Allt eins líklegt er að hér hafi staðið þurrabúðir, eins og algengt var á öllu Reykjanesinu og víðar. Hlýtur þá útræði að hafa verið á utanverðu Kársnesinu.

Ekki er hægt að útiloka að einhverjar minjar um bæinn kunni að finnast við jarðrask á lóðunum í nágrenni bæjarins.

Staðsetning á korti er áætluð og ónákvæm.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	-
Filma nr./teg. myndar	-

Athugasemdir

Hugsanlega hefur þessi staður verið einhverskonar þurrabúð sem hefur fest sig í sessi og íbúarnir haft einhverjar skeppnur (ekki þurr búð).

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		6

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	Borgir (Borgin)	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	19.7.2019	E 358012.3 N 404341.8	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Staður tengdur þjóðtrú		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ábúð	Lítil	Ágætt	1550-1900	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	3	Lítið	3	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

80 m VNV af Kópavogskirkju. Í holti er Borgarholt heytir.

Heimildir og munnmæli

Anna H. Þorsteinsdóttir og Inga Þóra Þórisdóttir. *Þjóðsögur og sagnir úr Kópavogi.* Rótarýklúbbur Kópavogs [1995]:45-46.

Helgi Hallgrímsson. Álfabústaðir og álagablettir í Kópavogi. *Heima er best 38*,2. 1988. Bls. 53.

Matthías Þórðarson. „Nokkrar Kópavogs-minjar." *Árb. Hins ísl.fornleifafélags 1929.* Reykjavík 1929. Bls. 1-33.

Örnefnaskrá. Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Örnefnaskrá. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Örnefni í heimalandi Kópavogs kaupstaðar. Handrit. Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Lýsing

Staður tengdur þjóðtrú.

Þó hér sé ákveðinn staður tilgreindur og merktur inn á kort er oft sagt að Borgirnar séu holtið allt í kringum kirkjuna og þjóðtrúin segir að á því öllu hafi álfar búið. Í örnefnaskrá er þó sagt að Borgir eða Borgin sé 80 m NV af kirkjunni.

Til mun vera teikning af húsum álfanna og sagt er að í dag búi þarna aðeins einn gamall karl og tveir unglingar. Væru þeir á leiðinni í burt.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson 2019
Filma nr./teg. myndar	Canon EOS 550D

Athugasemdir

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		7

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	27.7.2019	E 357994.5 N 404278.5	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Garður		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ábúð	Talsverð	Lélegt	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	2	Lítið	2	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Um. 20 m A af íbúðarhúsi við Kastalagerði 13.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Garður.
Úr grjóti, var um 43 m langur árið 2000 (NNA - SSV), 1,5 - 2 m breiður og 0,1 - 0,4 m hár. Nú er garðurinn um 10 m langur.
Garðurinn er talsvert sokkinn. Suður endinn endar við Kastalann, en hann sést ekki lengur.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari Bjarni F. Einarsson 2000

Filma nr./teg. myndar Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		8

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	Kastalar	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	19.7.2019	E 358006.8 N 404346.7	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Staður tengdur þjóðtrú		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	3	Lítið	3	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Klettarnir eru á milli Kastalagerðis 5 og 7. Í holti.

Heimildir og munnmæli

Anna H. Þorsteinsdóttir og Inga Þóra Þórisdóttir. *Þjóðsögur og sagnir úr Kópavogi.* Rótarýklúbbur Kópavogs [1995]:53.

Helgi Hallgrímsson. Álfabústaðir og álagablettir í Kópavogi. *Heima er best 38*. 1988. Bls. 2:53.

Matthías Þórðarson. „Nokkrar Kópavogs-minjar." *Árb. Hins ísl.fornleifafélags 1929*. Reykjavík 1929. Bls. 1-33.

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Örnefnaskrá. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar. Handrit. Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum.

Lýsing

Staður tengdur þjóðtrú.
Sagt er að Kastalarnir hafi verið 3, vestan undir holtinu. (Matthías Þórðason 1929:32).
Kastalinn er hamrabelti sem liggur nær samsíða Borgarholtsbrautinni, um 100 m langt og 3,5 m hátt. Undir klettunum liggur gangstétt á kafla. Vestur endinn er í húsagarði við Borgarholtsbrautina.
Kastalarnir eru í raun hluti af Borgum, en eru skráðir hér sem einn staður.
Þarna mátti ekki hóa né hafa hátt og ekki mátti rífa þarna lyng annars var huldufólki að mæta.

Sumir segja að neðsti steinninn á neðri myndinni sé sjálfur Kastalinn.

Teikning af svæði

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson 2000
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		9

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	19.7.2019	E 357989.5 N 404156.3	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Stekkur (?) og garður		Kóp 19	2

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ábúð	Mikil	Lélegt	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	5	Talsvert	5	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Um 70 m A af sundlaug, sunnanmegin við Borgarholtsbrautina og sunnan megin við berghrygg.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Stekkur (?) og garður.

1) Stekkur (?).

4,5 x 7,5 m (A-V). Veggir úr grjóti, um 1 - 1,5 m breiðir og 0,2 - 0,4 m háir.

Norður hliðin er klöpp. Dyr sjást engar.

Stekkurinn er illa farinn og að mestu leyti grasi gróinn. Greinilegastir eru veggirnir að vestan og austan, upp við klöppina.

Upp að stekknum austanverðum er:

2) Garður.

5 m langur (ANA - VSV). Úr grjóti, 1 - 2 m breiður og 0,2 - 0,5 m hár. Mosavaxinn. Norður endinn liggur upp við klöpp og þar er hann greinilegastur.

Stekkurinn var ekki GPS mældur vegna gróðurs, en garðurinn var mældur inn.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		10

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Digranes	-	Álfhóll	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	19.7.2019	E 359799.5 N 404112.6	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Staður tengdur þjóðtrú		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	3	Lítið	3	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Nokkra metra sunnan við Álfhólsveg, gegnt húsi nr. 127. Efst á Digraneshálsi í holti.

Heimildir og munnmæli

Anna Hedvig Þorsteinsdóttir og Inga Þóra Þórisdóttir. *Þjóðsögur og sagnir úr Kópavogi*. [Kópavogi 1995]. Bls. 35-41.

Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar og næsta nágrennis þess. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Örnefnastofnun.

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Lýsing

Staður tengdur þjóðtrú.

Klapparhóll með stórgrýti á stöku stað. 16 x 20 m stór (N - S) og 2,5 m hár.

Hóllinn er jökulsorfinn og gróinn á kafla, sérstaklega efst.

Í hólnum eiga álfar að búa. Engar heimildir eru um hólinn fyrr en nokkuð er liðið á þessa öld, en slíkt er altítt um álfhóla, álfasteina eða huldumannabústaði. Þegar Álfhólsvegurinn var lagður átti að sprengja hólinn og leggja veginn yfir hann. Fjármagn þraut og ekkert varð úr því að vegurinn yrði lagður yfir hólinn að þessu sinni. Tæpum áratugi síðar, eða 1947, átti að klára verkið og hafist var handa. En þá komu upp ýmis vandamál sem tengd voru hólnum, svo sem bilun í vinnuvélum og verkfærum. Hætt var við að leggja veginn yfir hólinn, en í staðinn var hann lagður í boga norðan megin við hólinn.

Í lok níunda áratugarins átti að malbika veginn og því þurfti að taka svolítið úr hólnum. Var reynt að bora í hólinn er borinn brotnaði og annar bor sömuleiðis. Aftur var áætlunum breytt og hóllin hélt velli.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		11

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Digranes	-	Álfabrekkur	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	05.04.2000	-		-	-

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Staður tengdur þjóðtrú		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
-	-	Horfin	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	2	Lítið	2	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Brekkan niður af Álfhól.

Heimildir og munnmæli

Anna Hedvig Þorsteinsdóttir og Inga Þóra Þórisdóttir. *Þjóðsögur og sagnir úr Kópavogi.* [Kópavogi 1995]. Bls. 41-43.

Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar og næsta nágrennis þess. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Örnefnastofnun.

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Lýsing

Staður tengdur þjóðtrú.

Svæðið er albyggt í dag og ekki hægt að benda á einn stað, en þó hefur verið sagt að staðurinn sé einkum tengdur íbúðarblokkinni við Þverbrekku 2-4 og Selbrekku 20. Sagt er að sumstaðar megi ekki hrófla við neinu.

Þegar háhýsin í Þverbrekkunni voru reist spunnust miklar sögur um staðinn, sérstaklega neðri bygginguna. Þarna eiga álfar að hafa bústað og þarna var álagablettur. Urðu ýmis óhöpp og slys á byggingasvæðinu sem engar skýringar hafa fengist á.

Staðsetning á korti er áætluð og ónákvæm.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		12

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Digranes	-	Einbúi	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	19.7.2019	E 360128.3 N 404103.8	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Landamerki - náma		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Byggingar	Mikil	Ágætt	1550-1900	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	3	Lítið	3	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Við Skemmuveg (bleik gata), á milli húsa nr. 34, 36 og 48.

Heimildir og munnmæli

Anna Hedvig Þorsteinsdóttir og Inga Þóra Þórisdóttir. *Þjóðsögur og sagnir úr Kópavogi.* [Kópavogi 1995]. Bls. 46.

Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar og næsta nágrennis þess. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Örnefnastofnun.

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Lýsing

Landamerki.

Grasi gróinn hóll, um 20 m í þvermál og 3 m hár. Utan í hólnum að suðaustanverðu er talsvert mikið af sprengdu grjóti. Um 5 m norðvestur af hólnum eru holur eða lautir, sem gætu veri mannaverk. Hóllinn var áður landamerki Bústaða, Breiðholts, Fífuhvamms og Digraness.

Sagt er að í hólnum hafi álfur eða huldumaður búið og hafi hann komið í veg fyrir að hóllin yrði fyrir raski þegar húsin í kring voru byggð.

Í örnefnaskrám er sagt frá klofnum steinum, sem ætlaðir voru í undirstöður undir járnbraut sem leggja átti þar sem Reykjanesbraut liggur nú. Hér er átt við grjótið neðan við (sunnan og austan) Einbúann. Þar má sjá meitilför í grjótinu sbr. efri mynd.

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		13

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Digranes	-	-	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.7.2019	E 359947.9 N 403628.7	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Garður		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ábúð	Mikil	Sæmilegt	1900-	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	1	Lítið	1	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Neðan (sunnan) við Hlíðarhjalla 2a (Seldals), skammt austan við enda Brekkuhjalla. Í skógarlundi.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Garður.
Úr grjóti, um. 30 m langur (NNV -SSA), 1-2 m breiður og 0,2 - 0,4 m hár. Suður hlutinn er dálítið sveigður til vesturs.
Garðurinn er vel gróinn grasi og mosa. Einnig vaxa aspir og birki á garðinum. Hann endar til suðurs á upphlöðnu bílaplani (malarplani). Samsíða garðinum neðanverðum liggur skurður eða ræsi.
Sést plastslanga á kafla nokkuð fyrir ofan bílastæðið.
Upphaflega var þetta sumarbústaðalóð, svokallaður ræktunarblettur frá 4. áratugnum. Leiðslan (slangan) gæti tengst ræktun.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		14

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Digranes	-	-	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.7.2019	E 359873.1 N 403699.4	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Garður (túngarður?) og mannvistarlag		Kóp 19	2

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ábúð	Mikil	Lélegt	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	2	Lítið	2	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Um 15 m A af íbúðarhúsi við Brekkuhjalla 12 (garðurinn) og á lóðarmörkum sunnanverðum við hús nr. 11 (mannvistarlögin). Í grasi grónni brekku.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Garður (túngarður?) og mannvistarlag.

1) Garður (túngarður?).

Úr grjóti (og torfi?). 20 m langur (N - S), 1 - 1,5 m breiður og 0,2 - 0,5 m hár.

N endi endar við jarðhýsi, sem enn er í notkun, á lóð nr. 11. S endinn er afskorinn vegna vegaframkvæmda. Garðurinn er vel gróinn.

2) Mannvistarlag.

Undir barði á lóðarmörkum hússins nr. 11. Við suðvestur horn lóðarinnar sáust viðarkolamolar og mannvistarlag á um 0,5 m dýpi miðað við upprunalegt yfirborð utan við lóðina (neðri mynd). Hugsanlega voru torfflyksur í sniðinu, sem ekki var átt við á nokkurn hátt.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		15

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Digranes	-	Latur	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.7.2019	E 359998.1 N 403775.1	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Staður tengdur þjóðtrú		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ábúð	Lítil	Ágætt	1550-1900	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	3	Lítið	3	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Um 5 m N við íbúðarhús við Hlíðarhjalla 29, við lóðarmörkin. Við enda botnlanga götunnar.

Heimildir og munnmæli

Anna Hedvig Þorsteinsdóttir og Inga Þóra Þórisdóttir. *Þjóðsögur og sagnir úr Kópavogi*. [Kópavogi 1995]. Bls. 44 og 55.

Magnús Þorkellsson. „Af Kópavogsbæjum frá fyrri öldum." *Saga Kópavogs I.* Saga lands og lýðs á liðnum öldum. Safn til sögu byggðalagsins. Kópavogi 1990. Bls. 173.

Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar og næsta nágrennis þess. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Örnefnastofnun.

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Lýsing

Staður tengdur þjóðtrú.
Steinn, um 2 x 2,5 m stór (A - V) og 1,7 m hár.
Í steininn hefur verið komið fyrir koparröri (hæðarpunktur) og einn járnnagli er negldur í steininn að suðvestanverðu. Fleiri göt eftir nagla sjást á steininum sunnanverðum.
„Gamlar" sagnir eru um að steinninn sé álfabústaður. Einnig kemur hann nokkuð við sögu Jóns bónda Guðmundssonar í Digranesi. Mun hann hafa setið við steininn og sungið þegar hann kom heim úr sollinum í Reykjavík á fyrri helmingi tuttugustu aldar. Hann fluttist að Digranesi árið 1896 úr Lágafellssveit.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		16

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Digranes	-	Digranes	1-4

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.7.2019	E 360077.6 N 403896.0	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Eyðibýli		Kóp 19	4

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ábúð	Mikil	Lélegt	1550-1900	1938			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Hátt	8	Hátt	8	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Um 2,5 m SA af SA - horni íþróttahússins Digraness, í aflíðandi grasi grónni brekku.

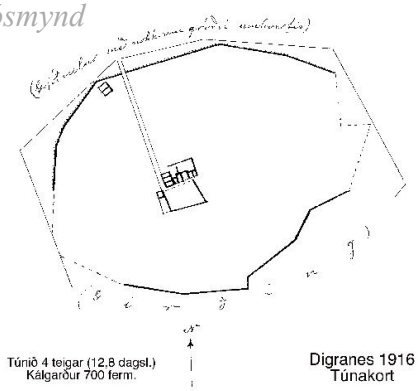
Heimildir og munnmæli

Árni Magnússon og Páll Vídalín. *Jarðabók*. Gullbringu- og Kjósarsýsla. Þriðja bindi. 2. útg. Reykjavík 1982. Bls. 276.
Guðmundur Ólafsson. *Fornleifakönnun á bæjarhól Digraness, Kópavogi*. 80/4. Vinnuskýrslur Þjóðminjasafns. Reykjavík 2013.
Magnús Þorkellsson. „Af Kópavogsbæjum frá fyrri öldum." *Saga Kópavogs I*. Saga lands og lýðs á liðnum öldum. Safn til sögu byggðalagsins. Kópavogi 1990. Bls. 151 – 177.
Matthías Þórðarson. „Nokkrar Kópavogs-minjar." *Árb. Hins ísl. fornleifafélags 1929*. Reykjavík 1929. Bls. 1-33.
Túnakort Digraness. Þjóðskjalasafn. **Frh.**

Lýsing

Eyðibýli.
Býlið var ein af höfuðjörðum Kópavogskaupstaðar. Í dag sjást aðeins rústir síðasta bæjarins, gata þar fyrir framan og leifar af kálgarði.
Svæðið hefur orðið fyrir talsverðu hnjaski vegna skólabyggingar og ágangs skólanema. Stærð þess er um 30 x 40 m (A - V).
Elsta heimild um Digranes er frá árinu 1313 í skrá um leigumála á jörðum Viðeyjarklausturs.
Á teikningunni hér til hliðar kemur skipan bæjarstæðisins vel fram. Kálgarðurinn virðist stærri en lýsing gefur til kynna hér á eftir. Hann gæti hafa minnkað eftir að kortið var teiknað árið 1916.
Vafalaust eru fleiri rústir en hér eru skráðar undir grassverðinum. Bæði er þeirra að vænta ofan við bæjarstæðið og umhverfis kálgarðinn.
Á staðnum, austur af bæjarhúsarústunum, er skilti með upplýsingum um bæinn og rannsókn sem þar var gerð (Guðmundur Ólafsson 2013). Eru nokkrar ljósmyndir á skiltinu, m.a. af gamla bænum, rannsókninni og teikning af bæjarhúsarústunum.
Búskap var hætt 1938.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		16

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Digranes	-	Digranes	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.7.2019	E 360097.2 N 403897.2	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Bæjarstæði		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ábúð	Mikil	Lélegt	1550-1900				Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Hátt	7,5	Hátt	7,5	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Um 2,5 m SA af SA - horni íþróttahúsins Digraness, í aflíðandi grasi grónni brekku.

Heimildir og munnmæli

Árni Magnússon og Páll Vídalín. *Jarðabók.* Gullbringu- og Kjósarsýsla. Þriðja bindi. 2. útg. Reykjavík 1982.Bls. 276.

Guðmundur Ólafsson. *Fornleifakönnun á bæjarhól Digraness, Kópavogi*. 80/4. Vinnuskýrslur Þjóðminjasafns. Reykjavík 2013.

Magnús Þorkellsson. „Af Kópavogsbæjum frá fyrri öldum." *Saga Kópavogs I*. Saga lands og lýðs á liðnum öldum. Safn til sögu byggðalagsins. Kópavogi 1990. Bls. 151 – 177.

Matthías Þórðarson. „Nokkrar Kópavogs-minjar." *Árb. Hins ísl. fornleifafélags 1929*. Reykjavík 1929. Bls. 1-33.

Þór Magnússon. „Skýrsla um Þjóðminjasafnið 1986." *Árb. Hins íslenska fornleifafélags 1986*. Reykjavík 1987. Bls. 177.

Frh.

Lýsing

Bæjarstæði.

16 x 23 m (A - V).

Veggir úr grjóti (og torfi) og steypu, 1,5 - 3 m breiðir og 0,3 - 2,4 m háir (þar sem þeir eru hæstir að innanverðu í vestur hluta).

Minnst sex hólf sjást í dag (fleiri á uppdrætti) og op eða dyr hafa verið á þeim vel flestum til suðurs, nema á hólfi í NV (fjósi). Þar hafa dyr verið til vesturs. Steyptur veggjastubbur er í vesturhluta rústanna.

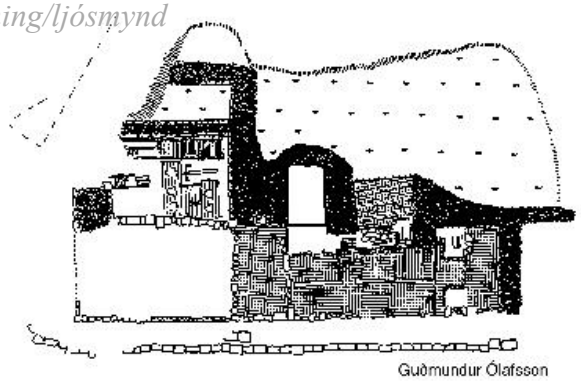
Rústin er vel gróin.

Skurður hefur verið grafinn nýlega inn í rústina að vestanverðu. Steinar hafa verið færðir úr veggjum og sumstaðar sér í frekar lélega endurhleðslu grjótveggjanna. Rústin var tyrfð árið 2007.

7. júlí árið 1980 var rústin rannsökuð lítillega og skv. ljósmyndum á skilti á staðnum var komið niður á trégólf og veggir hreinsaðir (Guðmundur Ólafsson 2013).

Til er ljósmynd af bænum á heimasíðu Kópavogs (www.kopavogur.is).

Teikning/ljósmynd

Guðmundur Ólafsson

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Þess er getið í Ársskýrslu Þjóðminjasafns Íslands að bæjarstæði Digraness hafi verið kannað árið 1986 vegna framkvæmda. Hafi Kópavogsbær kostað þær kannanir, sem hafi einnig farið fram við Kópavogsbæinn (Þór Magnússon 1987:177). Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		16

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Digranes	-	-	2

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.7.2019	E 359789.0 N 403560.1	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Stétt (traðir)		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ábúð	Mikil	Ágætt	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	5	Talsvert	5	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

2,5 m SA af SA - horni íþróttahússins Digraness, í aflíðandi grasi gróinni brekku.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Stétt (traðir).
Stéttin liggur fyrir framan bæjarstæðið (ANA - VSV). Hún er 43 m löng og 2 m breið. Framan við bæinn er hún er lögð flötum hellum og tilhöggnum steinum við suðurjaðarinn. Hún nær frá malastíg í austri að suðausturhorni skólabyggingar.
Stéttin er afskorin í báða enda.
Við suðurjaðarinn er kálgarður, nr. 3.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		16

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Digranes	-	-	3

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.7.2019	E 360077.6 N 403896.0	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Kálgarður		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ábúð	Mikil	Sæmilegt	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	5	Talsvert	5	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Tvo metra suður af bæjarstæði Digranesbæjarins, um 16 m VSV af SV horni íþróttahússins Digranes. Í grasi grónni brekku.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Kálgarður.
12 x 13 m (N - S).
Austur hliðin er greinileg, en þar er garður, um 1 m breiður og 0,2 - 0,6 m hár. Vestur garðurinn er nær ósýnilegur og suður hliðin alls ekki. Þar liggur gamall troðningur eða stígur og er kálgarðurinn látinn enda við hann. Þar er áberandi kanntur með steinum í sem gætu verið úr garðinum.
Garðlög sjást á utanverðum austurgarðinum
Kálgarðurinn er mjög vel gróinn.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		16

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Digranes	-	-	4

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	09.05.2000	-		-	-

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rúst (fjárhús)		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
-	-	Horfin	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	4	Lítið	4	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Var ca. 50 m austan við íþróttahússins Digraness. Á hól.

Heimildir og munnmæli

Tölvubréf Mjallar Snæsdóttur, fornleifafræðings, dags. 28. apríl 2000.

Lýsing

Rúst (fjárhús).
Rústin var á hóli sem var ca. 20 m í þvermál. Í rústinni var líklega garði (jata).
Í vegg sást svört gjóska sem túlkuð var sem Katla 1500 og undir vegg sást 5-10 sm þykk hreyfð mold ofan á óhreyfðri. Var ca. 1,5 m niður á óhreyft.
Gólf rústarinnar var á 0,5 - 0,6 m dýpi, mest 10 sm þykkt og móöskuborið.
Ofan á rústinni hafði yngra og minna hús (4 m) verið byggt og vestan í hólnum sáust leifar af öðru húsi. Sást þar einn veggur.

Staðsetning á korti er áætluð og ónákvæm.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari -

Filma nr./teg. myndar -

Athugasemdir

Húsið var fjarlægt með gröfu þann 6. júní 1986 undir eftirliti Þjóðminjasafns. Sjá upplýsingar við nr. 16:1.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		17

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur/Reykjavík	-	Fossvogsbrú	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.7.2019	E 358723.3 N 404767.9	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Brú		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Umferð	Lítil	Lélegt	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	4	Lítið	4	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Við ósa Fossvogslækjar, á landmörkum Kópavogs og Reykjavíkur. Um 30 m N af Sæbólsbraut nr. 32.

Heimildir og munnmæli

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Andrés Kristjánsson. „Atvinna, þjónusta og samgöngur.“ *Saga Kópavogs II*. Kópavogur 1990. Bls. 199.

Lýsing

Brú.
Um 10 x 12 m (NV - SA). Úr grjóti, steypu og járni, 2,8 m há.
Austan megin sér í steyptan stokk þar sem lækurinn rennur inn, en að vestanverðu rennur lækurinn út um járnrör.
Yfir brúna liggur malbikaður stígur og á henni miðri er járnhandriði. Brúin er grasi gróin til kantanna.

Brúin var byggð árið 1896 þegar hafist var handa við að leggja veginn til Hafnafjarðar.
Vegaframkvæmdirnar byrjuðu með brúnni. Voru stöplarnir hlaðnir úr grjóti og steinsteypt plata ofan á þá. Þessi plata þótti mikil nýlunda og menn treystu henni ekki fyllilega í byrjun, eða svo lítið að farið var yfir með hesta á vaði (Norðlingavaði) spölkorn ofan við núverandi aðalbrú yfir lækinn.
Brúin virðist vera endurbyggð, jafvel nokkrum sinnum.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		18

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Fífuhvammur	-	Fífuhvammur	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	7.4.2000	E 359983.0 N 403166.7	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Bæjarstæði		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ábúð	Mikil	Lélegt	1550-1900	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Hátt	7,5	Hátt	7,5	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Við götuna Melalind, á milli bílskúra fyrir framan húsin nr. 8 og 10.

Heimildir og munnmæli

Magnús Þorkellsson. „Af Kópavogsbæjum frá fyrri öldum." *Saga Kópavogs*. Saga lands og lýðs á liðnum öldum. Safn til sögu byggðalagsins. Kópavogi 1990. Bls. 154 og 164.

Anna Hedvig Þorsteinsdóttir og Inga Þóra Þórisdóttir. Þjóðsögur og sagnir úr Kópavogi. [Kópavogi 1995]. Bls. 16-18, 21, 47-49, 50-51, 70-73.

Árni Magnússon og Páll Vídalín. *Jarðabók*. Gullbringu- og Kósarsýsla. Þriðja bindi. 2. útg. Reykjavík 1982. Bls. 276-77. **Frh.**

Lýsing

Bæjarstæði.

Ekki sést tangur né tetur af býlinu í dag. Því var eytt þegar gatna- og byggingaframkvæmdir hófust á svæðinu á 10. áratug síðustu aldar. Engin rannsókn fór fram og ekkert framkvæmdaeftirlit var viðhaft.

Hugsanlegt er að einhverjar leifar kunni að leynast undir veginum og á milli húsa. Mikið af mold hefur verið sett í garða til að gera þá lárétta þannig að hugsanlegar leifar eru komnar enn dýpra en áður á köflum.

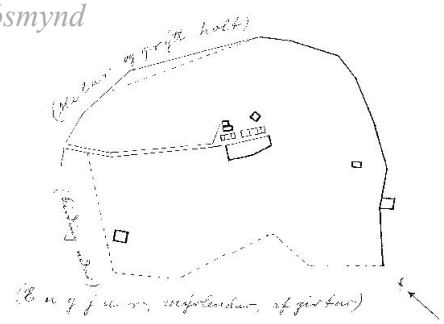
Snið á bak við bílskúra voru skoðuð, en ekkert markvert sást í þeim.

Skv. örnefnaskrá var álagaþúfa fyrir neðan bæinn, í mýrarkantinum. Hún er horfin.

Ein besta heimildin um húsaskipan eða bæjarstæðið í heild sinni er túnakortið frá 1916 hér til hægri. Öll mannvirki sem þar sjást eru horfin.

Fífuhvamms, eða Hvamms eins og býlið hét þá, er fyrst getið árið 1313 í skrá yfir eignajarðir Viðeyjarklausturs. Ekki er vitað hve langa sögu bærinn átti áður en hann varð eign klaustursins. Hvamms-nafnið helst til ársins 1552, en þá er bærinn nefndur Hvammskot og hélst það nafn þar til Þorlákur Guðmundsson, alþingismaður og bóndi, skírði bæinn Fífuhvamm, en hann byggði jörðina árin 1875 - 1902. Ljósmynd af bænum er í Sögu Kópavogs II (Lýður Björnsson 1990:65).

Teikning/ljósmynd

Túnið 4,1 teigar (13 dagsl.)
Kálgarður 580 ferm.

Fífuhvammur 1916
Túnakort

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		19

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Fífuhvammur	-	-	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.7.2019	E 360288.9 N 402971.0	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rústir og garður (selstaða?)	Sel	Kóp 19	3

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ábúð	Lítil	Ágætt	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	6	Talsvert	6	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Við enda götunnar Laugalindar, um 10 m frá botnlanga götunnar. Um 2-3 m austur af göngustíg eða þar sem gamall vegur (Hlíðardalsvegur) mætir nýjum göngustíg. Í grasi gróinni hlíð.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Rústir og garður (selstaða?).

1) Rúst.
4,5 x 5 m (N - S). Veggir úr torfi og grjóti, um 1,5 m breiðir og 0,3 - 0,4 m háir. Engar dyr eru sjáanlegar. Rústin er frekar ógreinileg í forminu. Hún er vel gróin, en grafið hefur verið inn í rústinna norðaustanverða. Um 0,5 m vestan við rústina er:

2) Rúst.
5 x 8 m (ANA - VSV). Veggir úr torfi og grjóti, um 2 m breiðir og 0,3 - 0,4 m háir. Dyr eru trúlega mót A. Gólf hefur verið grafið niður. Rústin er vel gróin og frekar ógreinileg í laginu.
Út frá miðri suður langhlið er:

3) Garður.
Úr torfi og grjóti, um 1 - 1,5 m breiður og 0,1 - 0,3 m hár. Garðurinn gengur 22 m til suðsuðvesturs, beygir þá til austurs og upp brekkuna eina 18 m. Endar hann þar við gamlan malarveg og verður æ ógreinilegri eftir því sem ofar dregur.
Garður þessi gæti verið leifar af gerði, svo sem nátthaga og inni í því gætu leynst rústir.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Ef rústirnar eru leifar af selstöðu hækka þær um minjaflokk. Ekki er loku fyrir það skotið að rústirnar séu eldri en 1550 (jafnvel líklegt).

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		20

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Fífuhvammur	-	Smaladys	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	7.4.2000	-			

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Staður tengdur þjóðtrú		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
-	-	Horfin	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	5	Talsvert	5	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Skv. heimildum var Smaladysin norðan við túnið í Fífuhvammi.

Heimildir og munnmæli

Guðlaugur R. Guðmundsson. Örnefnaskrá Kópavogs. *Saga Kópavogs I*. Safn til sögu byggðalagsins. Kópavogur 1990.

Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar og næsta nágrennis þess. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Örnefnastofnun.

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Lýsing

Staður tengdur þjóðtrú.

Skv. þjóðtrúnni urðu tveir smalar, annar frá Fífuhvammi (Hvammskoti), hinn frá Digranesi, ósáttir þarna. Lentu þeir í áflogum og drápu hvorn annan. Voru þeir dysjaðir á staðnum.

Slíkar sögur um smala sem flugust á og drápu hvorn annan eru ekki óalgengar víða um landið. Til er svipuð saga frá smölum tveim, öðrum frá Bústöðum og hinum frá Laugarnesi. Sagan er til í Eyrarsveit og Snæfellsbæ á Snæfellsnesi og víðar.

Staðsetning á korti er áætluð og ónákvæm.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Á korti í Sögu Kópavogs I (Guðlaugur R. Guðmundsson) virðist smalasdysin hafa verið vestan við Reykjanesbrautina.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		21

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Fífuhvammur	-	-	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	07.04.2000	-		-	-

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Vatnsból		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
-	-	Horfin	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	4	Lítið	4	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Var í mýrinni, eða við jaðar hennar, trúlega nálægt verslunarhúsi við Núpalind.

Heimildir og munnmæli

Helgi Hallgrímsson. Álfabústaðir og álagablettir í Kópavogi. *Heima er best 38*, 2. 1988. Bls. 53.

Lýsing

Vatnsból.
Horfið. Þjónaði sem vatnsból Fífuhvamms (Hvamms og Hvammskots). Mun hafa verið skammt frá álagabletti (nr. 22), sem var fyrir neðan bæinn. Nú er vatnsbólið væntanlega komið undir götu eða byggingar.

Staðsetning á korti er áætluð og ónákvæm.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	-
Filma nr./teg. myndar	-

Athugasemdir

Ekki eru allir á eitt sáttir um staðsetningu þessa álagabletts. (sjá t.d. Anna Hedvig Þorsteinsdóttir og Inga Þóra Þórisdóttir.
Þjóðsögur og sagnir úr Kópavogi. [Kópavogi 1995].

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		22

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Fífuhvammur	-	-	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	12.04.2000	-		-	-

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Staður tengdur þjóðtrú		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
-	-	Horfin	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	2	Lítið	2	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Var fyrir neðan Fífuhvammsbæinn, á hól eða tungu sem náði niður brekkuna í átt að mýrinni, sennilega nálægt verslunarhúsi við Núpalind.

Heimildir og munnmæli

Helgi Hallgrímsson. Álfabústaðir og álagablettir í Kópavogi. *Heima er best 38*, 2. 1988. Bls. 53.

Lýsing

Staður tengdur þjóðtrú.
Horfin. Blettinn mátti ekki slá né raska. Staðurinn var um 100 - 150 m fyrir neðan bæinn, á hól við mýri eða dýjavik.
Sagt var að bóndi einn hafi slegið blettinn. Missti hann átta kýr þá um árið.

Staðsetning á korti er áætluð og ónákvæm.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	-
Filma nr./teg. myndar	-

Athugasemdir

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		23

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	Klofasteinn vestri	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.07.2019	E 359097.2 N 404857.9	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Landamerki		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	3	Lítið	3	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Vestan í malarstíg, um 14 m N af Fossvogslæk. Innan skógræktargirðingar Skógræktarfélags Reykajvíkur.

Heimildir og munnmæli

Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar og næsta nágrennis þess. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Örnefnastofnun.

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Lýsing

Landamerki.
Steinn, um 1 x 1,6 m stór og 0,9 m hár. Mosavaxinn. Steinninn liggur í vegkannti og hefur efni í veginum runnið að steininum austanverðum. Um 10 m N af steininum er austasti hluti Faxakeldu (Faxafens), sem teygir sig svo nokkra tugi metra til vesturs. Hún er um 50 m löng og 5 m breið það sem hún er breiðust í vestri. Skurðir hafa veri grafnir við kelduna og einkenna þeir hana nú. Mætast tveir skurðir þar sem hún er breiðust.

Ekki er víst að þetta sé í raun sjálfur landamerkjasteinninn, því hann er ekki á landamerkjum. Hinn upprunalegi steinn er því líklega horfinn, eða sokkinn í jörðu.

Teikning/ljósm.:

Ljósmynd:

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Einnig kallaður Norðlingasteinn, Klofningssteinar og Klofningur. Ekki er fullvíst að um Klofastein vestri sé að ræða, en öðrum steinum á svæðinu er ekki til að dreifa.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		24

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Fífuhvammur/Arnarnes/Kópavogur	-	Engjaborg	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.07.2019	E 359104.7 N 404254.7	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rúst (fjárborg), gerði og landamerki		Kóp 19	2

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ábúð	Mikil	Sæmilegt	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	6	Talsvert	6	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Á milli íbúðarhúsa við Lindarsmára nr. 57 og 59, efst á hól.

Heimildir og munnmæli

Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar og næsta nágrennis þess. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Örnefnastofnun.

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Lýsing

Rúst (fjárborg) og gerði.

1) Rúst (Engjaborg).

7,5 x 8 m (A - V). Veggir úr grjóti og torfi, 2 - 3 m breiðir og 0,3 - 0,9 m háir.

Dyr eru hugsanlega mót suðri.

Í NA hluta rústarinnar er hæðarpinni úr kopar steyptur niður í steypt rör. Eitthvað hefur verið fiktað við rústina í seinni tíð.

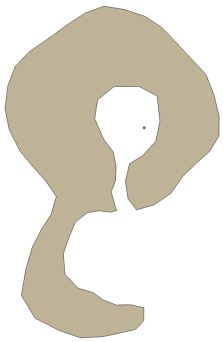
Út úr suður hluta rústarinnar gengur:

2) Gerði.

Ca. 4 x 5 m (NNA - SSV). Vestur hlutinn er greinilegur og þar er veggur úr grjóti og torfi, ca. 1 m breiður og 0,3 m hár. Austur hluti gerðisins er ógreinilegur og þar virðist vera grafið niður.

Skv. örnefnalýsingu var hér fjárhús og heygarður. Einnig kemur fram að staðurinn er á landamerkjum Fífuhvamms og Arnarness [einnig Kópavogs]. Þessi staðreynd og nafnið Engjaborg gæti bent til þess að hér sé um fjárborg að ræða og/eða að hér hafi beitarhús staðið einhverntíman (þau liggja gjarnan á eða nálægt landamerkjum).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		25

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Fífuhvammur	-	Danskavað	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.07.2019	E 359119.6 N 403484.2	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Vað		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ábúð	Mikil	Lélegt	1550-1900	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	2	Lítið	2	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Yfir Hvammskotslæk, neðan við (sunnan) við Digraneskirkju.

Heimildir og munnmæli

Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar og næsta nágrennis þess. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Örnefnastofnun.

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Lýsing

Vað.
Engin mannvirki sjást á staðnum.
Nafnið mun vera þannig til komið að fyrir miðja nítjándu öld strandaði dönsk skonnorta á Kópavoginum. Komust allir menn í land Kópavogsmegin. Ætluðu þeir til Hafnarfjarðar en fundu hvergi vað á ánni fyrr en við Danskavað. Ekki er ljóst hvar vaðið er en líklega hefur það verið þar sem stígar liggja yfir lækinn í dag.

Getum er að því leitt að vaðið hafi verið þar sem gögnustígur liggur nú yfir lækinn, neðan við Digraneskirkju.

Staðsetning á korti er áætluð og ónákvæm.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur/Garðabær	1000		26

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur/Arnarnes	-	-	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.07.2019	E 358315.6 N 403207.1	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Fornleið		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ábúð	Mikil	Sæmilegt	1550-1900	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	4	Lítið	4	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Við Kópavoginn sunnanverðan. Um 25 m NV af þjóðveginum til Hafnarfjarðar. Í holti.

Heimildir og munnmæli

www.map.is/minjastofnun. Minjagátt Minjastofnunar Íslands.

Ragnheiður Traustadóttir. *Fornleifaskráning Arnarnes[s] í Garðabæ.* Deiliskipulag Arnarness. Atikva ehf. 2019.

Lýsing

Fornleið.

Leiðin sést á u.þ.b. 200 m löngum kafla. Er hún um 0,5 - 3 m breið og 0,3 - 1 m djúp. Liggur í megindráttum ANA-VSV. Hún er dýpst þar sem hún liggur fram hjá Arnarneskotinu, austanmegin. Liggur hún áfram upp brekkuna í dálitlum sveig í átt að íbúðarhúsi við Súlunes nr. 24. Hverfur hún þar undir garð hússins.

Leiðin er mjög falleg þar sem hún er varðveitt. Hún liggur að mestu leyti í landi Garðabæjar, en nyrsti hluti hennar er í landi Kópavogs.

Leiðin hefur verið skráð í tvígang í landi Garðabæjar. Fyrst árið 2016 undir númerinu 1780:3435 (www.map.is/minjastofnun) og nr. 1452 (Rannheiður Traustadóttir 2019).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

GPS var mælt nyrst á leiðinni.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		27

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Digranes	-	-	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.07.2019	E 360639.1 N 404224.3	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Náma		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Ágætt	1900-	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	3	Lítið	3	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Um 150 m N af Smiðjuvegi 11A.
Í móa.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Náma.
Á um 20 x 35 m stóru svæði (N - S).
Á staðnum eru greinilega tilhoggnir/sprengdir steinar. Um 20 m N af þessum stað er annar minni staður með nokkrum tilhoggnum/sprengdum steinum.
Náman er tilkomin vegna fyrirhugaðrar járnbrautarlagningar frá Hafnarfirði til Reykjavíkur upp úr 1930. Átti brautin að liggja þarna hjá. Önnur náma fyrir járnbrautina er við hólinn Einbúa (nr. 12).
Númusvæðið er líklega stærra, en þar sem unnir steinar sáust var nú mælt inn.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur/Reykjavík	1000/0000		28

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Digranes/Bústaðir	-	Hádegisskarð	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.07.2019	-		-	-

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Eyktarmark		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
-	-	Horfin	1550-1900	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	2	Lítið	2	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Nákvæm staðsetning ekki kunn, en hefur verið einhversstaðar í slakka eða dæld í Digraneshálsinum.

Heimildir og munnmæli

Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar og næsta nágrennis þess. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Örnefnastofnun.

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Lýsing

Eyktarmark.
Trúlega hefur staðurinn verið eyktarmark frá Bústöðum í Reykjavík og er hann nálægt bæjarmörkum Kópavogs og Reykjavíkur. Hann getur ekki hafa verið frá Digranesi þar sem hann sést ekki þaðan.

Staðsetning á korti er áætluð og ónákvæm.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	-
Filma nr./teg. myndar	-

Athugasemdir

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		29

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Fífuhvammur	-	Nónhæð	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.07.2019	N 402613,733 E 358935,616	Isn 95	-	5,2

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Eyktarmark		Nón 2017. Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Byggingar	Mikil	Lélegt	1550-1900	-	Skipulag	Mikil	Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	2	Lítið	2	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Efst á Nónhæð.

Heimildir og munnmæli

Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar og næsta nágrennis þess. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Örnefnastofnun.

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Lýsing

Eyktarmark.

Líklega er staðurinn eyktarmark frá Fífuhvammi. Engin gömul mannvirki sjást á staðnum, en á 10. áratug síðustu aldar var byggður hringlaga garður úr jarðvegi með opi til norðurs.

Lúpína hefur náð að hylja nær alla hæðina.

Á henni hafa kartöflugarðar verið nytjaðir á síðari tímum.

Líklega hefur sjálft eyktarmarkið verið þar sem hóllinn var hæstur.

GPS var mælt í miðju hringsins, sem var horfinn þann 22.7.19. en þar eru nú miklar byggingaframkvæmdir.

Staðsetning á korti er áætluð og ónákvæm, en var væntanlega á hæsta punkti hólsins.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Mælt inn þann 18.9.2017.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		30

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Fífuhvammur	-	Hádegishóll (hólar)	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.07.2019	E 359201.6 N 402522.6	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Eyktarmark		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	3	Lítið	3	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Áberandi klettar um 50 m NV af NV horni kirkjugarðs.

Heimildir og munnmæli

Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar og næsta nágrennis þess. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Örnefnastofnun.

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Lýsing

Eyktarmark.
Hefur trúlega verið eyktarmark frá Fífuhvammi og væntanlega aðeins annar (nyrðri) hóllinn.
Í dag stendur stúpa (Búddamannvirki) á stærri hólnum sem byggð var um 1994.
Þegar sólina bar í hólinn frá Fífuhvammi var hádegi.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		31

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Fífuhvammur	-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.07.2019	E 360182.4 N 402152.3	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rúst		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Sæmilegt	1550-1900	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	6	Talsvert	6	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Norðvestan undir malbikuðum stíg, um 60 m SSV af stúpu á Hádegishól. Í holti.

Heimildir og munnmæli

Bjarni F. Einarsson. *Rúst undir Hádegishólum.* Rúst 31:1 í Kópavogi, Gullbringusýslu. Skýrsla um rannsókn á skepnuhúsi. Fornleifafræðistofan. Reykjavík 2018.

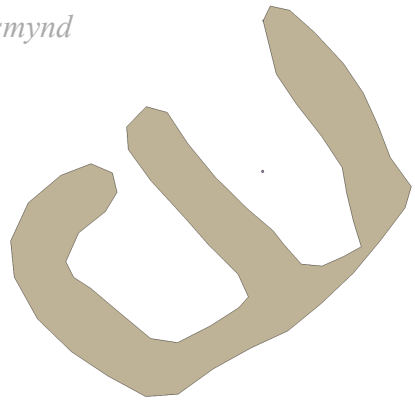
Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Lýsing

Rúst.
4,5 x 8 m (NA - SV).
Veggir úr grjóti og torfi, um 1 - 1,5 m breiðir og 0,2 - 0,5 m háir. Tvö hólf eru á rústinni (A og B) og jafnvel það þriðja (C). Dyr eru á hólfi A til N og á hólfi C í sömu átt.
Gólf í hólfi B er niðurgrafið.
Hólf C er á kafla niðurgrafið og aðeins er veggur við hólfið norðanvert sbr. teikningu.
Rústin er vel gróin og víða sér í grjót.
Yfir rústina sunnaverða liggur nýlegur vegur og hylur hann austurgaflinn.

Í örnefnaskrá (undir Hádegishól) segir að þarna við hólinn hefði verið brunnur og tættur sem gamlar sagnir hefðu verið til um. Svæðið fyrir neðan hólinn til NV hét Stekkatún, en mýrin norðan við hét Stekkatúnsmýri. Á Stekkatúni var fjárhús sem var rifið og fellt árið 1983.
Rústin var rannsökuð árið 2018.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Reykjavík	0000		32

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Reykjavík	-	Miðaftansklettur	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.07.2019	E 360613.5 N 402810.7	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Eyktarmark (landamerki)		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ábúð	Lítil	Lélegt	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	3	Lítið	3	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Austur af botnlanga götunnar Iðalind, í móa á bæjarmörkum.

Heimildir og munnmæli

Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar og næsta nágrennis þess. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Örnefnastofnun.
Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.Bjarni F.
Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Lýsing

Eyktarmark (landamerki).
Ekki er víst hve mikið er eftir af klettinum. En hugsanlega er hóllinn sem er skráður hluti af þessu eyktarmarki. Í örnefnalýsingu Adolfs J.E. Petersen er sagt að kletturinn sé að mestu leyti horfinn vegna nýbyggingar.

Um 5 m N af hólnum er annar minni og lægri hóll, sem er manngerður, allavega norður endi hans.
Á svæðinu eru ýmiss nöfn eins og Miðaftanshólar, Miðaftanshólaurð, Miðaftansklettaurð og Urðarhólar.

Kletturinn og örnefnin flest sem nefnd eru hér að ofan eru nú í landi Reykjavíkur, en voru áður í Kópavogslandi.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Alls ekki víst að hinn skráði hóll sé í raun Miðaftansklettur.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		33

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	Hjónadysjar	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	17.04.2000	-		-	-

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Dysjar		Kóp 19	2

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
-	-	Rannsakaðar	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	6	Talsvert	6	-	Já	1938

Lega og staðhættir

Í krikanum á milli Fífuhvamms og Hafnarfjarðarvegar, neðan við Fífuhvamm 1.

Heimildir og munnmæli

Guðmundur Ólafsson. „Sakamannadysjar í Kópavogi.“ *Lesbók.* Morgunblaðið 23. mars 1996.

Helgi M. Sigurðsson. „Morð við Skötufoss.“ *Lesbók*. Morgunblaðið 21. okt. 1995.

Matthías Þórðarson. „Nokkrar Kópavogs-minjar.“ *Árb. Hins ísl. fornleifafélags 1929.* Reykjavík 1929. Bls. 1-33.

Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar og næsta nágrennis þess. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Örnefnastofnun.

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Lýsing

Dysjar.

1) Dys.

Sást sem dálítil þúst fyrir rannsókn, um 1,5 x 3 m að ummáli. Efsta lagið samanstóð af smávölum sem vegfarendur höfðu kastað á dysina. Undir því var annað steinalag, en gisnara og úr stærri steinum og undir því var gröfin. Lá hún NA - SV og var 0.5 x 1,85 m stór. Í gröfinni lá beinagrind konu með krosslagða fætur og aðra hendi á brjósti og hina á maga. Óljósar tauleifar sáust við hægri handlegg og hryggjarliði. Nokkrir járnhlutið lágu við beinagrindina, hugsanlega hnappar m.a. Höfuðkúpan lá nokkuð á skjön við beinagrindina. 1 m austur af dys 1 var dys 2:

2) Dys.

Sást ekki fyrir rannsókn, en reyndist vera um 1,5 x 3 m að ummáli. Nokkur steinalög voru í dysinni. Þegar hreinsað var ofan af efsta steinalaginu komu leifar af hauskúpu í ljós rétt undir yfirborði. Undir neðsta steinalaginu var sjálf gröfin og í henni lá höfuðlaus beinagrind með krosslagða fætur og hendur yfir maga. Gröfin lá frá NV - SA og var 0,7 x 1,62 m stór. Mjókkaði hún til fótanna, en þar var hún 0,4 m breið. Upphaflega hafði gröfin verið grafin niður um hálfan metra. Til fóta fannst stoðarhola, 9 sm breið og um hana steinar. Í gröfinni fundust tveir gripir úr járni, annar e.t.v. sylgja.

Staðsetning á korti er áætluð.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Dysjarnar voru rannsakaðar sumarið 1988. Talið var að í dysjunum hafi hvílt þau Sigurður Arason og Steinunn Guðmundsdóttir frá Árbæ (tvíbýli þá).

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		34

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	Systkinaleiði	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	17.04.2000	-		-	-

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Dysjar		Kóp 19	2

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
-	-	Horfnar	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	-	Talsvert	-	-	Já	1938

Lega og staðhættir

Voru austan við Hafnarfjarðarveginn gamla, ofan við Kópavogslækinn. Líklega neðan við Fífuhvamm 3-5. Voru þær á lítilli tungu á milli vatnsrása. Vegurinn lá forðum á milli dysjanna.

Heimildir og munnmæli

Matthías Þórðarson. „Nokkrar Kópavogs-minjar.“ *Árb. Hins ísl. Fornleifafélags 1929*. Reykjavík 1929. Bls. 1-33.

Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar og næsta nágrennis þess. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Örnefnastofnun.

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Gylfi Gröndal. *Við byggðum nýjan bæ*. Endurminningar Huldu Jakobsdóttur. Reykjavík 1988. Bls. 120.

Lýsing

Dysjar.
Dysjarnar hurfu undir veg í byrjun 20. aldar án rannsókna. Engar nákvæmar lýsingar eru til á þeim en þær voru sagðar lítið áberandi, með smásteinum, einkum í þeirri nyrðri.

Staðsetning á korti er áætluð.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Í Ævisögu Huldu Jakobsdóttur (Gylfi Gröndal 1988) segir að systkinaleiði sé óraskað.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		35

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	Skeleton Hill (Beinagrindahæð)	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	18.04.2000	-		-	-

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Dysjar		Kóp 19	>2

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
-	-	Horfin	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	6	Talsvert	6	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Á svæðinu frá Hamraborg að Hafnarfjarðarveginum.

Heimildir og munnmæli

Anna Hedvig Þorsteinsdóttir og Inga Þóra Þórisdóttir. *Þjóðsögur og sagnir úr Kópavogi*. [Kópavogi 1995]. Bls. 74.

Gylfi Gröndal. *Við byggðum nýjan bæ*. Endurminningar Huldu Jakobsdóttur. Reykjavík 1988. Bls. 101.

Lýsing

Dysjar.
Nú horfnar, en þegar Breskir setuliðsmenn byggðu kampa sína á staðnum komu þeir svo oft niður á beinagrindur að þeir skýrðu staðinn Skeleton Hill (Beinagrindahæð).
Ekki er vitað hve margar beinagrindur fundust, né hvað varð um þær.

Á gömlu lögreglustöðinni, sem stóð við Digranesveg 4, urðu menn varir við ýmislegt óhreint. Sáu sumir hauslausar mannverur á stjái í húsinu og aðrir urðu fyrir óþægindum.

Staðsetning á korti er áætluð og ónákvæm.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Filma nr./teg. myndar

Athugasemdir

Skjal sótt af '000000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		36

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	18.04.2000	-		-	-

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Vað		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
-	-	Horfin	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	-	Lítið	-	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Þar sem brúin er nú yfir Kópavogslækinn, eða þar um bil.

Heimildir og munnmæli

Andrés Kristjánsson. „Atvinna, þjónusta og samgöngur.“ *Saga Kópavogs II*. Kópavogur 1990. Bls. 199.

Lýsing

Vað.
Horfið. Alfaraleiðin lá þarna og en sér í stuttan kafla leiðarinnar þar sem hún liggur upp á Arnarneshálsinn (fornleifar nr. 26).

Staðsetning á korti er áætluð og ónákvæm.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		37

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur	-	Norðlingavað	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	18.04.2000	-		-	-

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Vað		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
-	-	Horfin	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	2	Lítið	2	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Vaðið var á yfir Fossvogslæknum, fyrir ofan eldri brúna (fornleifar nr. 17).

Heimildir og munnmæli

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Andrés Kristjánsson. „Atvinna, þjónusta og samgöngur.“ *Saga Kópavogs II*. Kópavogur 1990. Bls. 199.

Lýsing

Vað.
Horfið.
Fossvogslækurinn þótti hinn versti farartálmi á leiðinni úr og í kaupstaðinn. Árið 1892 ritaði Jón Þórarinsson hvassyrta grein í Þjóðólf um þennan farartálma á einhverjum fjölfarnasta sýsluvegi landsins.
Lækurinn var brúaður árið 1896.

Menn höfðu ekki mikla trú á hinni nýju steyptu brú og héldu sumir áfram að fara yfir á vaðinu til að komast hjá hugsanlegu slysi. Síðar kom þó í ljós að brúin hélt bæði mönnum, skepnum og bifreiðum.

Skammt hjá Norðlingavaði átti svokallaður Norðlingasteinn að vera, en hann kom fyrir í deilum þeirra Ditlevs Thomsens og bæjarstjórnar Reykjavíkur út af landamerkjum Bústaða sem Thomsen keypti árið 1840.

Staðsetning á korti er áætluð og ónákvæm.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Filma nr./teg. myndar

Athugasemdir

Um vaðið má sjá í Örnefnaskrá undir heitinu Fossvogsbrú.

Skjal sótt af '000000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		38

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Fífuhvammur/Arnarnes	-	Skútaklettur	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	12.05.2000	-		-	-

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Landamerki		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
-	-	Horfin	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	3	Lítið	3	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Trúlega á milli gatnanna Grundarsmára (nr. 11-17) og Ekrusmára (nr. 12-18). Í holti í aflíðandi brekku.

Heimildir og munnmæli

Bæjarverkfræðingur Kópavogs. Sigurður Björnsson 7. nóv. 1977, mælikv. 1:10 000.
Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar og næsta nágrennis þess. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Örnefnastofnun.
Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Lýsing

Landamerki.
Landamerkið er horfið. Í örnefnalýsingu segir svo um örnefnið:
„Skútaklettur er landamerkjasteinn norðan í Arnarneshálsi, slútir fram móti norðaustri.... Skútaklettur er oft nefndur í landamerkjaskjölum 1870 - 1890.“ (Örnefni í bæjarlandi Kópavogs).

Staðsetning á korti er áætluð og ónákvæm.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari:
Filma nr./teg. myndar:

Athugasemdir

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		39

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Fífuhvammur/Breiðholt/Vatnsendi	-	Markasteinn	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.7.2019	E 361755.2 N401629.1	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Landamerki		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	-			Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
TalsvLítiðert	3	Lítið	3	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Sunnan við malarveg/göngustíg, um 250 m austur af Rjúpnasölum 14. Var melur við fyrstu skráningu, en er nú þéttur lúpínuskógur.

Heimildir og munnmæli

Bæjarverkfræðingur Kópavogs. Sigurður Björnsson 22. feb. 1983. Tillaga að mörkum lögsagnarumdæma Kópavogs og Garðabæjar.
Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Lýsing

Landamerki.
Steinn, um 2 x 2,5 m stór (NNA-SSV) og 1,2 m hár. Í steininn eru tveir járnhringir festir og út frá þeim lágu áður girðingar til sitt hvorrar handar, en eru horfnar nú.
Steinninn stendur á milli tveggja tréstaura sem eru hluti af áðurnefndri girðingu.
Steinnin stóð á mörkum Fífuhvamms, Vatnsedna og Breiðholts jarðanna.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Ef raska þarf steininum þarf að leita leyfis Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		40

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Vatnsendi	-	Heyvað	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	15.05.2000	-		-	-

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Vað		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
-	-	Horfin	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	2	Lítið	2	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Við Dimmu, skammt fyrir neðan ármót Bugðu og Dimmu. Nákvæm staðsetning ekki örugg.

Heimildir og munnmæli

Guðlaugur R. Guðmundsson. Örnefnaskrá Kópavogs. *Saga Kópavogs I*. Safn til sögu byggðalagsins. Kópavogur 1990.

Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogs- kaupstaðar og næsta nágrennis þess. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Örnefnastofnun.

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Lýsing

Vað.

Ekki er hægt að segja með vissu hvar vaðið var nákvæmlega, en líklega hefur það verið á bilinu frá ármótum Dimmu og Bugðu og nýju brúarinnar yfir Dimmu/Elliðaár. Skv. örnefnakorti mun vaðið hafa verið mjög nálægt nýju brúnni á Breiðholtsbrautinni.
(Guðlaugur R. Guðmundsson 1990, bls. 256 (IV)).

Hugsanlega er vaðið í landi Reykjavíkur í dag, en land Vatnsenda náði lengra niður Elliðaárdalinn áður fyrr.

Staðsetning á korti er áætluð og ónákvæm.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari: Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar: Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		41

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Vatnsendi	-	Norðlingavað	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	15.05.2000	-		-	-

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Vað		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
-	-	Horfin	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	2	Lítið	2	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Við Dimmu, neðan við Skyggni (bústaður/hóll).

Heimildir og munnmæli

Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogs-kaupstaðar og næsta nágrennis þess. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Örnefnastofnun.
Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Lýsing

Vað.
Ekki er hægt að segja með vissu hvar vaðið var nákvæmlega, en líklega hefur það verið á svæðinu milli brúarinnar yfir Dimmu og stíflunnar (sennilegast þar sem brúin er nú).

Hugsanlega er vaðið í landi Reykjavíkur í dag, en land Vatnsenda náði lengra niður Elliðaárdalinn áður fyrr.

Staðsetning á korti er áætluð og ónákvæm.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		42

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Vatnsendi	-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	23.7.2019	E 362763,45 N 401837,79	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rúst (stekkur?)		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	-	Byggð	Talsverð	Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	6	Talsvert	6	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Í blásnu holti í austanverðu Vatnsendahvarfi.
Um 50 m SSA (neðan) af girðingu utan um Vatnsendastöðina.

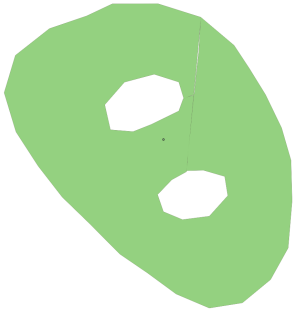
Heimildir og munnmæli

Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogs-kaupstaðar og næsta nágrennis þess. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Örnefnastofnun.
Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Lýsing

Rúst (stekkur?).
4 x 6 m (NV - SA).
Veggir úr grjóti og torfi, 1 - 1,5 m breiðir og 0,2 - 0,4 m háir.
Tvö hólf eru á rústinni (A og B). Í hólfi A (syðra hólfið) er talsvert af stórgrýti. Engar dyr sjást á rústinni.
Rústin er vel gróin og þó einkanlega hólf B.
Uppblástur hefur eytt landinu í kring, en nú er þar allt á kafi í lúpínu og erfitt að finna rústina.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Ekki er víst að hér sé kominn sá stekkur sem getið er um í Örnefnaskrám. Átti hann að vera í Leyni (sem er norðar). Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		43

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Vatnsendi	-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	23.7.2019			-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Vatnsleiðsla		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
-	-	Horfin	1900-	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	1	Lítið	1	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Ofan og neðan við veg, suðvestanvert við Elliðavatn og ofan við Vatnsendabæinn.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Vatnsleiðsla.
Undir leiðsluna á kafla hefur verið hlaðinn upp garður, ca. 2,5 m breiður og 0,6 m hár (vestast). Lengd hans er ca. 150 m (NV - SA). Leiðslan mun hafa legið frá Ellliðavatni að Vatnsendastöðinni og var til þess að flytja kælivatn fyrir mælitækin á stöðinni. Niður við vatnið, á bak við Vatnsendabæinn, er dæluhús (steypt) og í því eru enn dælur.
Vatnsleiðslan var byggð af hernum á stríðsárunum. Leiðslan fannst ekki við vettvangskönnun þann 23.7. 2019.

Staðsetning á korti er áætluð og ónákvæm.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Leiðslan (eða garðurinn) er skráð til að fyrirbyggja síðari tíma misskilning, en hleðslurnar er mjög auðvelt að misskilja og taka fyrir eldri tíma garða.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		44

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Vatnsendi	-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	23.7.2019	E 363212.0. N 401093.9	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Túngarður		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ábúð	Mikil	Sæmilegt	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	5	Talsvert	5	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Vestur og norður af Vatnsenda. Í brekku upp af Elliðavatni og á hæðarbrún. Í túni og á holti.

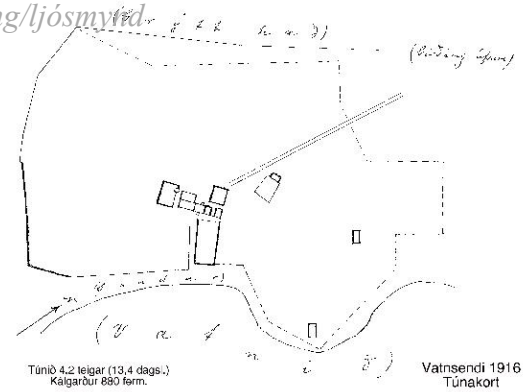
Heimildir og munnmæli

Bjarni F. Einarsson. *Vatnsendi. Snið í túngarð.* Skýrsla um prufuholugröft haustið 2000. Fornleifafræðistofan. Reykjavík 2000.
Túnakort Vatnsenda. Þjóðskjalasafn.

Lýsing

Túngarður.
Garðurinn er úr grjóti, var um 1 - 3 m breiður og 0,2 - 0,5 m hár þegar hann var fyrst skoðaður árið 2000. Nú er hann um 1 - 1,5 m breiður. Hann liggur frá Elliðavatni, vestan við bæinn, um 200 m til norðurs upp grasi gróna brekku og norðan við lækjarsytru/skurð. Beygði garðurinn svo 90° til austurs og lá eftir hæðarbrúninni að heimkeyrslunni að Vatnsenda, alls um 250 m. Þessi kafli sést ekki lengur.
Kaflinn niður við vatnið er rofinn af vegi og fyrir ofan hann, þar sem lækjarsytran hefur runnið í gegn, er op á garðinum.
Garðurinn var rannsakaður árið 2000.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		45

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Vatnsendi	-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	23.7.2019	E 363278.6 N 401241.1	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rústahóll?		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ábúð	Lítil	Lélegt	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	6	Talsvert	6	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Um 35 m NNV af Vatnsenda (íbúðarhúsi), hóll í túni.

Heimildir og munnmæli

Túnakort Vatnsenda. Þjóðskjalasafn.

Lýsing

Rústahóll?
Hóllinn er um 23 x 35 m stór og um 0,8 m hár. Engar rústir sjást í hólnum, en í honum sjást einstaka steinar sem gætu verið leifar af veggjum og hóllinn hlýtur að hafa verið fýsilegur til að byggja hús á.
NA af hólnum eru minni hólar eða hæðir sem vel gætu geymt rústir og fleiri rústir hafa verið austur af hólnum sbr. túnakortið við fornleifar nr. 44. Þar var hóll um 20 m frá heimreiðinni sem var tekinn niður fyrir nokkrum árum. Var hann lækkaður um 2 - 3 m. Síðast var þar kofaræfill sem var rifinn.

Skammt NA af hólnum, undir nýju íbúðarhúsi frá Vatnsenda, var moldarflag sem virðist hafa komið frá ofangreindri lóð. Í þeirri mold sáust viðarkol. Ef til framkvæmda kæmi á staðnum þyrfti fornleifafræðingur að vera til staðar þegar þær hæfust til að ganga úr skugga um hvort fornleifar leynist undir grassverðinum í hólnum. Sama mætti í raun segja um allar framkvæmdir við íbúðarhúsið.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		46

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Vatnsendi	-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	23.7.2019	E 363310.8 N 399699.6	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Varða		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Sæmilegt	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	3	Lítið	3	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Suðvestarlega á Hríshól S af Elliðavatni. Á klöpp.

Heimildir og munnmæli

Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogskaupstaðar og næsta nágrennis þess. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Örnefnastofnun.

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Lýsing

Varða.

Um 1 x 1 m að stærð (botn) og 0,8 m há. Botninn er óreglulegur, en þó einna næst því að vera ferhyrndur.

Varðan er hlaðin úr frekar smáu grjóti og spíssuð í toppinn.

Hún virðist vera endurhlaðin í seinni tíð.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		47

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Vatnsendi	-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	23.7.2019	E 363507.5 N 399857.8	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Fjárhús (beitarhús?)		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Ágætt	1900-	-	Byggð	Talsverð	Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	6	Talsvert	6	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Um 4 m V af malarstíg (reiðgötu). Í túni.

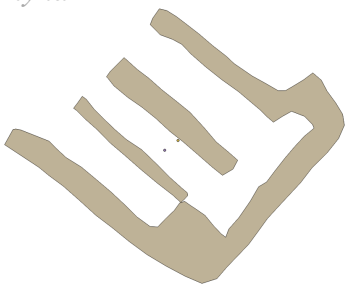
Heimildir og munnmæli

Lýsing

Fjárhús (beitarhús?).
12 x 14 m (NV - SA).
Veggir úr grjóti (og torfi), 1 - 2 m breiðir og 0,3 - 0,7 m háir (utanmál).
Fimm hólf eru á rústinni (A - E), en upprunalega hafa þau aðeins verið þrjú (A/B, C/D og E).
Dyr eru á nær öllum hólfum til NNV og sennilega hafa verið dyr á milli E og hinna hólfanna, en hólf E hefur verið hlaða.
Gólf í hólfi E er (mjög) niðurgrafið. Garðlög eru víða greinileg að innanverðu, sérstaklega í hólfi E, sem er S langveggur. Þar er veggurinn 1,7 m hár.
Garðar (jötur) eru tveir í rústinni og er steypa ofan á þeim báðum. Við N enda þess eysri er steypt baðkar.
Rústin er vel gróin. Einstaka fúin spýta sést í rústinni.

Rústabrot gætu leynst um 10 m NV af rústinni.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		48

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Vatnsendi	-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	23.7.2019	E 361894,1 N 399339,8	Isn 93	148	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Beitarhús		Kóp 07. Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	-	Byggð	Talsverð	Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	6,5	Talsvert	6,5	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Á lágum hól í brekku við Stóra-Bás sunnan við Guðmundarlund. Í móa. Um 100 m austur af malarvegi.

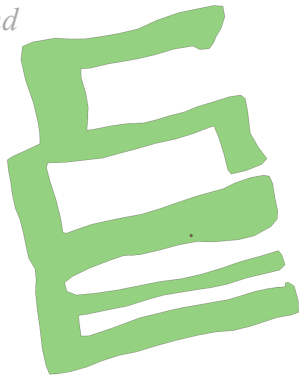
Heimildir og munnmæli

Lýsing

Beitarhús.
10 x 14 m (NNV - SSA).
Veggir úr grjóti, 1 - 1,8 m breiðir og 0,3 - 0,6 m háir.
Þrjú hólf eru á rústinni (A - C) og eru dyr á þeim öllum til austurs.
Í hólfi C er garður eftir því endilöngu og áberandi stór og ferhyrndur steinn fyrir endanum.
Garðlög eru víða greinileg, en rústin er farin að falla talsvert. Kampsteinar all áberandi.
Gólf rústarinnar eru vel gróin og nánasta umhverfi einnig. Þar fyrir utan er talsverður uppblástur.

Um 60 m vestan við rústina, neðar í brekkunni, er slóði sem gæti verið gamall. Hann var ekki skráður.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Minjarnar voru fyrst skoðaðar 2000 og svo endurskoðaðar þann 26. nóvember 2007. Ástandið var óbreytt þá. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna við framkvæmdir þarf að leita leyfis fornleifaverndar ríkisins og sæta þeim skilmálum sem embættið kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		49

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Vatnsendi	-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	17.05.2000	N 64°04.04 W 021°48.03	WGS 84	-	<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Varða		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
-	-	Horfin	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	3	Lítið	3	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Efst á hrygg, við klettabrún (Hjallabrún). Nú er þarna malarplan sem gert var í tengslum við borholur.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.
Óregluleg niðri við jörð, 1,5 - 2 m stór og 0,6 m há. Hlaðin upp í spíss (keilu) og úr stórgrýti.
Botn vörðunnar er mosavaxinn og varðan er fallin að hluta.

Við vettvangsskoðun þann 23. ágúst 2019 fannst varðan ekki og á þeim stað þar sem hennar var að vænta var malarplan. Mun hún hafa hrofið vegna fyrirhugaðrar borholu á svæðinu.

Ath. að GPS er í WGS 84 kerfinu og nokkuð ónákvæmt.

Staðsetning á korti er áætluð með sæmilega góðri nákvæmni þar sem gömul hnti eru til á vörðunni.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		50

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Vatnsendi	-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	26.8.2019	E 362473,8 N 399584,2	Isn 93	152	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Varða	Landamerki	Kóp 07. Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	-	Byggingar	Mikil	Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	2	Lítið	2	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Efst á hæð (Vatnsendahlíð) sem gengur vestur af Elliðavatni. Um 80 m suður af skógræktarreit (Guðmundarlundi). Á fjallsbrún á mel.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.
Nánast hringlaga við jörð, Um 1,3 m í þvermál og 0,6 m há.
Varðan er hlaðin upp í spíss (keilu) og hefur verið endurhlaðin á kafla í seinni tíð.
Botn er mosavaxinn.
Um 15 m austur af vörðunni eru tvær nýlegar vörður og sú fjórða ca. 80 m sunnar.

Við fyrstu skráningu 2000 var varðan talin geta verið landmælingavarða og svo virðist vera.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Minjarnar voru endurskoðaðar þann 26. nóvember 2007. Ástandið var óbreytt. Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að leita leyfis Minjastofnun Íslands og sæta þeim skilmálum sem embættið kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		51

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Vatnsendi	-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	26.8.2019	E 361894.1 N 398759.2	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Varða		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	-			Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	3	Lítið	3	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Ca. 200 m suður af rafmagnslínu, efst á klettahæð (Arnarbæli).

Heimildir og munnmæli

Guðlaugur R. Guðmundsson. Örnefnaskrá Kópavogs. *Saga Kópavogs I*. Safn til sögu byggðalagsins. Kópavogur 1990.

Örnefnaskrá. Örnefni í heimalandi Kópavogs-kaupstaðar og næsta nágrennis hans. Safnað hefur Adolf J.E. Petersen. Handrit. Örnefnastofnun.

Örnefni í bæjarlandi Kópavogs. Jarðirnar Digranes, Fífuhvammur, Kópavogur og Vatnsendi. Guðlaugur R. Guðmundsson skráði og staðsetti örnefnin. Handrit. Örnefnastofnun. 1990.

Lýsing

Varða (landamerki).
Nánast ferhyrningslaga niður við jörð, 1,3 x 1,3 m stór. Varðan er 1,2 m há og hlaðin upp í spíss (keilu).
Neðri hlutinn er vel gróin grasi, efri hlutinn hefur verið endurhlaðinn í seinni tíð.
Í vörðunni er spýta og önnur slík liggur skammt austur af vörðunni og þar er girðingarefni úr járni einnig að finna.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Olympus C-820L Canon EOS 6M

Athugasemdir

Hæðin kallast einnig Arnarsetur eða Arnarstapi. Trúlega er varðan rétt fyrir utan landamerki Vífilsstaða og Vatnsenda í dag og þar með utan við Kópavog., Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		52

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Vatnsendi		Þingnes	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	26.8.2019	E 363987.0 N 400568.4	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rúst	Beitarhús	Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900				Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	7	Talsvert	7	-	Já	1938

Lega og staðhættir

Á sunnanverðu nesi sem skagar út í Elliðavatn að sunnanverðu. Í móa.

Heimildir og munnmæli

Bruun, Daniel. *Fortidsminder og nutidshjem paa Island.* København 1928.

Brynjúlfur Jónsson. „Rannsóknir í Gullbringusýslu og Árnessýslu sumarið 1902.“ *Árbók Hins ísl. fornleifafélags.* Reykjavík 1903.

Guðmundur Ólafsson. „Rannsóknir á hinum fornu héraðsþingstöðum.“ Félag áhugam. um réttarsögu. Reykjavík 1984.

Magnús Þorkelsson. „Þingstaðir í Kópavogslandi.“ *Saga Kópavogs I.* Kópavogur 1990. **Frh.**

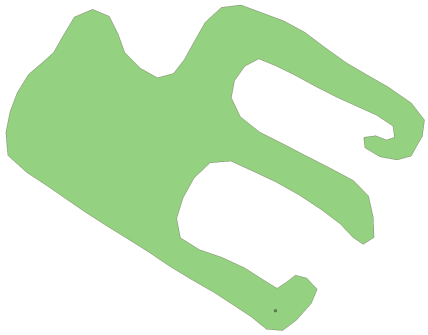
Lýsing

Rúst.

13 x 18 m stór (VNV - ASA). Veggir úr torfi, um 1 - 2 m brseiðir og 0,1 - 0,3 m háir. Þrjú hólf eru á rústinni. Dyr eru ekki sjáanlegar en gætu hafa snúið mót austri.

Rústin er vel gróin grasi, mosa og lyngi.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Canon EOS M6

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		52

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Vatnsendi		Þingnes	2

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	26.8.2019	E 363982.0 N 400555.2	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rúst		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900				Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	7	Talsvert	7	-	Já	1938

Lega og staðhættir

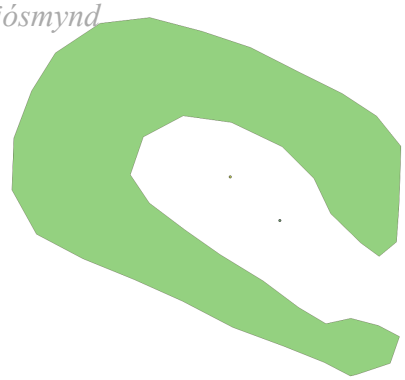
Á sunnanverðu nesi sem skagar út í Elliðavatn að sunnanverðu. Í móa.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Rúst.
Um 5 x 8 m löng (VNV - ASA). Veggir úr torfi, 1,5 - 2 m breiðir og 0,1 - 0,4 m háir.
Dyr eru ekki sjáanlegar en hafa líklega snúið mót austri.
Rústin er vel gróin grasi, mosa og lyngi.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Canon EOS M6

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		52

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Vatnsendi			3

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	26.8.2019	E 364009.8 N 400622.9	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rúst		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900				Já

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	7	Talsvert	7	-	Já	1938

Lega og staðhættir

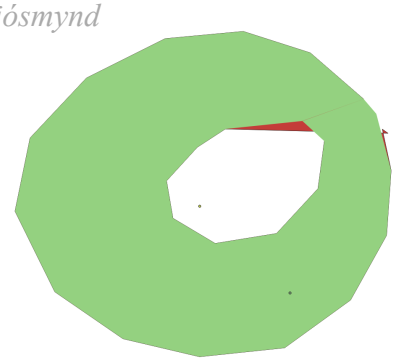
Á miðju nesi sem skagar út í Elliðavatn að sunnanverðu. Í móa.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Rúst.
Um 4 m í þvermál. Veggir úr torfi (og grjoti?), um 1,5 m breiðir og 0,2 - 0,3 m háir.
Engar dyr eru greinanlegar.
Rústin virðist liggja á landamerkjum og gæti því verið einhverskonar landamerki.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Canon EOS M6

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		53

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Digranes	-	-	1-2

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	27.8.2019	E 359168.1. N 403783.2	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Mannvirki (birgi)		Kóp 19	2

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Ágætt	1900-				Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið				Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

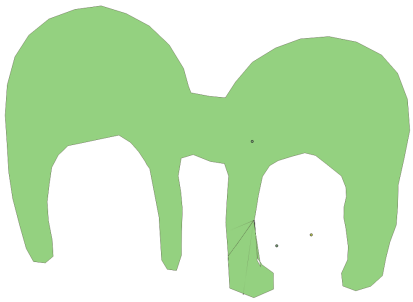
Ca. 50 m vestur af Digraneskirkju og ca. 25 m sunnan við húsið Barmahlíð. Í grasi gróinni brekku (tún - listigarður).

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Mannvirki (byrgi).
Mannvirkin eru ekki eiginlegar fornleifar. Þau eru byggð um eða eftir árið 1932, en þá var Barmahlíð byggð. Ástæða nafngiftarinnar Barmahlíð er sú að fólkið sem byggði þar kom úr Reykhólasveit í Barðastrandasýslu og tók Barmahlíðarnafnið með sér. Á hinum fornu heimaslóðum voru hólar tveir sem hétu Hellishólar, skammt fyrir neðan bæinn. Til að flytja enn meira að heiman en örnefnið voru mannvirki þessi byggð í námundan við hið nýja heimili, þó þau hafi fengið nýtt hlutverk sem var að mynda skjól. Á milli mannvirkjanna var byggður garður, en þannig var það einnig í sveitinni.
Fleiri eins mannvirki eru á svæðinu og eitt þeirra, sem var stærst, fór undir Digraneskirkju.
Ca. 15 m ofar í brekkunni er grjóthleðsla sem er frá Barmahlíð.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

GPS mælt á milli rústanna.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		53

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Digranes	-	-	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	27.8.2019	E 359281.3. N 403763.7	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Mannvirki (birgi)		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Ágætt	1900-				Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	2	Lítið	2	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

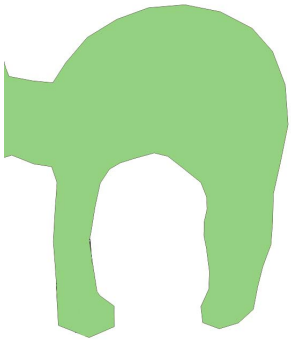
Um 50 m vestur af Digraneskirkju og um 25 m sunnan við húsið Barmahlíð. Í grasi gróinni brekku (tún - listigarður. Vinarbæjarlundur).

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Mannvirki (byrgi).
6,5 x 10 m (N - S).
Veggir úr grjóti, 1,5 - 4 m breiðir og 0,5 - 1 m háir.
Dyr eða op snýr mót SSV. Þar hefur aldrei verið veggur.
Garðlög (hleðslur) sjást að innanverðu í byrginu.
Byrgið er vel gróið grasi og trjám.
Dálítið er hrunið úr veggjum inn í byrgið og einstaka steinar eru á gólfi þess.
Út úr byrginu norðarlega á vesturvegg, gengur garður sem tengir byrgið við annað birgi (nr. 2) sem er um 1 m til vesturs.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Byggt um eða eftir 1932.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur	1000		53

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Digranes	-	-	2

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	27.8.2019	E 359273.9 N 403768.9	Isn 93	-	

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Mannvirki (birgi)		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Ágætt	1900-				Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	2	Lítið	2	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

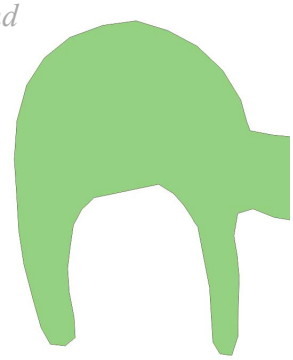
Um 50 m vestur af Digraneskirkju og um 25 m sunnan við húsið Barmahlíð, um 1 m vestur af byrgi nr. 1. Í grasi grónni brekku (tún - lystigarður. Vinabæjarlundur).

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Mannvirki (byrgi).
7 x 10 m (N - S).
Veggir úr grjóti, 1,5 - 4,5 m breiðir og 0,4 - 1,2 m háir. Dyr eða op snýr mót SSV. Þar hefur aldrei verið veggur.
Garðlög (hleðslur) sjást að innanverðu í byrginu.
Byrgið er vel gróið grasi og trjám.
Dálítið er hrunið úr veggjum inn í byrgið, einkanlega við kampana.
Út úr birginu, norðarlega á austurvegg, gengur garður sem tengir byrgið við annað birgi (nr. 1) sem er ca. 1 m til austurs.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Byggt um eða eftir 1932.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur			57

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Digranes			1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	27.8.2019	E 359256.2. N 403782.7	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Garður - ræktunarstseinar		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Lélegt	1900-				Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	2	Lítið	2	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Vestan við malarveg skammt vestur af Digraneskirkju. Í garði (Vinarbæjarlundi).

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Garður - ræktunarsteinar.
Úr grjóti, 1 - 2,5 m breiður og 0,1 - 0,4 m hár (N - S).
Þarna hefur verið garður sem ræktunarsteinum hefur verið kastað í.
Mikið er af trjám í og við garðinn.

Hefur tilheyrt skógrætarlandnáminu Dvöl.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar Canon EOS M6

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur			58

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Vatnsendi			1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	27.8.2019	E363335.0. N 4021245.5	Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rúst (heimild)		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Lélegt	1550-1900				Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	4	Lítið	4	Nei	Nei	-

Lega og staðhættir

Fast upp við heimreiðina að Vatnsenda, norðaustanmegin. Um 40 m N af bænum.

Heimildir og munnmæli

Túnakort. Vatnsendi. Þjóðskjalasafn Íslands.

Lýsing

Rúst (heimild).
Ekkert sést á yfirborði í dag vegna sléttunar. Samkvæmt túnakorti stóð þarna mannvirki (hugsanlega skepnuhús og heystæði).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Canon EOS M6

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur			77

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Fífuhvammur			1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.4.2020		Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Beitarhús		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Ágætt					Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	6	Talsvert	6	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Í móa á milli Austurkór 76 og 78.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Beitarhús
8,5 x 14 m stórt.
Veggir úr grjóti og torfi, 1,5 - 2,5 m breiðir og 03 - 0,7 m háir. Þrjú hólf eru á rústinni. Í vestasta hólfinu mót NV, á austasta hólfinu mót NA og á syðsta hólfinu eru dyr inn í austasta hólfið. Syðsta hólfið er hlaða.
Víða sést í garðlög að innanverðu.
Rústin er gróin grasi og mosa.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Canon EOS M6

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur			78

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur			1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.4.2020		Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rúst		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900				Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	5,5	Talsvert	5,5	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Við fjörubakkann við landamerki Garðabæjar, nokkra metra norðan við gömlu þjóðleiðina.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Rúst.
5 x 8 m. Veggir úr grjóti og torfi, 1 - 1,5 m breiðir og 0,2 - 0,4 m háir.
Dyr snúa mót austri.
Rústin er mjög ógreiniuleg og dálítill vafi á að um mannvirki sé að ræða.

Hinum megin við þjóðleiðina er þúst sem gæti verið dys sú sem Matthías Þórðarson nefnir, sjá nr. 81.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Canon EOS M6

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi fornleifanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur			79

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur-Fífuhvammur			1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.4.2020		Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Landamerkjastólpi		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Ágætt	1900-				Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	3	Lítið	3	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Rétt sunnan við Kópavogslækinn í mýri.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Landamerkjastólpi.
Úr steypu, 0,4 x 0,4 m breiður og um 1 m hár.
Á norðurhlið er K [Kópavogur] merki þrykkt inn í steypuna á og sömuleiðis á suðurhliðinni er F [Fífuhvammur] þrykkt inn í steypuna.
Á austurhliðinni eru stafirnir L [Landamerki] myndaðir með járnteinum.

Systrunum á Kópavogshæli var úthlutað land á þessu svæði og þær settu upp stólpan

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Canon EOS M6

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur			80

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Fífuhvammur			1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	22.4.2020		Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Ræktunarsteinar		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Ágætt	1900-				Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	2	Lítið	2	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Undir barði sunnan við Digraneskirkjuna, skammt frá göngustígum.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Rækstunarsteinar.
Á um 3 - 18 m stóru svæði. Mest er af smágrýti, ein einstaka stærri steinar eru innan um þá. Grjóthrúgan er um 0,1 - 0,4 m há.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Canon EOS M6

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla1	Kópavogur			84

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Fífuhvammur-Kópavogur		Skútaklettur	1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	2.5.2020		Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Landamerki		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900				Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið	4	Lítið	4	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Í skógarlundi, um 25 m norður af Dalasmára. Á milli Grundasmára 1 og Ekrusmára 2.

Heimildir og munnmæli

Kópavogur. Fífuhvammsland. Yfirlitskort.
Landgræðsluskógar í Kópavogi 1990. Hnit verkfræðistofa. Maí 1990.

Lýsing

Landamerki.
Stór steinn, um 2 x 2 m stór og 1 m hár.

Steinninn er nefndur á nokkrum uppdráttum af Kópavogi.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar Canon EOS M6

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Gullbringusýsla	Kópavogur			85

Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.
Kópavogur			1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	2.5.2020		Isn 93		

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Dys?		Kóp 19	1

Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Sæmilegt	1550-1900				Nei

Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert	6	Talsvert	6	Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Um 15 m norður af stíg í móa.

Heimildir og munnmæli

Minjagátt Minjastofnunar Íslands.
www.map.is/minjastofnun.

Lýsing

Dys?
Hin meinta dys er um 3,5 m í þvermál og 1,2 m há. Er hún talsvert veðruð að norðanverðu þar sem gamla þjóðleiðin liggur upp að henni.
Stór steinn sést í vesturhluta, við leiðina.

Hugsanlega er þetta hluti af rúst nr. 78.

Matthías Þórðarson lýsir dysinni eftirfarandi: „Dysin er úr grjóti og allstór. Að norðanverðu hefir henni verið rótað mikið upp, fyrir nokkrum árum, og kann þá að hafa verið tekið nokkuð grjót úr henni. Hún er að austanverðu við gamla veginn, skammt suður frá *Litla-Arnarnesi*, ... Þar sjást enn á flöt niður við voginn, norðan gamla vegarins, litlar og óglöggar tóftir eftir kot, sem þarna var fyrrum.“ (1929:30). Litla-Arnarnes er í landi Garðabæjar.

Hin meinta dys var áður skráð undir númerinu 1780:3434 (Rangheiður Traustadóttir. Minjagátt Minjastofnunar).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Canon EOS M6

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi minjanna þarf að rannsaka þær með leyfi Minjastofnunar Íslands, sem setur þá skilmála sem nauðsynlegir kunna að þykja.

Skjal sótt af '0000000000' dags: 25.10.2026